

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BOBO
bardak altlığı
hediye

GÜNAYDINA...

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun. Eylül 2019 Sayı: 48 Fiyat: 9 TL KKTC Fiyatı: 10 TL

Ataol Behramoğlu
Zülfü Livaneli
Şükrü Erbaş
Ahmet Ümit
Evgeny Grinko
Serkan Altunigüne
Emre Kongar
Ercan Kesal
Haydar Ergülen
Barış İnce
İsmail Saymaz
Sedef Orman
Zehra Çelenk
Gökhan Horzum
Ayşen Şahin Aksakal
Evrin Kuran
Aydiğe
Otisabi
Murat Tırpan
Pınar Ergün
Ali Murat İrat
Esin İris
Barış Akpolat
Ali Deniz Uslu
Derya Aydoğan
Orhan Aydın
Alpay Erdem
Y. Emre Ceren
Sinem Keyik
Burak Ağdemir
Muzafer Gümüşsu
Anıl Atas
Uğur Şahin
Burak Abatay
Önder Abay

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Nâzım Hikmet

Mehmet Ali Akşamseraşı

Toni Morrison

Hepimiz ölürüz. Bu, hayatın anlamı olabilir. Ancak aynı zamanda dili kullanınız ve bu, hayatlarımız için bir ölümlü olabilir.

Toni Morrison, 18 Şubat 1931'de Chloe Ardelia Wofford olarak Ohio'da dünyaya gelir. 4 çocuklu, işçi sınıfından siyah bir ailenin ikinci çocuğudur. Kültürel miraslarını çocuklarına iletmeyi önemseyen aile, folklorik hikâyeler ve şarkılara

çocuklarını büyütür.

Küçük yaşlarda kitap okumakla içli dışlı olan yazar 12 yaşındayken Katolik olmaya karar verir ve Anthony ismini alır, kısaltılmış hali olan Toni'yi kullanmaya başlar.

Üniversitede ilk olarak, siyah öğrencilerin çoğunlukla öğrenim gördüğü Howard Üniversitesi'ne girer. 1949 yılında girdiği okul sayesinde ilk defa siyahlar ve beyazlar için ayrılmış otobüslerle, kafelerle tanışır. 1953'te mezun olduktan sonra ise öğrenimine Cornell Üniversitesi'nde devam eder.

Howard'dayken tanıştığı Harold Morrison ile evlenen yazarın iki çocuğu olur, ikinci çocuğuna hamile olduğu sırada, 1964 yılında doğar. Bu dönemde iki sene Texas Southern Üniversitesi'nde İngilizce dersler verir.

1960'lı yılların ikinci yarısında Random House'ta editörlük yapar ve ilk kademli siyah editör olur. Editörlük yaptığı dönemde siyah edebiyatını ana akımlaştırma konusunda başarılar kazanır.

Dil, bizi şeylerin isimsizliğinin korkutuculuğundan korur. Dil, başlı başına bir meditationsandır.

1970'te yayımlanan ilk romanı *En Mavi Göz* (The Bluest Eye) ile yazar olarak tanınmaya başlar. Bu ilk romanında yazar, mavi gözlerle sahip olmanın hayalini kuran siyah bir kızdan bahseder. 1975 yılında yayımlanan ikinci romanı *Sula*'da ise iki siyah kadının arkadaşlığını anlatır. 1977 yılında yayımlanan romanı *Solomon'un*

Şarkısı ile uluslararası ün ve ödüller kazanmaya başlar.

Eğer bir kitabı okumak istiyorsanız ancak bu kitap hali hazırda yazılmamışsa, o zaman siz yazmalısınız.

1980'li yılların başında yayıncılığı bırakır ve kariyerine sadece yazar olarak devam etme kararı alır. 1987'de en ünlü romanı *Beloved* yayımlanır. Köleleştirilmiş Afrikalı-Amerikalı bir kadının hikâyesini anlattığı roman 25 hafta boyunca çok satanlar listesinde kalır.

1988 yılında bir üçleme olacağını söylediği *Beloved* ile Pulitzer ve birçok başka ödül kazanır. 1992'de üçlemenin ikinci kitabı *Jazz* yayımlanır. 1993 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü alır ve bu ödülü kazanan ilk siyah kadın olur. *Beloved* üçlemesinin son kitabı olan *Paradise* 1997 yılında yayımlanır. Sonraki yıl ise *Time* dergisine kapak olur.

90'lı yılların sonu ve 2000'li yılların başında popülaritesi gittikçe artan yazarın, kitapları filmlere, tiyatro oyunlarına uyarlanır.

Geçtiğimiz ay kaybettiğimiz yazar, siyah edebiyatı adına, siyahların edebiyat eserlerinde görünürlüğü adına birçok başarıya imza atmıştır. Her ne kadar feminist olduğunu söylemese de siyah kadınlar adına da bu görünürlüğü ve hak mücadelesini hayatı boyunca geliştirmeye çalışmıştır.

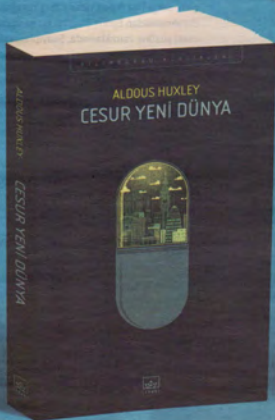
Bir yazarın hayatı ve eserleri insanlığa bir hediye değildir; onlar insanlığın gerekleridir.

"BELKİ ŞİMDİLİK
ÇOK UZAKTA OLAN,
BELKİ ŞİMDİLİK
KİMSELERCE DUYULMAYAN
BU FIRTINANIN NEFESİ,
TAKİP EDEN SAYFALARDA."

TÜM
KİTAPÇILARDA

İSMAİL SAYMAZ

**“Selvinaz,
evlerinin tavanı
ille de ille
gontlarla, oya
işler gibi biçilmiş
çam ağaçlarıyla
sarılısın
istemmişti. Tandir
başında yatağa
uzandıklarında,
aşhanenin
bacasından
gökyüzü de
gözüksün,
yıldızlar da...
"Hele hele"
demişti Şuayip,
"Sen bu kibar
dilleri radyo
tiyatrosundan
mı öğrendin,
Ermeni'nin
kızı!"**

”

Gont

Elini alnına terek yaparak, Sergi Taşı Tepesi'ne baktı, Şuayip. Sen de üç yüz adım; ben diyeyim, üç yüz elli... Yol yokmuş yukarı olmasa, çeyrek saate dağın doruğuna varabilir; Kabahorlu Dursun'dan, ismadığı gontu teslim alıp karanlık çökmenden köye dönebilirdi. Kara öküzlere "Deh!" diye bağırды, Şuayip.

Boyunduruğun iki ucundaki iki öküz, sırtlarına ve art ayaklarına inen değneğin acısı ve dehşetiyle tırna kalktı. Gevenler ayak bileklerini, kuşburnu dikenleri postlarını sıyıp kanattı. Şuayip, öküzlerin peşi sıra gururla yürüdü.

Bıldır, Selvinaz ile söz bir Allah bir demişlerdi. Selvinaz, evleri arılamak partıyla "he" demişti evlenmeye. "Babanın komunda karyola mı gördün, orospu!" diyecekti ya, nikâhtan cayar diye söylemedi, dilinin ucuna geleni yuttu Şuayip. Işın doğrusu; topal anası ve bekâr kardeşleriyle aralarına çuha çekip Selvinaz ile halvet olmak ve ahırda koyunların gözleri önünde gusül almak, Şuayip'in izzeti nefsine uymuyordu.

Selvinaz, evlerinin tavanı ille de ille gontlarla, oya işler gibi biçilmiş çam ağaçlarıyla sarılısın istemişti. Tandir başında yatağa uzandıklarında, aşhanenin bacasından gökyüzü de gözüksün, yıldızlar da... "Hele hele" demişti Şuayip, "Sen bu kibar dilleri radyo tiyatrosundan mı öğrendin, Ermeni'nin kızı!"

Güz sonu otlar biçilip mereğe konunca gurbet kafilesine karışıp Rize'ye gitti, Şuayip. Halden çarşıya sebze, limandan balıkhaneye hamsi, köyden şehre mandalina ve şehirden köye cenaze taşıdı. Şeker çuvalını indirip un çuvalınısırtlandı.

Tophane'de, bekâr hamallarla birlik olup tuttıkları hanlar da, Selvinaz ile rüyalanmak hayaliyle yana tutuşa altı ay geçirdi. Yaz başı yorğanını düzerek, Rize'den Ovit'e kadar kamyon kasasında geldi. Ovit'ten sonra kıraç dağları aşip köye ulaştı.

Muhtar, gümüş kaplı bir sigara tabakası ve "Zippo" çakmak karşılığında, meradan bir arsayı Şuayip'e verdi. Köylülerin zırlıtısı, Bayburt'un Orsor köyünden Muharrem derler, bir yaman ustanın Pirtos Tepesi'ndeki taşocağında yanıklanan balyoz sesleri arasında yitip gitti. Orsulu Muharrem Usta'nın kıtlama şeker biçimini verip çamurdan harçla ördüğü

taşlar, bir sütun gibi yükseldi. Sanki İspir Kalesi, mübarek...

Kapının üzerindeki taşın murçla vura vura "MaşAllah" yazdırdı, Şuayip.

Geriye bir tek çatıyı çatmak kalmıştı. Günler öncesinden Rize'nin Kabahor, Meles ve Petran köylerine haber salıp iki gont sipariş etti. Çam ormanlarla kaplı bu üç köy, Rize'den Erzurum'a, Bayburt'tan Kars'a kadar, tekmi evlerin çatısı çatacak ağaçları tedarik ediyordu. Çamdan insan bile yaparlardı ya, ahiret günü Allah'a şirik koşmaktan ötürü cehennemde çıra gibi yanmak da vardı.

Şuayip, aradığı iki gontu Kabahorlu Dursun'da buldu. O sabah gün ısımadan öküzleri önüne katıp Eynük Dağı'nı aştı. Düzce varınca Öküz Yatağı'nda soluklandı. Boyunduruktan çıkardığı öküzleri çayra salıp bir gözenin başına köktü. Yeşil soğanı ekmeğe dürüp karnını doyurdu. Gözeye ağzını dayadı ve kana kana su içti.

Bir saat sonra Sergi Taşı'ndaydı.

Kabahorlu Dursun, dörder metrelilik iki gontu pazarlıklı sonunda Şuayip'e teslim etti. Gontlar, Şuayip'in iki öküzünün boyunduruğuna çengelle bağlandı. "Deh" dedi Şuayip, "Deh ola, avradını sıktıklarım..."

Öküzler boyunduruğa bağlı gontları sürüyerek yola çıktı. Sergi Taşı Tepesi'nden Öküz Yatağı'na inip duraksamadan Eynük Dağı'na tırmandılar. Eynük'ün öteki yüzüne vardıklarında, Şuayiplerin köyü gördü.

Şuayip, elini alnına terek yaparak, evini seçmeye çalıştı.

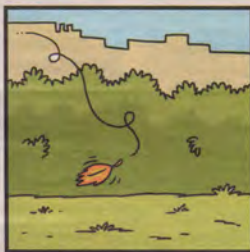
Selvinaz düştü aklına; gontların sardığı çatının altında tortop olacakları geceyi düşledi.

Derken, bir "Küt" sesi işitti.

Gontlar, boyunduruğa bağlandıkları iki öküzü peşlerine takarak, Eynük'ten uçuruma sürükleniyordu. Öküzler kayalarla vura vuran parçalanırken Şuayip, gontları yakalayabilmek için arkalarından koşuyordu.

BOBO

"ARTIK GÖD GEBERTMECE OYNARKEN İSCAKTAN DEĞİL KENDİ KENDİMİZE GEBERTTİĞİMİZDEN DOLAYI İÇİN GEBERECEK GÖDLERİMİZ..."

"KÖŞLÜP KÖŞLÜP YERE ATLADAGIMIZDA AVIZIMIZ DAŞ GİBİ SERT YERE ÇARPIP DAĞILMAYACAK COFF DİYE YIMSACIK ÇAMIRA DALACAGIZ NEZEL..."

"YAV BUGÜN NE YAPSAM DA CANIM SIKILMASA DEMEYECEĞİZ GÖD DARCINI! CANIM MI SIKILDI KÖŞ ATLA YARPAKLARIN İÇİNE EHEHEHE..."

OYY KUZULUM... YAZ BİTMEDEN SON KEZ YUVAYIM SEN SONRA HAVA SOĞUYUNCA YIKAYAMAYIZ HASTA OLURSUN... SEDAT BEY VETERİNERE GÖTÜRECEKİMİZ SENİ SONRA, TEMİZ PAK GİT VETERİNERE...

ZÜLFÜ LİVANELİ

Romanda gerçek ve kurgu

Geçenlerde bir hanımefendi, Doğan Kitap'ı arayarak romanının kahramanları olan Maya Hanım ve Maximilian Wagner'in telefonlarını istemişti. Yayınevi yetkilileri, bunların birer roman kahramanı olduklarını, gerçek hayatta böyle kişilerin bulunmadığını anlatmalarına rağmen, pek kolay ikna edememişler okurumuzu. Olayı aktarıırken, ilk kez başlarına böyle bir şey geldiğini söylediler.

Oysa benim başıma birden çok kez geldi. Böyle deneyimler yaşayan başka yazarlar da biliyorum.

Bir okurumuz, İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye'ye gelen profesörlerin listesini incelediğini ve orada Maximilian Wagner adına rastlamadığını söylüyor, bir başkası onun hakkında daha çok bilgi istiyor, bambaşka bir okurumuz ise Maya Hanım'a ulaşmaya çalışıyordu.

Bu gelişmelerin bir roman yazarı olarak hoşuma gitmediğini söylemek ikiyeüzütlük olur. Okurlarımızın bütünüyle düş ürünü olan iki kahramanı gerçek sanmaları, roman açısından iyi bir şey.

Aslında bu soru ve isteklere çok da şaşırılmak lazım. Çünkü ben de Serenad'ı yazarken, birçok yazar gibi, kişilerin gerçek tarihsel olayların içine yerleştirme tekniğini kullandım.

İkinci Dünya Savaşı, Adolf Hitler, Nazi kampları, Türkiye'ye gelen profesörler, Einstein'ın mektubu, İnönü'nün cevabı, Struma gemisinin feci akıbeti gibi, romanda gerçek konuların hepsi gerçek. O zaman, bu

olayları yaşamış kişiler olarak, Max, Nadia, Maya niye gerçek olmasın?

Roman kendi içinde bir gerçeklik taşıyor ve bunun tarihsel ya da güncel gerçekliğe uygun olması zorunluluğu yoktur. Sonuçta bir tema işlenmektedir, bir hikâye anlatılmaktadır. Yeter ki kurgunun bütünlüğü ve kendi gerçekliği sağlam olsun.

Eselden beri roman sanatının, tarihsel dönüşümlerden yararlanmasında ve kurgu kişilikleri gerçek olaylar zinciri içine yerleştirilmesi bir gelenektir. Troya Savaşı, Roma Sarayı ve arenaları, Fransız Devrimi, Amerikan İç Savaşı gibi pek çok toplumsal sarsıntı romancılara esin kaynağı olmuştur; ama onlar bu olayları tarihçi gibi değil, kendi yarattıkları hayali kişiler aracılığıyla anlatırlar.

Engereğin Gözü romanımda da baş vurduğum ve çok sevdiğim bir tekniktir bu.

Tolstoy'un Borodino Savaşı'nı, Dickens'in Fransız Devrimi'ni anlattığı romanlar ve Balzac'ın kitapları gibi binlerce eser bu anlatı tekniği kullanılarak yaratılmıştır.

William Shakespeare bütün konularını tarihten alır ama onun sahnesine çıkan karakterler, gerçek konularından çok onun kişileridir artık.

Biyografi ve roman

Bu tip romanlara Claudius, Kleopatra, İskender, Napolyon, Stalin, Lenin, Robespierre, Danton gibi pek çok gerçek isim girmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken tek nokta, biyografik romanlarla, tarihsel kişiliklerin birer figür olarak kullanıldığı kurgusal anlatıları birbirine karıştırmamak.

Biyografi, ister istemez bazı temel gerçeklere sadık kalmak zorunda. Oysa kurgunun böyle bir mecburiyeti yok. Tarihsel kişilikleri istediği gibi hareket ettirebilir, hatta isterse Charlie Chaplin'in Hitler'e yaptığı gibi balonla bile oynatabilir.

Çünkü roman kendi içinde bir gerçeklik taşıyor ve bunun tarihsel ya da güncel gerçekliğe uygun olması zorunluluğu yoktur.

Sonuçta bir tema işlenmektedir, bir hikâye anlatılmaktadır. Yeter ki kurgunun bütünlüğü ve kendi gerçekliği sağlam olsun.

Tarih ve kurgu

Aslında bütün tarih yazımları da birer kurgudur. Sadece olayları sıralamakla yetinen, işin içine hiç yorum katmayan "vakanüvis"ler bile, bir kurguya imza atmak zorunda kalırlar. Çünkü tarih bir anlatıdır ve ne kadar nesnel davrandığını öne sürerse sürsün, bütün anlatılar öznel bir bakışı yansıtır.

Bundan kurtuluş yoktur.

Tarihe bakan romanlar ise hiçbir nesnellik kaygısı duymadan anlatırlar olayları. Bu anlatı bütünüyle kurgu da olabilir, bir kısmı kurgu bir kısmı gerçek bir biçimde de ele alınabilir.

Bu konu, kişilerle ilgili olmasa bile, roman gerçekliğini anlatması bakımından ilginç bir anekdot getirdi aklıma.

İnce Memed romanı yayımlandığı zaman, Behice Boran'ın aklı dağı başında yanan ateşe takılmış. Yaşar Kemal'e, kimsenin bulunmadığı o dağı başında ateşi kimin yakıldığını sormuş.

Yaşar Kemal'in Boran'a verdiği cevap, roman dünyasını ve kendi gerçekliğini açıklar nitelikte:

"O ateşi ben yakтым Behice Hanım."

Büyük travmalar yaşamamış insanlar zamanla bazı şeylerin izinin kalmaması gerektiğini sanıyorlar. "Aradan bilmem kaç yıl geçmiş, artık bazı şeylerin bir anlamı kalmamış olması gerek" diye düşünüyorlar. Bazen en yakınındaki insan en anlayışsız ve en acımasız davranan olabiliyor. Oysa, zaman bazen hiçbir şeyi çözmiyor.

Cüneyt Cebenoyan
1960-2019

BARIŞ INCE

Dilek ve şikâyet

Sayın İlgili,

Yıllardır severek geldiğim kitapçınızda bugün karşılaştığım manzara beni üzmüştür. Adını şu an hatırlayamadığım kızıl ve yağlı saçlı beyefendi, aradığım kitabı bulmamda bana hiç yardımcı olmadı. Adı önemli değil. Şikâyetçiyim!

Bu kitabı bulmam gerek benim. Kitabın adı, Hafızanın Kısa Tarihi. Yazarın adını soruyor çalışanınız! Bilsen, ben bulurum değil mi sayın ilgili? Charles ya da Louis olabilir ya da Maria... Adı önemli değil. Bilgisayarda bir şeylere bakıyor ve "yok" diyor. Klimanın altında bile boncuk boncuk terliyor, belli ki benden bir şeyler gizliyor. Benim bu kitabı bulmam gerek sayın ilgili. Hafızanın Kısa Tarihi... Uzun da olabilir. Adı önemli değil. Kitabın kapağı mavi... Kapağında hafif kabartmalar var. Kokusu kitap kokusundan ziyade plastik kokusu gibi... Bu koku yeni... Koklayarak da bulabilirim ama yağlı ve kızıl saçlı çalışanınız etrafa oda spreyi sıktı. Fıs fıs... Bu kadarı fazla! Şikâyetçiyim. Bir kitapçada oda spreyi kullanılmaz sayın ilgili. Ben kitapları kokusundan tanırım. Çok bozmuş burası, eskiden böyle değildi.

En son ne zaman geldim hatırlamıyorum ama sık gelirim ben buraya. Her şeyi hatırlayacağız diye bir kural yok değil mi? Bazı şeyleri boş vermek gerek sayın ilgili... Bu kadar ilgili olmak sizi yormuyor mu? Yoruyor olmalı. Biraz rahatlayın canım siz de, insan içine karışın. Belki bir gün tanışırız, birer kahve içeriz, ne dersiniz? Bildiğim bir kahveci var, duvarlarında hep kitap... Fotoğraf çekiliriz. Tanışmamıza vesile olan kitap masamızda, masanın ortasında da bir çiçek... Neydi oranın adı? Adı önemli değil. Benim o kitabı bulmam gerek sayın ilgili. Hafızanın Kısa ya da Uzun Tarihi.

Gereğinin yapılmasını arz ederim! Size de telefonumu bırakmak isterim.

ŞİKAYETÇİNİN ADI: Önemli değil

ŞİKAYETÇİNİN TELEFONU: Her şeyi hatırlayacağız diye bir kural yok değil mi?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EVİRİM KURAN

Bir ağaç etrafında

vahşisiymiş meğer, şaşırıyoruz.

Bugünlerde yine bir ağaç etrafında toplandı göğüs kafesinde şifreli kasa değil de bir kalp taşıyan binlerce insan.

Gezi'de bir ağaç için can veren genç fidanlar gibi, Hopa'da suyuyla sahip çıkan Metin Öğretmen gibi, HES tehdidi ile karşı karşıya bırakılan Loç Vadisi'ne sahip çıkan köylüler gibi, Gerze'de termik santrale karşı duranlar gibi, Tortum'da isyan eden kadınlar gibi, vadilerinde nöbet tutan Fındıklı halkı gibi, Munzur'un barajlara karşı ayaklanması gibi, Salda Çölü'ne millet bahçesi yapımına gönül razı gelmeyenler gibi, Karadeniz'de yeşil yola karşı, Yırca'da zeytin ağaçlarının katliamına, ODTÜ'de kavakların kıyımına karşı birlikte direnenler gibi. Cüz'el ve nadir olan her şeye karşı amansız bir düşmanlık besleyenlere, doğanın talanına, ekolojik yıkıma hayır diyen, yaşamı savunan herkes gibi. Cerattee'de, Ovacık'ta buluşanlar gibi. Bir ağaç etrafında, bir amaç etrafında toplandı göğüs kafesinde bir kalp taşıyan binlerce insan.

Elbette mesele bir ağaç değil. Mesele bir dal, mesele bir yaprak. Mesele bir orman, mesele bir sincap, mesele su, mesele hava, mesele çocuklarımızın torunlarına emanet edeceğimiz bir dünya. Mesele yeryüzünün en eski tanımlı topraklarında bir zamanlar pamuk, tütün, incir üretimi ve hayvancılıkla geçimini sağlayan insanlar olduğunu, madencilik talan ettiği Afrika'nın şimdi zenginlikle değil açlıkla boğuştuğunu da bilmek. Mesele bir yanda ranta, kara doymayanlar; öte yanda tüm ruhu ile Anadolu. Mesele memleket.

Ben Kazdağları'nda altın arayan şirketin

bulunduğu ülkede yaşıyorum; Kanada'da. Geçen sene bir arkadaşımın evine gittim. Yemyeşil bahçesinde bir kuru ağaç; tamamen ölmüş bir ağaç, kesilse ve oraya yeni bir fidan dikilse daha da güzel olur. Belediyeye başvurmuşlar kuru ağacı kesmek için gerekli izinleri almaya. Belediye o sokakta yaşayan komşuların onayını almak için gerekli olan süreci başlatmış. Sokaktan geçenlerin göreceği biçimde pencerelerine bir ilan panosu asmışlar. Özetle sunu söylüyor ilan: Ey komşular, bahçemizde kuru bir ağaç var, itirazınız olmaz ise bu ağacı keseceğiz. İlan 40 gün askıda kaldı. Komşular itiraz etmedi. Ağaç kesildi; yerine yenisi de dikildi.

Mesele bir ağaç değil, anlıyorsunuz ya. Mesele toplumsal vicdan, mesele yaşamın sorumluluğunu almak, mesele bir ağacın bir ormana, bir ormanın bir dünyaya mal olacağı kuşaktan kuşağa anlatmak.

Kazdağları'nda altın arayan şirketin ülkesinde bir kuru dal kıymetlidir, sokakta yaşayan bir minik sincap, tavan arasına yuva kurmuş bir vahşi rakunun, göl kenarlarındaki gürtütcü kazların yaşamı en az insanla aynı kadar kıymetlidir; yasalarla korunur. Bizim ülkemizde, cennet vatanımızda, faunası ile dünyanın en eşsiz coğraf parçalarında birinde bir başka ülkenin insanları doğamızı acıtırıyor, yedi kat yabancının önce ülkemizin yaşamını ve yasa koyucularını sorgulamak gerekir.

İlyada Destanı'nda Homeros bir zeytin ağacının altında oturur. Zeytin ağacı ona şunu söyler: "Herkes aitim ve kimseye aitim değilim, siz gelmeden önce de buradaydım, siz gittikten sonra da burada olacağım." Homeros bu satırları Milattan Önce 7'de değil de, geçen hafta yazmış olsaydı, korkanım ki şöyle devam ederdi: "... siz gelmeden önce buradaydım, korkarmı ki sizden önce gideceğim."

**Elbette
mesele bir ağaç değil.
Mesele bir dal, mesele
bir yaprak. Mesele
bir orman, mesele
bir sincap, mesele
su, mesele hava,
mesele çocuklarımızın
torunlarına emanet
edeceğimiz
bir dünya.**

"Doğayla baş başayken kendimizi öylesine rahat ve keyifli duymamızın nedeni, doğanın bizim hakkımızda bir görüşü olmayışındır" demiş Nietzsche.

Doğanın bizim hakkımızda bir görüşü yok. Bizden bir talebi de yok. Onu görmeden gelsek de, incitsek de, kirlitsek de, kaynaklarını ziyan etsek de, varını yoğunu cömertçe sunmaya devam ediyor bize. Doğa, insan kadar vahşi değil. Doğa insan kadar sahte değil. Doğa, insan kadar öngörülmez değil. İnsanın kalbi var, doğanın yok. Doğa, insan kadar kalpsiz değil.

İstanbul'un Ömerli köyünde yaşadığım yıllarda üçüncü köprü inşaatı sırasında kesilen ağaçlar sebebiyle yaşam alanları yok olan hayvanların karayoluna dek indiğini hatırlıyorum. Bu fotoğrafın benzerini geçenlerde dünyanın oksijen kalitesi açısından en önemli habitatlarından birinde, Kazdağları ekosisteminin içinde bulunan Kırızlı köyünde gördüm. Kentin alternatifsiz su kaynağı Atıkhisar Barajı havzası üzerinde devam eden ağaç kesiminden kaçan ceylanlar... Bizden önceki kuşaklar bir ceylanın su içmeye inmesini gördüler; benim kuşağım bir ceylanın su içmeye inmesini şarkılarda duydu; bu kalpsizlikle devam edersek yeni kuşaklar bir ceylanın su içmesi görüntüsünü tahayyül dahi edemeyecekler.

Robotlar gelecek, işlerimizi elimizden alacak diye korkuyor bugünlerde modern dünya. Keşke gelseler. Robotlara algoritmik bir ayar yapar doğayı, yaşamı, coğrafı sevmesini sağlarız da, insanı ıslah edemiyoruz. Bu kötücüllükle baş edemiyoruz. İnsan denilen memeli hayvan, üreyen canlıların en

ATAOL BEHRAMOĞLU

ÖMER BEDREDDİN UŞAKLI Bir Memleket Şairi

“Yıldızların Altında”, “Kapıldım Gidiyorum” vb. şiirleri bestecileri de esinlemiş; şiirleri yurt, doğa, insan sevgisiyle yoğrulmuş Ömer Bedreddin Uşaklı, her zaman en çok yakınlık duyduğum şairlerim arasında olmuştur.”

Önce “memleket şairi” sözüne açıklık getirmem gerekiyor.

Bu kavramı açıklamak için “memleket şiiri, memleketçi şiir vb.” kavramları üzerinden düşünmeliyiz.

Genel olarak baktığımızda bütün şairler bir dilin, bir memleketin, bir ülkenin şairleridir.

Bu, kuşkusuz, o şairin bir dile, bir ülkeye sıkışıp kalması demek değildir.

Her gerçek şair, insani olanı, evrensel olanı dile getirir.

Fakat bir de özellikle yaşadığı ülkenin coğrafyasını, insanını, doğasını anlatan, betimleyen şairler vardır.

“Memleketçi şair”, “memleketçi şiir” kavramlarını bu anlamda kullanıyorum.

Karacaoğlan bir memleketçi şairdir. Şiirinde insanıyla, doğasıyla baştan başa Çukurova vardır.

Sadece halk şiirimizin değil klasik divan şiirimizin de pek çok şairinin pek çok şiirinde, memleketçi şiir öğelerine kuşkusuz ki az ya da çok rastlanacaktır.

Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi şiirimizde memleketçi öğeler heceçiler kuşağı ile başat bir akım niteliği kazanmıştır.

Şiir severlere, meraklılarına, bu konuya daha yakından bakmak için “Memleket Şiiri Antolojisi” başlıklı seçkileri ardından da tek tek bu bağlamda sözü edilen şairlere okumalarını önerim.

Faruk Nafiz Çamlıbel bu konuda öne çok çıkabilecek isimdir.

Fakat benim bu alanda (ve genel olarak) kendime daha yakın bulduğum şiirimiz, sınırlı sayıda şiiriyle de olsa Ömer Bedreddin Uşaklı’dır.

Onunla lise yıllarımda Nihat Sami Banarlı’nın “Resimli Türk Edebiyatı Tarihi”nde, hüznü, yakışıklı bir yüz olarak karşılaştım.

1904-1946 yılları arasında yaşamış bu şiirimizin yaşam öykünü öğrendiğimde ise bu hüznün hiç değilse nedenlerinden birini kendime az çok açıklayabildim.

“Sarıkuş Mermerleri” adlı (kitaplarının birinin de adı olan) şiirinin son dizeleri dikkat çekiciydi. Zaten şiir de özellikle o dizeler için yazılmış gibiydi. Şair, Sarıkuş efsanesinden yola çıkarak (şiirde adı geçmese de, kanımca) bu efsanenin doğduğu yer olan Kazdağları’nın; “yüksek başında Afrodite’nin aşk tahtını kurduğu”, “çamlarının dibinde Homer’in İlyad’ı yazdığı” bu dağ silsilesinin mitolojik varlığına övgüler sıraladıktan sonra, onun yüce başından bir dilekte bulunuyor. Bu dilek ne çiçek, ne çemen, ne dağ çileği, ne çam balı, ne gemiler yapılan kızıl çam dalı, ne ceylan, ne bir ince Türkmen dilberidir... Dileği, onun meşhur mermerlerinden, bu mermerlerin “üzerine Sarıkuş’ın gözyaşı damlamış bir yerinden” bir parçadır... Fakat şimdi şiirin kendisinden okuyalım:

“Ne üstüne destanlar, sevdalar yazmak için/
Ne şekilsiz derdime bir şekil kazmak için.../Fiskiyeli havuzlar, heykeller kurmuyorum;/
Mermerinden saraylar yapıp oturuyorum;/
Bir şelale parçası, bir keşer ister gibi,/ Onu çürütmeyecek bir cevher ister gibi,/Bir parça istiyorum meşhur mermerlerinden.../...../
Toprağına gömdüğüm bir dağ sümbülü için/Eteğine koyduğum bir küçük ölü için...”

Onunla lise yıllarımda Nihat Sami Banarlı’nın “Resimli Türk Edebiyatı Tarihi”nde, hüznü, yakışıklı bir yüz olarak karşılaştım.

bavulunda sevda sözleri

Bu "küçük ölü", biyografilerinde yer ve zaman bakımından açık bir bilgi bulamasam da, çok belli ki Edremit'teki kaymakamlığı sırasında yitirip Kaz Dağı eteklerinde toprağa verdiği küçük kızdır.

Nitekim, altındaki yer ve tarih Edremit 1936 olan "Çeşmele Başbaşa" adlı çok dokunaklı şiirde bu talihsiz ölümü dile getirir...

Başka birkaç yazımda daha söz ettiğim gibi, "Bataklık Güneşleri", "Çoruh", memleket konulu şiirimizin ender güzellikte örnekleri arasındadır. Bunlara "Bir Hançer İstiyorum", "Bursa'da Akşam", "Anadolu Hasreti", "Yayla Dumanı", "Munzur Dağları", "Tahtacı Güzelleri" vb. şiirleri eklenmelidir. "Bir Hançer İstiyorum"daki şu pırlanta dizeye bakın:

"At üstünde söylenen şiirler kadar güzel..."

Yazıcı Ömer Bedreddin Uşaklı'yla ilgili çok özel bir anımla bitireyim...

Büyük olasılıkla ortaokul çağымda, anneciğimim elime nereden geçtiyse bir özel defterinde; onun mürekkepli kalemle, güzelim el yazısıyla yazılmış şiiri okuduğumda, bu şiirden sonra artık başka şiir yazılamaz diye düşündüğümü anımsıyorum... "Son Dilek" adlı şiirin Ömer Bedreddin'in olduğunu çok sonra öğrenecek, ona bir de nazire yazacaktım... Yazıcı şu anda bile ezberimde olan naziremler uzatmayayım... "Son Dilek"te şairin mezarından belki ağlayarak geçecek olan sevgili, benim şiirde gülere geçiyordu...

"Yıldızların Altında", "Kapıdım Gidiyorum" vb. şiirleri bestecileri de esinlemiş; şiirleri yurt, doğa, insan sevgisiyle yoğrulmuş Ömer Bedreddin Uşaklı, her zaman en çok yakınlık duyduğum şairlerim arasında olmuştur.

BATAKLIK GÜNEŞLERİ

Kuyrukları düğümlü atlarımız çamurda
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz...
Gözlerimiz akşamdan süzülen ince nurda;
Karşımızda nehirle kucaklaşmış bir deniz
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz!

Bu uzun bir ova ki karlı dağlardan ıssız;
Suların üstündeki her sazlık birer ada
Bacakları çırpıplak sırtmalı bir köylü kız
Bu bataklık içinde güneşle bir arada!
Bacakları çırpıplak, sırtmalı bir köylü kız!

Bu nurdan ve çamurdan ovayı bırakarak
Sürdük atlanımızı kızıl denize doğru!
Hâlâ orda gözyaşı çamurlara akarak
İzimizden fırlayan sulara dalan yolcu;
Bataklıkta güneşle birlikte kalan yolcu!

Mehmet Ali & Akşamsırdar

“

Herkes uyusun bir seni uyutmam bir de beni uyutmam
Herkes yokken biz oluruz biz uyumayalım
Nasıl olsa sarhoşuz nasıl olsa öpüşürüz sokaklarda
Beni bırak göğre bakalım
Turgut Uyar

”

“

Sokağımsan
Ben anahtarını çevirdiğim zaman
Kapanan evin kapısı açıl,
Senin kapın olsun değil.
Cemal Süreya

”

“

Sevdiğim dillere destan;
Sevdiğim,
Meyil verdiğim;
Ben dizinin dibinde
elpençe divan,
Samanlık seyrân.

Orhan Veli

”

“

Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz
barkımız bir
Mutluluk bir çimendir
bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir
Oktay Rifat

”

“

Sana gitme demeyeceğim.
Uşuyorsun ceketimi al.
Günün en güzel saatleri bunlar.
Yanımda kal.

Özdemir Asaf

”

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Dünyanın bütün coğrafyalarının en onurlu yolculuklarından birisidir şiirle yapılan yolculuk. İnsanı aşkla yüceltir. İnsanı her türlü zorbalığa karşı insan olmanın erdemıyla yüceltir. Sömürünün yıkıcılığına karşı alın teriyle menevişli emekle yüceltir.

İyi ki Ömür Hanım elimden tutmuş

Bütün hayatım güzel geçti, çünkü beni bugüne getirdi.* Bu sözde, insanın kendi emeğine gösterdiği saygıyı, kendini sevmeye güzelliğini, başka hayatlarla kurduğu ilişkinin büyüklüğünü, dünyadaki yerinin biricikliğini bize duyumsatan büyüklüğü, dingin bir hayat bilgisi bulurum. Belki de sessizce kendime bir pay çıkarırım. Bazen tuhaf bir kederle, en başa gidebilseydim, derim. Sonra gölgeli bir gülümsemeyle, yaptıklarımı daha büyük bir hazla bir daha yapardım, der susarım.

Dönüp elli yıla uzanan zamanlara bakıyorum. İçimde göllenen güzel acılara, ıslık çalan arzulara, saçlarını duvarlarda tarayan arkadaşlarıma. Derinlerde bir çocuk sessizce fısıldıyor: İyi ki şiir yazmışsın. İyi ki yazmışım diyorum ben de. İyi ki kalbim, dünyanın bütün mazlamlarının kederiyle ve rüyasıyla çarpmış. İyi ki onca güzel türkü ve masal, gönül beşiğim olmuş. İyi ki gaz lambasının duvarlara çizdiği o büyüklüğü resimlerin zamanında büyümüşüm. İyi ki devrim düşüncesi beni insanların hayallerine getirmiş. İyi ki Ömür Hanım, o büyük yalnızlıkta elimden tutmuş. İyi ki elma bahçelerinin, üzüm bağlarının, mısır püsküllerinin rüyasıyla sabahlara çıkmışım. İyi ki...

şiirle yapılan yolculuk. İnsanı aşkla yüceltir. İnsanı her türlü zorbalığa karşı insan olmanın erdemıyla yüceltir. Sömürünün yıkıcılığına karşı alın teriyle menevişli emekle yüceltir. Dilin hazzıyla, kalbin billurıyla yüceltir. Yaşamının, sevmenin ve barışın dünya bahçeleriyle yüceltir. Tuhaf bir tevazu ve mahcubiyetle yüceltir. Benim payıma bütün bu yüceltiklerden bir hece düşüyse kendini topraklar katında hissedirim.

Görünmeden yaşamak mümkün olsaydı keşke. En son insana kadar geri çekilerek yaşamak. İnsanların hayal hanelerinde harflerden bir insan olmak. Yazdığım şiire zerre gölge olmadan yaşamak. Olmadı, olamıyor. Okur dediğimiz sonsuzluk, bilinemaz, masumiyet, ılımlı duygusu, bizden götürdü, götürüyor. Hayır demek yazdıklarına ihanetmiş gibi bir duyguyla davet ediyorlar. Ben gidiyorum. Yazdıklarımın nasilete kemige büründüğünü görüyorum. Onlar yaşadıkları boğuntunun nasıl dile dönüştüğünü görüyorlar.

İyi ki diyorum, sonra, iyi ki harflerden bir insan olmuşum...

Dünyanın bütün coğrafyalarının en onurlu yolculuklarından birisidir

Mehmet Ali & Akşunsel

*Makarene

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MAVİ

Şiirin rengi olsa mavi olurdu mesela. İyi ve samimi insanların gülüşünün her kıyısı ayrı güzeldir ya, aslında mavidir o tebessümler.

SEDEF ORMAN

Ben kafam karışınca denize, gökyüzüne bakanlardım. Tüm cevaplarımı mavinin içinde bulanlardım.

Sabahattin Ali'nin dediği gibi; "görmek istersen denizi/ yukarıya çevir yüzü." Gece karanlığında değil ama. Gün dönerken. Gökyüzü sıyaha çalmadan evvel. En maviyken, masmaviyken.

Bilirim ki en güzel denize konuşulur. Ve gerektiğinde yine en güzel denize susulur.

Susmak kelimelere sığmamak aslında. Ne dersen de, hiçbir kelime şu an hissettiklerinin karşılığı olmayacak hissi. Kelimelere sığmadığım noktada maviye sığınmak benimkişil.

Rengimin mavi olduğu doğrudur çünkü.

Samimi, gizemli, saklı ve derin mavi.

Çok derin.

Bilgeliliği temsil eder.

Aklın değil; yüreğin, emeğin, adanmış ruhun bilgeliliğini. Yılların, yaşanmışlıkların bilgeliliğini.

Mucizedir tek başına.

Duadır, şifadır, kalkandır.

Maviye teslimiyettir huzur.

Şiirin rengi olsa mavi olurdu mesela. İyi ve samimi insanların gülüşünün her kıyısı ayrı güzeldir ya, aslında mavidir o tebessümler.

Şu an denizin üzerinde, yeni bir yazıya demir atmaya çalışırken; önüm, arkam, sağım, solum mavi. Beni sobeleyen de öyle. Tıpkı kalbimin rengini maviye çeviren okyanuslar gibi. Bitmeyen saklambaçta ebe olmaktan yorulan ruhumun dehlizleri gibi. Annem gibi.. Kızlarım gibi.. Sevdam gibi.. Hayatta sevgiden ve aşktan yana olan ne varsa hepsi gibi.. Hep mavi gibi..

Aslında bu bir veda yazısı. Sevdığım bir maviye. Tanıdığım en koyu maviye. Ona şunu söylemek istiyorum: Bunu, bugünü ve maviyi hiç unutma sevdiğim.

Çünkü şimdi gidiyorum. Çok uzun yıllarımdan sonra ilk defa gidiyorum.

Giderken de sana mavi bir deniz kabuğu, bir gökyüzü ve bir yıldız bırakıyorum.

Üçü de canlı.

Yokluğumda her gün sana günaydın

diyecekler, yatağında sarılıp öperken.

Sabah kahvaltına eşlik edecek, evden çıktığında her gün arkandan su olup akacaklar; güle güle git diye.

Ve akşam yine onlar karşılayacaklar, hoş geldin diyerek; sevdâ sözleri ve en sevdiğin Sezen Aksu şarkısıyla.

Benim olmadığım geceler üzerine serilecekler mavi bir gökyüzü misali, üşüme, yalnız hissetme diye. Ve bir gün...

Bir gün ola ki bir gün... Bu güzelliğe bir mavi daha kapını açtığında görevleri sona erecek.

O zaman beni belki unutacaksın.

Çünkü bir mavi ancak daha koyu bir mavi ile unutulur.

Tabii unutulursa...

Sana kıyamam bilirsin.

O sebeple boşuna cevap arama!

Unutulmaz.
Unutulmaz.

BURAK ABATAY

EVGENY GRINKO:

Türk halkıyla müziğim kesişti

“Türklerle müzik anlayışımız birkaç açıdan birbirine benzedi. Buradaki popülerliğini buna bağlıyorum. Bundan dolayı da mutluyum elbette.”

Valse isimli parçasıyla dünya çapında bir üne kavuşan, birbiri ardına yayımladığı işlerle de zirvedeki adını sağlamlaştıran Rus piyanist Evgeny Grinko, 16 Ağustos'ta İstanbul'da dinleyicisiyle buluştu. Harbiye Açık hava Tiyatrosu konseri öncesinde Grinko ile bir araya geldik. Röportajı okurken belki arka planda 'Valse'i bir kez daha çalmak güzel olabilir.

■ Burada çok popülersin. Neden popüler olduğun hakkında bir fikrin var mı?

Doğrusunu söylemek gerekirse hiçbir fikrim yok. Türkiye'de popüler olmam ilk dönemlerimde benim için de bir sürpriz olmuştu. Bunun yalnızca bir tane açıklaması olabilir: Türk halkı ile yaptığım müziğin kesişmesi. Türklerle müzik anlayışımız birkaç açıdan birbirine benzedi. Bütün meseleyi buna bağlıyorum. Bundan dolayı da mutluyum elbette.

■ Hatta bildiğim kadarıyla İran'da da bir şöhret almış başını yürüyor...

İran'da popüler olduğumu söyleyebilirim. İran çevresinde geçen hafta iki konser verdik. İki konsere de katılım beklediğimiz kadarıydı.

■ Klasik müziğin anlaşılmasının zor olduğu düşünülür. YouTube videolarınızda hayranlarınız için tam aksini düşünüyor.

Evet, klasik müziğin ayırt edilmesinin çok zor olduğunu kabul ediyorum. Klasik müziğe özgü olan şu: onu anlamak için pek çok şeyi öğrenmeniz gerekir. Klasik müziği tercih ederim çünkü insanlara daha kolay ulaşabilirsiniz. Müziğin çok duygusal bir yanı da olduğunu düşünüyorum, insanlardan uzak da durabilirsiniz.

■ **Klasik Rus müziğinde kendini nasıl tarif edersiniz?**

Herkesin bildiği üzere Rus klasik müziğin güçlü kuralları var. Bu kurallarla yola çıktığınızda biraz sıkışıp kalabilirsiniz. Biz Rus müzisyenler için bu durum bir hapisaneye bile benzetilebilir. Ama hapişte romantik veya minimalist şeyler düşünebilir ve bunu da müziğine yansıtabilirsin.

■ **Üç yıl aradan sonra Türkiye'desin. Neler oldu o zaman diliminde?**

O üç yıl albüm kaydediyordum. Albümü bitirmeden performans sergilememeye karar verdim.

■ **Tarih belli mi?**

Sadece Türkiye değil diğer konserlere de ara verdim. Üç yıl ara verdikten sonra ilk konser aralık ayındaydı. Albümü yakın zamanda yayımlamayı planlıyorum. Ondan sonraki yeni bir albüm üzerinde çalışmaya başladık. Ama 3 yıl ara vermek de müzik için çok fazla gerçekten. O yüzden büyük albümler yapmak yerine küçük albümler yapmaya karar verdim.

■ **Single gibi mi?**

Evet, single'dan bahsediyorum. Bir süre tek tek şarkılarla dinleyicimin karşısına çıkacağım.

■ **YouTube üzerinden videolarla büyük bir üne kavuştun. Bu nasıl bir avantajdı senin için?**

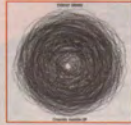
Herkesin kendince bir başarı değerlendirmesi var. Yakaladığınız şöret de bununla beraber gelebilir, haklısınız. Ama gerçekten başarılı olmak için herkesin bildiği bir şey var ki, müziği kaydetmeniz gerekir. Hem ses olarak hem de video olarak. Ben ikisini de yaptım. İnsanlar samimiyeti sever. O yüzden de böylesi canlı videolar sanırım insanların dikkatini çekti. Çünkü müziği canlı olarak hissettirmeniz gerekir. Bunu bütün müzisyenler biliyor ama hepsi yapmıyor.

EVGENY GRINKO HAKKINDA BİLİNMEYENLER

İlk bestesini 16 yaşındayken üyesi olduğu bir punk grubu için yapan Grinko, bestelerini bu zamanda dinlediğinde kendisine ait olduğuna inanamasa da punk onun için müziğe ilk adım. Pişano ile klasik müziğe geçmesi ise 24 yaşında minimalist müziğe duyduğu merakla ve pişano çalmayı öğrenmesiyle başlıyor.

Grinko, büyüdüğü ülke ve kültürden büyük izler taşıyor ve bunları bestelerine aktarıyor. Evgeny'nin Zhukovsky'de bestelediği ve tek başına kaydedip mixlediği Cinematic Melodies EP'sinin (2009) kapanış şarkısı Morning in Pripyat, Kuzey Ukrayna'da bulunan Pripyat şehrini anlatıyor. Pripyat 1970'de Çernobil Nükleer Santrali çalışanları için inşa edildi.

Cinematic
Melodies
EP'nin kapağı

2015 yılında kayıtlarını İstanbul'da gerçekleştirdiği Silent Like Water adlı kısa albüm yayınlayan sanatçı bu kısa albümde Lev Knipper'in Polyushko Polye eserini Field adıyla yorumladı.

2016 ve 2017 yıllarını yeni eserler üzerinde çalışarak geçiren Evgeny Grinko 2018'de "Tiny Mouse Tales" ve 2019'da da "Naive Album" adlı iki albüm yayımladı.

GÖKHAN HORZUM

ERKAN KESAL

Ölmek istemiyorum

Bu ayın Bavlul'una yazmayı düşündüğüm her şey müthiş anlamsız kaldı bugün. Emine Bulut öldürüldü. Benim bu kadıncığının adını bilmem gerekmiyordu. Onun adını sadece sevdiklerinin, akrabalarının, dostlarının, arkadaşlarının bilmesi gerekliyordu. Ne kadar tepe sersemi olduğumuzun farkında mısınız? Deniz kenarına gittin, gün batımını seyrederek yaşadığına şükredeceksin mesela. Ama bir haber, yaşadığın ülkenin bir yerinde bir adam karısının çocuklarının önünde öldürüldü. Hayatta kalmış olmanın vicdan azabı gibisi yoktur. Biraz olsun nefes almaya izin vermeyen bir ülke burası. Sürekli diken üstünde yaşamak zorunda olduğun. Sabahları uyanığında acaba bugün hangi felaketle karşılaşacağım, acaba bugün neye engel olamadığım için kendime kızacağım dedirten. Bize bunu neden yapıyorsun be Türkiye?

Tenis maçlarındaki komik antardan montajlanmış bir video gönderdi arkadaşım. "Oh! Sizin tabii her şeyiniz bizi aradın. Bir sürü meselenizi bin yıl önce halletmişsiniz keyfine tenis maçı bakıyorsunuz!" İlerken bunu düşünür mü insan ya! "Ülan çok güzel bir gün geçiriyorum bunun bir yerinde kesin bir şey olacak" diye düşünerek yaşıyor musun? Neden her anında bir yerinden bir acı, bir travma, mide bulandırıcı bir sır fırlıyor bu ülkenin? Bu çabanın içi ne zaman doldu böyle? Yoksa hep böyleydi de biz mi bilmiyorduk? Bir şey yapamıyor olmanın çaresizliği insanı iyice içine kapıyor.

Zaten küçük cemahiriyeleer halinde yaşıyoruz. Kendi konfor alanından çıktığın anda anlıyorsun aslında bu ülkeyi gerçekten kimlerle paylaştığını. O yüzden mümkün olduğunca çıkmıyorsun kendi cemahiriyeleenden. Orada herkes senden, oradaki Türkiye sanki asıl Türkiye. İzmir mesela. İstanbul'da Kadıköy mesela şimdilerde. Ama bu da fena halde şizoid. Sanki hiç deprem olmayacakmış, deprem olsa da bizim mahalleyi vurmayacakmış hissi. Ya engel olamıyorsun ya da başını çeviriyorsun. Kendi geçeceğinden iyice koparak var olmayan bir hayata, gerçekliğe inandırıyorsun kendini. O hayatta konserler, sergiler, sinema festivalleri, şiiirler, ićen, eğlenen, flört eden insanlar. Bir insan kendisine bundan daha büyük bir kötülük yapabilir mi? Ben de farkındayım, bu ülkede hayatta kalabilmenin tek yolu bu. Ama bir gün bir sel geliyor, derme çatma kurduğun o küçük dünyayı alıp götürüyor. Bugün Emine Bulut, ondan önce Aylan Bekbek, ondan önce Ensar Vakfı, Şule Çet, Rabia Naz, Tuba Erkol...

Bazen kendi aramızda konuşurken diyoruz ya hani "başka ülkelerde bir yılda olan olay bizde bir günde olur" diye. Bunu söylerken gülüyoruz ya hani bi' de... Bunu alışıma olmak, alışmak zorunda kalmak başka şey. Ama bu normal değil kardeşler. Normal olan bu değil. Tenis maçı seyreden adamlar var ya, işte onların hayatı normal. Bizimki değil. Bugün hiç tanımadığım bir kadın çocuğunun önünde "Ölmek istemiyorum" diye diye öldü. Bu normal değil. Kendimizi kandırmaçalım.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranfey.org>

Susan hasta

Susan vakalardan korkmam gerektiğini çok erken öğrendim! Bir haftadır yağın karın ardından ayaza kesmiş bir geceyarısıydı ve lojman yokluğunda kendime oda yaptığım hasta koşunun caddeye bakan penceresinden, dışarıyı seyrediyordum. Uzak bir köyden bata çıka gelen traktörün römorkundan, birbirine sokulmuş beş kişi indi. İkiisi traktörün yanında kaldı, diğerleri hastanına kollarna girip, ağır aksak taşıdılar içeriye.

Erken yaşlanmış, esmer, ince yüzü bir kadın. Eli karnında, kıvrıyor. Ağrı dayanılmaz olmuş belli ki, yoksa sabahı beklerlerdi. Muayenepe pek bir şey bulamadım. Halinde dayanamayıp, ağrısını kesmeye karar verdim. Tecrübeli hemşiremin bakışlarından anlamalıydım aslında; geceyarısı sancıyla gelen bir hastayı, sıkı bir ağıri kesiciyle rahatlatmanın pek de hayırlı bir şey olmadığını. Az sonra odama dönmüş, kendime günlük, babama mektup, meçhul sevgiliye şiirler döşenirken, çok geçmedim, hemşire kapıyı tıkladı. Hastanın nabzı düşüyormuş, tansiyon da pek normal değilmiş. Telaşa koştum tabii ki. Halinin az önce rahatlayan yüzü, kül rengi. Soğuk soğuk terliyor. Karnı da tahta gibi sert, ne yapacağız? Hemşire, "Mevlüt Bey'i kaldırırım mı?" diye fısıldıyor usulca. Mevlüt abi dahiliyeyle, bizim de başhekim. "Tamam" diyorum, titremesine mani olamadığım bir ses tonuyla; "bir de o baksın bakalım!"

Halbuki, o gece hastane bana emanet edilmiş. Herkes yemeğe gitmiş. "Cennet Bahçesi"nde bilmem kimin veda gecesi var. Bu demektir ki, geç vakit, davul zurna ekibiyle kasabanın tek caddesinde, her adımda zurnanın deliğine sokulan paralarla yolun sonuna kadar halaye çekilerek yürünecek, sonra da herkes eve. Şimdi bu saatte kaldırmak da olmaz adamı, ama durum fena!

Mevlüt abi her yapaktaymış gibi bir dirilikte geldi az sonra. Her zamanki sakine neşeli hallerle muayene etti kadını. Teşhis: akut apandisit... Kapıcı Kasım, cerrah İbrahim abiyle kaldırmak için eve yollanırken, o da ellerini yıkıyordu sessizce. Süt dökmüş kedi gibi oturdum koğuşun ucuna. Hafif mütebessim, konuştum: "Ağrısını kesince iyileştin zannettin öyle mi? Ağrı seni ikaz ediyor halbuki! Ben buradayım, sorun devam ediyor" diyor. Bağırandan değil, susan hastadan korkacaksın aslı!

Ses saklamak

Yılmaz Güney'in "Sürü" filmindeki Berivan karakteri de, film boyunca hiç konuşmaz,

Sustuğumuz yerden kanıyoruz

“Belki susarız... Ama o zaman, kulaklarınızı kapatın.
Sustuğumuz zaman söylediklerimizi hiç duymak istemezsiniz çünkü!”

susar. Kocasına bir çocuk veremediği için yok sayılmanın isyanıdır konuşmamak. Suskunluğunu sadece bir yerde bozar. Küçük kardeşi, bir çatışma anında kaza kurşunuyla öldüğünde. Berivan'ın çığlığıyla yırtılır perde.

Akrabalarımızdan birinin bir akşam anlattığı "susma" hikâyesinin kalbimi yırttı gibi: "17 yaşındaydım evlendiğimde. O zamanlar, 'ses saklama' âdeti vardı. Kayınpederin, kayınların yanında konuşamazsın, hiç bir şey söyleyemezsin; ses saklayacaksın yani! Artık, kaç sene olursa? İyi ses saklarsan eğer, ailenin büyüğü bi' tarlaya da bi' bağ bağışlar, ondan sonra dilin açılır, konuşmaya başlarsın. Öyle bi' âdet işte. Ben de hiç konuşmazdım, hep ses saklardım. O zamanın başka bi' âdeti de, evlere kadın getirmek. Öyle bir âdet vardı, olmaz olasıca. Dört beş arkadaş bir araya gelir, kadın getirirler, kadın hepsinin evinde sırasıyan kalırdı. Bizimki de almış getirmiş. Üç gün bizde kalacakmış. Kadın yukarda, bizimkiyken odada; ben de aşağıda, tandırın başındayım. Yukardan şırıltı suyun sesi gelir. Yıkılmış herhal. Az sonra kuruluması saçlarını, indi aşağıya. Geldi önüme oturdu. 'Abla, saçlarını bi' örsene!' Ses saklıyoz ya, hiç bi' şey söylemedim. N'apiyim, taradım, ördüm saçlarını. Pek de güzeldi saçları, beline kadar. İkim bitti; döndü, 'sen, niye hiç konuşmuyon abla?' dedi. Sustuğum yerden yandığını bilmez ki içimden neler söylüyorum bir duysa."

"Halk sufizmde en iyi dilekte bulunma şekli sessiz dilektir. Kişi gönlü ile konuşabilir. Kalbi dilekler, lafzı dileklerden, dualardan daha makbul sayılır."

Bu bozkır kadını biliyor muydu acaba bunları?

Terapide de, terapistin derdi, hastanın "sustuğu" yerdir, Freud'dan sonra, psikanalizi birlikte hasta, "Bir sedire uzanacak ve aklından geçenleri serbestçe söylemeye davet edilecekti. Bu aynı zamanda hatırlamaya, bağ kurmaya, çağrışımlar üzerine düşünmeye de davetti. Sustuğunda niye sustuğu, neye direndiği, neden korktuğu çözümlenince, bütün ruhsal hayatı mercek altına alınacaktı."

Nurettin

Bu topraklarda kadınlar, hayatta kalabilmek için, kendileriyle birlikte bebeklerini de susturmak zorunda bırakıldılar: "Askerler çok yakınımızdaydı. Üç-beş adım daha atsalar tepemize binecekler! Sayesenem ne yapacağımızı bilemedi. Memesini bebeginin ağzına bastırdı, yan gövdesiyle kapandı üstüne.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Anne kız bir süre öylece soluksuz bektedi. Arkadan da bir çift el Sayesenem'i sırtından bastırdı. Sayesenem doğrulduğunda bebeği ağlamıyordu artık... Benim kucağımda da Kamer vardı. Kamer'im gözlerini belertmiş, annesinin kucağında kaskatı kesilen talihisi yeğenime bakiyordum. Olanı biteni anlamıştı o da, nefesini tutmuş, hiç sesini çıkarmıyordu! (1938-Dersim)"

Ne var ki, "susmak" pek tekin bir durum değildir. Bunu en iyi zalimler bilir!

Zulmün en son vardığı yer gibi gözükse de, haklılığın son çaresidir susmak. Nurettin Yedigöller de öyle yaptı; sustu! 1954 yılında Erzincan'da doğan Nurettin, liseden sonra İstanbul'a geldi. İşletme Fakültesi'nde okurken 12 Nisan 1981'de, İdealtepe'de bir evde gözaltına alındı. 1. Şubeye getirildikten sonra, ağır işkencelere maruz kaldı. Derileri yakıldı. Kafasına çakılan çividen elektrik verildi. O da sustu, adını dahi söylemedi. En son 17 Nisan 1981'de, işkencede, çıplak, konuşamaz ve kanlar içerisindeyken görüldü; bir daha da haber alınmadı. Polister hiç bir zaman bu isimde birini gözaltına aldıklarını söylemediler. Cesedi bugüne kadar bulunamadı.

Kızılderili suskunluğu

Suskunkluk belli ki evrensel bir isyan. Kendi coğrafyamızda binlerce yıldır susturulmuş kavimlerin bir benzeri de Şili'deki Kızılderililerdir. Şili'de Pinochet zamanından bu yana, "Şili'de Kızılderili yok, yalnızca Şililivar," deniyor. Pek tanıdık bir cümle değil mi?

Şili'de Kızılderililere, Güney Afrika'nın apartheid dönemindeki siyahlar gibi davranılıyor. Otel ve lokantalara girmeleri yasak. Güney Sierralar'da dünyaya gelmiş olan Lucho, "Okulda kendi dilimizi konuştuğumuz zaman beni döverlerdi," diye anlatıyor yaşadıklarını. Lucho'nun karısı Rosa, eskileri anarak, "Babam benim Keçuva dilinde konuşmamı yasaklamıştı, 'Şerhin iyiliği için yapıyorum bunu' derdi," diyor.

"Onları hor gören düzen, bilmediği bir şeyi hor görüyor, çünkü korktuğu şeyin ne olduğunu bilmiyor. Hor görme maskesinin ardında panik var." O eski ve kadim sesler ölmekte direniyorlar çünkü. Susturulan Kızılderililer için; "Ne diyor bu insanlar?" diye sorar Galeano. "Sustukları zaman, ne konuşuyorlar acaba?" Şimdi bize, "susun" diyorsunuz. Çocuklarımız ölürken, sokaklarda sorgusuz sualsiz tekmelerle canları alınırken, gül yüzlü kızlarımız karalıktan ormanlarda yakılırken, kartopu oynamaktan başka sücu olmayan arkadaşlarımız öldürülürken, itiraz edenlere, zulme, haksızlığa karşı çocuklara "susun" diyorsunuz ya. Belki susarız...

Ama o zaman, kulaklarınızı kapatın. Sustuğumuz zaman söylediklerimizi hiç duymak istemezsiniz çünkü!

Alıntılar

"Tarih ve Toplum, Mart 2002, B. Habip
"Beyaz Dağ'da Bir Gün, E. Yağan
"Kucaklaşmanın Kitabı, E. Galeano
"Y. Kalafat
"Unutmak Suları, A. Azar

Ücretsiz Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

HAYDAR ERGÜLEN

Behçet Necatigil için 7 daha...

1 Düşünce: ince düşünülmüş bir şiir. Yanyana iki çizgiden yan çizgiye, paranteze dek, 1940'larda görülmemiş bir imla kullanımı. Biçimsel gibi görünmesine karşın, tümüyle şiirin çeşitli okunma yöntemlerine dair bir kılavuz. Şiirin alıntılanmasına, farklı anlamlar butunması ve yepyeni anlamlarla daha da katmanlı bir okuma olanağı sunmasına da yol açıyor. Bir şiir değil, bazen iççe, bazen yanyana, bazen üstüstebirkaç şiir olarak yazılıyor. Bir anlamda şiir tasarıda kalmıyor, fakat bir okuma pratiği olarak okurun ilgisini, dikkatini ve zihnini biraz daha fazla talep ediyor. Cumhuriyet şiirinde öncülü kim? En başta Nazım Hikmet. Dize kuruluşuyla, dizinin merdiven biçiminde ilerleyişinde, sözcüklerin şiirin içeriğine göre harufatının büyüüp küçülmesi, inip kalkması, sağa ya da sola yatması, eğik durması gibi... Ercümden Behzad Lav'ı da unutmak olmaz. O da fütürist ve kübist etkilerle Nazım Hikmet ile aynı dönemde, 1920'ler, 30'larda içeriği yani sıra biçimi de önemseyen, önceleyen şiirler yazmıştır, ki bu iki şiirin de Marksist olduğu unutulmasın! Yani sadece içeriği önemsedikleri sanılmasın!

2 Duyarlılık: "Necatigil şiirinde boş söz yoktur" demek, Necatigil fazladan hiçbir şey yazmaz, şiirin bir fazlalıklardan arınma, arındırma sanatı olduğuna inanır demektir ama, başka bir şey daha demektir: Şiirin bir duygu değil, duyarlılık olduğunun da bilincinde olduğuna söylemektir. Yoğunlaştırılmış, sıkıştırılmış, anlam gücü artırılmış sözcüklerdesaktıdır bu şiirin duyarlılığı. "Sıkı şiir" kavramı İkinci Yeni için Ece Ayhan tarafından söylenmiştir, ama hiç kuşku yok ki bunu en çok hak edenlerin biri de Necatigil'dir. En bilinen şiirlerinden ikisine bakalım, "Nilüfer" ile "Sevgilerde". İnsanın varoluşundan duyduğu sevinç ve kederi ya da o kekre neş'eyi bunca yoğun bir biçimde taşıyan ve okura da yaşatan bu şiir her okuyuşunda duygusuna bana da geçer, daha doğrusu o "kekre neş'e" bana da bulaşır. En çok da şiirin ilk iki dizesi etkiler beni: "Ben oraya koymuştum, alınırlar/arasına sıkışık saatlerin". Ya "Sevgilerde" şiiri? Onda da "Siz genç zamanlar umuyordunuz/Çirkindi dar vakitlerde bir sevgili söylemek." Her iki şiirdede

bu dizeler ve genel olarak şiirlerin kısalığı, yazılan duyguculukla uğraşacak kadar zamanımız olmadığı, çağın sıkışmışlığının, *Dar Çağ*'ın, dar vakitlerin, sözcük seçiminde de titizlik gerektirdiği ve bir yoğunlaşma olarak duyarlılığın gerekliliğini ortaya koyar, ki Necatigil'in hemen tüm şiirlerinde yaptığı da budur. Önce sözcüklere duyarlılık!

3 Deyiş: Necatigil'in iki anlamda da öğrencisi olan, büyük şiirlerimizden Hilmi Yavuz, şiirliği kadar 'şiir düşünürlü' olarak da çok değerli bir isimdir. Türk şiirinde geleneğin adını koyan da odor.T.S. Eliot'tan esinle, şiirin 'duyuş'u 'deyiş'eçevirmek olduğunu söyler ki, duyuşun deyiş'e nasıl dönüştürüldüğüne "Nilüfer" ve "Sevgilerde" şiirlerini örnekledik. Elbette rastgele açacağımız herhangi bir Necatigil şiirini de örnek olarak verebiliriz. Duyuşun deyiş'e dönüştürülmesi olarak şiir hiç kuşkusuz yalnızca Necatigil'e özgü değildir. Öğrencisi şiir Hilmi Yavuz'un şiirleri de böyledir, 'en incelikli' şiairimiz Cüden Akın'ın şiirleri de, uçtaki Ece Ayhan şiirleri de. Duyuşu etkili ve arındırılmış, yoğunlaştırılmış bir biçimde dönüştürerek yazmave söyleme yöntemidir şiir. Eliot'un saptaması da en değerli karşılığı Necatigil'de bulur, doğrusu onun şiirleri küçük birer mücevher gibi ışıltılı ve bir elmas gibi paha biçilemezdir.

4 Derinlik: 'Düşünce'den meramım yalnızca, şiirin tekniği üzerine, tek tek sözcükler üzerine, kavramlar ve

değil Necatigil'in, *En/Cam*'da(1970) yer alan "Küskün Yolcunun Türküsü" şiirindeki gibi, 'küskünlük' kavramı şairinden, çocukluğa, gençliğe, oradan sonraki dar dönemlere gelerek, bir yaşam metaforu olarak yolculuk serüveninin neliğine değinmiş olması. Necatigil'de rastladığımız dervişane tutum ya da onun bir şair-ermiş oluşunda, bana kalırsa, mesel ya da kıssadan hisse değil ama, insanın kendisine, dünyaya, yaşama, başkalarına dair ders çıkarılabileceği özdeşleştirmelerin de büyük payıvar. Sanki bilgelik sözleri bunlar: "çünkü asıl bazı şiirler bekler bazı yaşları" dizesindeki güzelliğin, asıl olarak doğruluktan gelmesi gibi. Ya da *Zebra*'daki(1973) "Cihannüma" şiiri: "Bir çan gibi sallandığı zamanlar/Yoğun sis—nerdeyiniz limanlar/insan önce çevresinden ölüp/Açık deniz, batacak kuytu ormanlar." Hele o kitapla aynı adı taşıyan "İki Başına Yürümek" şiiri, 1968, ve onu son dizesi: "Susanlara hiçbir şey sormayınız!" Yaygın değil yoğun, yatay değil dikey bir şiir yazdı Necatigil, derinlemesine.

5 Deney: Doğrusu Türk şiirinde geleneği olarak nitelenip de bunca deneysel şiir yazan başka bir şair yoktur. Varsa da bunu Necatigil düzeyinde bir şiire erdirmiş değildir. Hem çağdaş bir Divan formu ve yorumuyla, geleneğin sürdürücüsü ve yenileyicisi oldu hem de geleceği gören ve öngören, daha çok Somut Şiir, Deneysel şiir olarak yazılan şiirleri de deneyerek, yazarak bir 'Necatigil Geleneği' oluşturdu. Üstelik hard eski bir tahtın 1963 basımı *Yaz Dönemi*

Doğrusu Türk şiirinde geleneği olarak nitelenip de bunca deneysel şiir yazan başka bir şair yoktur. Varsa da bunu Necatigil düzeyinde bir şiire erdirmiş değildir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranitey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

kitabından başlayarak. Sonra İki Başına Yürümek(1968), En/Cam(1970), Zebra(1973), Kareler Aklar(1975), Beyler(1978) ve son kitabı Söyleriz(1980). Necatigil şiirinde deneyin bir parçası olarak söz, dil ve anlam oyunları da vardır. Zaten farklı imla kullanımı da(iki tire, yan çizgi, parantez) biraz buna olanak tanır. Ama basitçe bir kelime oyunu değildir bu, rastgeldiği ya da o an akla geldiği için yapılmış değildir, tam tersine anlamı çoğaltmak, şiire daha çok anlam yüklemek için yaptığı bir gerekli oyundur. Zebra'daki(1973) "Tırpan" şiirinin sonu: "Kapamış önünü devrik bardağ/Deiştiriz: Çök erke --/Biçilmemiş enkler yerde/Kırılmış --tır/pan."

6 Dertleniş: Alman Romantiklerine, Heinrich Heine'a, Hermann Hesse'ye ve tabii Rilke'ye benzeyen tarzda bir 'dertleniş' yoğun olarak yer alır şiirlerinde baştan beri. Bu bir acıma hissi değildir. Necatigil'i üç şiir burcundan, gurbet, hasret, hikmet, hareketle, merhamet burcunun da şiiri sayarım, evet merhametli bir şairdir. Bir 'ortayurttaş' şair, baba ve öğretmen olarak 'dar' zamanlara, dar çağlara, dar gelirliyle, evlere ve çocuklara merhamet gösterdiği kadar, hatta daha çok da sözcüklere, şiire merhamet gösterir. Gülsen Akın'la yakın yönlerinden biri de budur. Akın, sosyalist bir şair kimliğiyle, sınıfsal da olarak, Necatigil ise bir müzevi, bir dervişan şair olarak hem toplum için hem bireyin dertlenirler. İki şairdeki 'dertleniş' neredeyse tüm dönemlerinde mevcuttur. Çok sık andığım dizesiyle, "anneler olmasa kim kimi severdi?", polisin gencecik yaşta katlettiği güler yüzlü gazeteci Metin Göktepe'nin annesinin şahsında tüm analar ve oğulları, kızları için dertlenir Gülsen Akın. O kadarla kalmaz elbet. Dedim ya baştanbaşı her 'dertleniş' hüküm sürer şiirinde. Necatigil ise en çok çocuklar ve yoksul mutfağın için dertlenir: "Çok şey onlar uyanınca gündüzün serdiği çul --/Kalkar gibi yarı aç kurulan bir sofradan." diyecektir, En/Cam'daki "Çok Şey" şiirinde.

7 Deminde: Necatigil'in şiirinin dengesinden söz edildiğinde, aklıma onun kendi şiirinin eleştirmeni, denetçisi olduğu da gelir. Herhalde öyledir diye düşünürüm. Düzyazıları, konuşmaları ve Bile/Yazdı(1979) kitabına, oradaki 'Şiir Uçları'na bakıldığında karşımıza hem şair hem okur hem de eleştirmen, danışman, denetçi çıkar çünkü. Şiirinin tartımı, dengesi; sözcük seçimi, kısıtlı sözcük kullanımı, şiirlerinin fazla uzun olmayışı, anlatmayı, ama her zaman bir problematiğinin bulunması, en önemlisi de hiçbir Necatigil şiirinde fazlalığa rastlanmayışı ile açıklanabilir. Tavında, kararında bu şiiri Necatigil'in aşamcılığına da elbette unutmadan, tam 'deminde' bir şiir olarak yudumlayabiliriz sanırım.

Mehmet Ali & Akşamsıra

Aşk yarı bir
başlangıç noktası
dedi kadın.
Aynı zamanda
güzel de bir
bitiş noktası
diye ekledi
diğer kadın.

ALİ MURAT İRAT

Antroposen çağ

Nobel ödüllerini veren İsveç Akademisi, 1995 yılında, atmosferik kimya alanında çığır açan çalışmaları bulunan üç bilim-insanını Nobel Kimya Ödülü'ne layık görmüştü. Mario J. Molina ve F. Sherwood Rowland ile birlikte Nobel Kimya Ödülü kazanan diğer kimyagerin adı Paul Jozef Crutzen'di. İsveç Akademisi yaptığı açıklamada söz konusu ödülün, ozon tabakasının oluşumu ve yok olmasına ilişkin yapılan çalışmalara verildiğini belirtmişti. Crutzen, ödülü aldıktan çok değil beş yıl sonra, 2000 yılında, yazdığı bir makaleyle bu defa hem bilim dünyasının hem de felsefenin tartışma konuları arasında girecek yeni bir kavramı görünür kılmıştı: Antroposen. Bu kavram aslında dünya tarihinin farklı şekilde isimlendirilmesiyle ilgiliydi. Jeologlar dünyanın genel durumundaki belirin değişikliklere göre zamansal isimlendirmelerde bulunuyor ve dünya tarihini bu şekilde belirtiyordu. Crutzen de son zamanlarda yaşanan değişimlerle birlikte dünyanın yeni bir çağa girdiğinin haberini veriyordu. İşte bu yeni çağın adı Antroposen'di. Antroposen çağının özelliği, dünya tarihinde daha önce görülmemiş ölçüde insan türünün hakimiyeti ve bu hakimiyete bağlı olarak gelişen diğer türlerin ve doğanın yıkım sürecinin varlığıydı. Yani iklim değişiklikleri, ormanların hızla yok edilmesi, hava kirliliği, olağanüstü enerji kullanımı nedeniyle ortaya çıkan ve insan türü dışındaki her şeyi yok ederek ilerleyen değişimler.

Her ne kadar bu tanım bir jeolojik zamanlamayı gösterse de beraberinde derin tartışmaları da felsefe başta olmak üzere çeşitli alanlara taşımıştı.

İnsan bu çağda çevresindeki her şeyi ve herkesi baskılıyor, değiştirmeye zorluyor ve açık bir şekilde sömürüyor. İnsanların çoğu yaşam formlarının birçoğundan aşağı pozisyonda yaşamaya mahkûm edilmiş durumda. Temiz ve kullanılabilir suya ulaşamayan insan sayısı devasa ölçülerde. Dünyada her on saniyede bir, bir çocuk açlıktan ölüyor. Bir milyara yakın insan yetersiz besleniyor. Savaşlar ve elverişsiz yaşam koşulları nedeniyle milyonlarca insan göç ediyor, insan olmanın en olumsuz koşullarında mülteci olarak yaşıyor. Ve bütün bunları yatay kesen bir olgu olarak, para tek belirleyici olmuş durumda. Her değeri satın aldığı gibi, her şeye değer kazandırabiliyor, değersizleştirabiliyor. Para, geçmişte ulaşamadığı biyolojik alanlara

da kolaylıkla girmiş durumda. Anne-baba çocuk ilişkilerinden, akrabalık bağlarına kadar bütün ilişkileri belirleyebilecek güce sahip olmuş bir halde saltanatını yaşıyor. Sevgiillerin, aşkların arasında kolayca yer alıyor. İnsan iman tahtasından üzerinde bir saray saltanatı sürüyor. Para, bir yandan insana neler yapabileceğini ve nasıl daha fazla mutlu olabileceğini öğreten/gösteren bilgi ve imge bombardımanıya insan ilişkilerini işgal ederken, öte yandan adıl üretim ve dağıtım problemleri nedeniyle -yokluğu ya da yetersizliğiyle-mutsuzluğun asıl nedeni haline geliyor. İnsanın ve yeniçağın en güçlü kutsallarından birisi para. Çünkü diğer bütün kutsallar gibi dünyanın ikiye ayrılmasına neden oluyor:

Kutsal olan ve olmayan/Parası olan ve olmayan.

Kendi türünü bile gözünü kırpmadan öldürebilen, ölümlü güncel gösterilerinin sıradan bir parçası haline getirebilen bu yeni insan türünün diğer bir özelliği de katliamları bile meşru kılıp herhangi bir kutsalla ilişkilendirebilmesi. Kutsallar -belki de- tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar güçlü ve pragmatist. Kutsallara göre eğilip bükülebilen insan ilişkileri yemini iktidara göre eğilip bükülebilen kutsalların birbirleriyle ilişkilerine bıraktı. Tanrılar ve devletler iktidarlarını oynucağı. Büyük amaçlar uğruna yapıyor bütün bu tür-kırımlar, kavim-kırımlar, soykırımlar, doğa-kırımlar. Ve fakat Nietzsche'nin dediği gibi aslında hayat: "Amaç kavramını biz uydurduk, gerçeklikte yoktur amaç..." Uydurulmuş amaçlar uğruna ve paranın gücü adına bütün bu tahribat.

Yeniçağa hoş geldiniz. Bu çağ, Crutzen'in belirttiği gibi insanın kendisi ve kendisi dışındaki her şey üzerinde muazzam bir güç kullandığı Antroposen çağdır. Bu çağın sonunda insanlık ya yeni bir etik zeminde düze çıkacak ya da kendisi dışındaki her şey ondan intikamını ziyadesiyle -bir şekilde- alacaktır.

Bu çağın sonunda insanlık ya yeni bir etik zeminde düze çıkacak ya da kendisi dışındaki her şey ondan intikamını ziyadesiyle -bir şekilde- alacaktır.

ESİN IRIS

Normal insanlar

Acıdan kaçırım. Korkudan kaçırım. Güçsüzlükten kaçırım. Kontrolsüzlükten kaçırım. Dünyayı yönetmek zorundayım. Etrafımdakilere yönetmek zorundayım. Etrafımda olmayanları yönetmek zorundayım. Elimin uzanabileceği her yerde ne olup biteceğine karar vermek zorundayım. Arabam pahalı. Giysilerim pahalı. Ömrüm boyunca çalışsan, taktığım saati satın alamazsın. Ben senden daha önemli biriyim. Hiç ölmeyeceğim. Mirasım, torunlarımın torunlarıyayaşayacak. Hepinizden iyiyim. Hepinizden değerliyim. Güney Amerika'da bir kısırlık kaşısıymış şimdi. Benim gen haritam hayatta kalacak. Amazonlar'da bir orman yangınıyım. Arap Yarımadası'nda bir petrol kuyusuym. Afrika'da bir elmas madeni... Çin'de bir fabrika, yalnızca benim için çalışıyor. Deepweb'de silahlarım satılıyor. Bir devlet başkanına, bir savaş uçağı hediye ettim. Karşılığında maden çıkarma ihalesi alıyorum. Çocukları görmüyorum. Çocuklarımla seviyorum. Onlara dünyayı bırakıyorum. Çocukları sevmiyorum. Çok fazla insan var.

Acıdan kaçırım. Korkudan kaçırım. Güçsüzlükten kaçırım. Kontrolsüzlükten kaçırım. Dünyayı yönetmek zorundayım. Etrafımdakilere yönetmek zorundayım. Etrafımda olmayanları yönetmek zorundayım. Kızım okumak istiyor. Evlenecek. Karım ayrılmak istiyor. Bedelini ödeyecek. Oğlum ibne olmuş diyorlar. Ölsün daha iyi. Şu sokakta gezen karılarla bak. Orospular. Gel de tecavüz etme. Kendileri kaşınıyorlar. Küçük oğlan sürekli it eniklerini bahçeye getiriyor. Bağırır duruyorlar. Gece uyukmadan uyandırıldılar. Aldım, hepsini bir poşete doldurup ötedeki araziye bıraktım. Uykum hepsinden önemli. Sabah uyanışımda kahvaltım hazır olacak. Çamaşırlarım yıkanmış olacak. Çayın demi tam istediğim gibi olacak. Ben ne istiyorsam o olacak. Ben ne diyorsam o olacak. Hepsinden önemliyim. Hepsinden iyiyim. Anadolu'da bir kadın katiliyim şimdi. Namusumu korudum. İstanbul'da bir taksiciyim, turistlere şehir turu attırıyorum. Zenginlere müstahak. Az haneli bir köydeyim, teyzemin kızını zorla elliyorum. Hızla serpildi, gözümün önünde büyüdü, ben de şeytana uyuyorum. Camide tövbe ediyorum. Dualarım kabul oluyor. Neden olmasın ki? Allah içimi biliyor. Erkek adamım, delikanlı adamım,

Acıdan kaçırım. Korkudan kaçırım. Güçsüzlükten kaçırım. Kontrolsüzlükten kaçırım. Instagram'da tam 70 bin takipçim var. Bazı fotoğraflarda belimi inceltiyim. Zevksiz, çirkin ya da fakir... Bu üç kategoriden en az ikisini dolduran biri, arkadaşım olamaz. Arkadaşlarımla toplanıp, orada olmayan arkadaşlarımla çeşitlendiririm. Hayatım muhteşem. Gidyklerim muhteşem. İçtiğim her kahvenin alkışlanmasını istiyorum. Kırımı annemler ödüyor. Gıyşilerimi ise reklam anlaşmalarım. Kalitesiz içerik dışında hiçbir şey üretmiyorum. Hepinizden iyiyim. Hepinizden önemliyim. Pahalı restoranlarda yiyorum. Yediklerimi kusuyorum. Bir dizide oynayabiliyim. Herkes oynuyor, ben neden oynamayayım? Toplumsal konularda hassasiyet göstermek önemli. Yoksa linç ediliyorsunuz. Arada bir gündeme gelmek için aşırı bir şey yapıyorum. Tepki çekmeyi seviyorum. Alkışlanmamı sağlıyorum. Derin konuşmalardan hoşlanmıyorum. Tanıdığım herkesten bir çıkarım var. Yeterince ilginç değilsen bizimle oturamazsın. Yeterince takipçin yoksa seninle sohbet etmem. Yalnız ölmekten korkmuyorum. Hiç ölmeyeceğim. Hep bu kadar güzel kalacağım. Herkesten pahalıyım. Herkesten önemliyim.

Acıdan kaçırım. Korkudan kaçırım. Güçsüzlükten kaçırım. Kontrolsüzlükten kaçırım. Kaostan kaçırım. Katliamdan kaçırım. Duyarsızlıktan kaçırım.

kaçırım. Çatışan egolardan kaçırım. Geçim sıkıntısından kaçırım. Aptallıktan kaçırım. Sığılıktan kaçırım. Empati yoksunluğundan kaçırım. Kimseden daha önemli hissetmiyorum. Kendim için değeriğim, o kadar. Dünyanın bir yerlerinde, günü bitirmeye çalışan başka insanlar var, biliyorum. Çalışmaktan bitip düşenler, benimkinden daha büyük sancılara göğüs gerenler var. Ne korkunç travmaların üstünden geldim ne de dünyayı fethetmeye yönelik bir arzum var. Bazen herkes gibi ben de yorgun ve umutsuz hissediyorum. Bazen herkes gibi biraz şımartılmaya ihtiyacım var. Başkalarının ağrılarına kayıtsız kalamıyorum. Vahşi yaşamın bir parçası olmaktan kurtulmamızı, insanlığın en büyük kazanımı olarak görüyorum. Bunun dışında çok eksiklerimiz var, hissediyorum. Eksiklerimizi her gün görmekten kendimi alamıyorum. Sürekli eksiklerimize odaklanmaktan kaçırım. Şehirlerden kaçırım. İşimden kaçırım. Sahte yüzlerden kaçırım.

Sahte arkadaşlıklardan, sahte nezaketlerden, sahte güçlülerden, sahte cesurlardan, sahte ahlaklılardan kaçırım. Eve gidiyorum. Aileme sarılıyorum. Kedime sarılıyorum. Yatağıma yatıp yorganı tepeme kadar çekiyorum. İşte burası güvenli! En azından bir sonraki güne kadar... Normal insanlar için, sığınacak çok az yer kaldı.

Yatağıma yatıp yorganı tepeme kadar çekiyorum. İşte burası güvenli! En azından bir sonraki güne kadar... Normal insanlar için, sığınacak çok az yer kaldı.

Gökyüzü fotoğrafçısı

"Hafıza denen montaj stüdyosu..." diye mırıldanıyor. "Hafızaya güven olur mu hiç?"

Yakalandım. Bu ona trende üçüncü rastlayışım. Üstündeki ekose gömleğin mavisini bana çocukluğuma dair bir şeyi hatırlatıyor. Pek dikkatli bakmamaya çalıştığım halde aklımdan geçenleri okumuş olmalı. Utanıp başımı pencereye çeviriyorum, dizleri dizlerime değince irkilerek dönüyorum. Gözlerinin mavisini gömleğinin mavisine aynı. Kucağında kocaman bir fotoğraf makinesi. Dedemde vardı böyle bir tane diye aklımdan geçirdiğim anda, "uzun zaman önce sınırlı sayıda ürettiği bu model. Dedenizinki duruyorsa görmek isterdim," diyor.

Düşünce takibi çok başanır, böylesine hiç rastlamıştım. "Neredeyse virgülleri bile görüyorsunuz," diyorum şaşırarak.

"Zihnin noktalamaya ve imlasına güven olmaz," diyor gülümseyerek. Kendi hazırcavaplığından sıkılmış gibi bir ifade belliyor yüzünde. Birden ayağa fırlayıp fotoğraf çekmeye girişiyor. Tren camının önündeki uzun, ince bedenini inceliyorum, manzarayı kapatan manzaradan hiç rahatsız değilim. İki şeyi rahatlıkla bir arada yapabilecek bir tipe benziyor ama umarım fotoğraf çekerken zihnin okuyamıyordur.

Çektirdiği resimlere bakarken kıpır kıpır. Ne gördüğünü merak ediyorum. Sormama tabii gerek kalmıyor. Makineden bana harika bir gökyüzü manzarası gösterirken dirseği dirseğine değince zihninde bir kuğu resmi belliyor. Bu kadar romantik olmamam lazım.

Onu bir daha görüp görmeyeceğimi bilmiyorum. Bugünlerde doğduğun

evi bir daha görebileceğine bile emin olamıyorsun. Hatırlamak acı verir, bu nedenle bizden çocukluğumuzu aldılar. Yerine sınırları kişiden kişiye değişen bu zihin okuma yeteneğini koydular. Düşüncelerimiz X-Ray cihazından geçen çantalar gibi çirilçıplak ortaya seriliveriyor bazen. Bu durum biraz kırılcan kılıyor hepimizi. Çocukluğunu kaybetmiş çocuklar ve yabancılarla zaman zaman güvenmemiz gerekiyor.

Lavanta tarlalarından geçiyoruz. Beni mest eden bu eflatun deniz onu pek etkilemiyor. Akli havada. O bir gökyüzü fotoğrafçısı. Ben ataması henüz yapılmamış bir buzbulımlıciyim. Buzu ancak buzluhta görebildiğimden, bildiklerimiz gerçek hayatta pek işime yaramıyor. Bilmediklerimin pençesindeyim.

Sorun şu ki, çocukluğumuzun tamamını silemediler. Normal bir ülkede hükümet devirecek bu fiyaskonun üstü örtüldü, biz de yarım yamalak anılarımızla kaldık. Hatırladıklarımızdan bahsetmemiz büyük hafıza suçları kapsamına giriyor. Gün içinde, bir şimşek çakımlık süre boyunca aklımdan geçen bazı şeyleri anlatsam şu an içimden geçtiğim tarlalarda gübre bile olamazdım. Çocukluğunu tam silemiyorlar ama bir insanı hiç var olmamışçasına silebiliyorlar yeryüzünden.

Hatırlamak acı veriyorsa yarım hatırlamak zihnin işkencesi. Nüfusun yarısından fazlasının öldüğü güne dair tek bir anım yok. Ama savaşta yitirdiğim anne ve babamın yüzü aklımda. Elleri saçlarının arasından kayıp geçiyor, gölgeleri uykularının duvarlarında geziniyor, karanlıkta fısıltılarını duyuyorum. Bir ayırlık anında babamın elini omzuma buluyorum, annemin yumuşak sesi zor günlerimin eşlikçisi. Asla tamamına

sahip olamayacağım anılardan kalan parçalar, bugünüme paramparça ediyor. Çocukluğunu kaybetmiş çocuklar ve yabancıların önünde çıplak kalmaya alışmamız gerekiyor.

"Banyodaydın", diyor, "annen oraya saklamıştı seni. Aklından geçen kuğu banyo duvarına çizili. Annen çizdi, yetenekli bir resim öğretmeniymi. Duvarlar açık mavi. Gözlerim, gömleğim ve gökyüzü sana annenle babanı hayatta gördüğün son günün hatırlatıyor. Benimle karşılaşabilmek için bu trene binip durmanın nedeni bu. Çocukluğun."

Yüzü dalgalanıyor bir an, sesi cızırtıya dönüşüyor. Bir tünele girdik. Karanlıktan o kadar korkardım ki banyo yaparken bile gözümü kapatamazdım ben. Annem sabun köpükleri gözlerimi yakmasın diye uğraşır, bir biçimde de başarırdı. O hayattayken hiçbir büyük korkumla yüzleşmem gerekmedi. Beni sakladığı banyodan çıktığımda annemi babamın yanında, yerde buldum. Geride beni bıraktıkları halde dünyadan huzur içinde ayrılmış görünüşüyle beraber oldukları için. Aralarına kıvrılıp sonsuza dek uyumak istedim. Birileri gelip beni evimizden götürdü.

Tünel boyunca her şeyi hatırlıyorum. Tünelden çıktığımız anda günün anısı zihninden uçup gidiyor. Gökyüzü fotoğrafçısı geri geliyor. Dirseğine değen dirseğini hissediyorum, güzel sesi kulağıma okşuyor ama gerçek olmadığını biliyorum. O benim hatırlamamam gereken çocukluğum. Geçip karşıma oturduğunda onun gözünden bulutları görebiliyorum. Annemle babam omzunun üstünden bana bakıyor. Çocukluğunu kaybetmiş çocuklar ve yabancıların yakınlığına inanmamız gerekiyor.

Dörtnala gelip Uzak Asya'dan
Akdeniz' e bir kısrak başı gibi uzanan
bu memleket bizim.

Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak
ve ipek bir haliya benziyen toprak,
bu cehennem, bu cennet bizim.

Kapansın el kapılan, bir daha açılmasın,
yok edin insanın insana kulluğunu,
bu davet bizim...

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim...

Nazım Hikmet

MUSTAFA KÖMÜŞ

Nâzım'ın özlemi hepimizin düşüdür

“ İnsanlar sayısal olarak çoğalıyor ama insan ruhu tümüyle ortadan kalkıyor. Nâzım aslında burada doğru yaşamının formülünü veriyor. Bugün Kazdağları'nda yaşanan tam olarak insanın ve insanın anası olan doğanın yok edilmesidir. ”

Nâzım Hikmet ve Ahmet Ümit'in biyografileri önümüzdeki günlerde beyaz perdeye yansıyor. Merhaba Güzel Vatandaş filminde iki ismin hem Türkiye'deki yaşamları hem de Moskova'daki günlerini izleme şansı bulacağız. Ahmet Ümit ile hem filmi hem Nâzım Hikmet'i hem de Kazdağları'nı konuştuk.

■ Film teklifi nasıl geldi, süreç nasıl başladı?

Filminin yönetmeni olan Cengiz Özkarakbekir ile daha önce de çalışmıştık. Hep bana, “Abi senin çok fırtınalı bir hayatın var, bunları bir de belgesel yapalım” derdi. İki ya da üç yıl önce yine konuşuyorduk. “Beni zaten yaparız, o kolay. Başka bir şey yapalım” dedim. Yıllardır TKP kurulduğundan beri Türk komünistleri Sovyetler Birliği'ne gidip eğitim gördüler. Buraya giden Türk komünistler içerisinde sanatçılar da var; Nâzım, ben gibi. Dolayısıyla böyle bir şey yapmak istedim. Nâzım 1922'de gidiyor ilk. Ben 1986'da gidiyorum. Ondan sonra da Sovyetler Birliği yıkılmaya gidiyor. Hem bir dünya panoraması, yeni bir çağ başlıyor. Türkiye, Kurtuluş Savaşı'ndan çıkmış, Osmanlı yıkılıyor, genç bir Cumhuriyet kuruluyor, kapitalist kalkınma yolları ediniliyor... Bütün bunları içeren bir belgesel olursa çok sık olacağını düşündük. Daha sonra senaryoyu yazarken baktım bu belgeselle olacak gibi değil, bir dramaya dönüşüyor. Dolayısıyla oyuncularımızı da buna göre seçtik. Yetkin oynadı, beni oynayan Serkan Altuntaş, Berna Laci, Levent Üzümcü gibi birçok değerli arkadaşımızın katılımıyla dramaya dönüştü. Yer yer benim anonslarım da var. Antep'te doğduğum şehirde, Bursa'da Nâzım'ın hapisneden çıktığı otelde, İstanbul'da anonslarım var. Onun dışında dramanın hâkim olduğu bir film olarak ortaya çıkıyor Merhaba Güzel Vatandaş...

■ Daha önce 'Kar Kokusu'nda Moskova'daki yıllarınızı otobiyografi şeklinde anlatmıştınız. Biraz bu filmde nasıl geçtiğinden bahseder misiniz?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Nâzım, Kurtuluş Savaşı'na katılmak için Anadolu'ya, Ankara'ya gidiyor. Bayağı çileli bir yolculuk, çünkü o dönem Kurtuluş Savaşı artık başlıyor. Mustafa Kemal'e gidiyor, büyük görevler alma peşindeler. Mustafa Kemal de onlara halk tarafından anlaşılır, halkla ilgili şifirler yazın diyor. Bu arada Spartakistler ile karşılaşıyor. Bolu'ya gidip öğretmenlik yapıyor. Sovyetler'e gidiyor. Bizatihi devrimin içinde devrimi geçiriyor. Çitmeden önce de TKP'ye üye oluyor, kongrelerine katılıyor. 1924'e kadar orada okuyup Türkiye'ye dönüyor. Arama karan çıkınca tekrar gidiyor. Ben de 1985 yıllarında İleri Gençlik hareketini yönetiyorum. Parti beni o yıllarda oraya yolluyor. Sahte pasaportla gidiyorum. Bütün o büyük dönüşümü orada görüyorum. 27'nci Kongre yapılıyor, yeni umutlar var. Orada ilk kez partiyi tanıyama başlıyorum. Politik bürodan bir isim görüyorum. Parti sekreteriyle vesaile ilk kez orada karşılaşıyorum. Tüm bunları barındıran bir film.

Esas olarak insanların özgürlük arayışı ve bunun sadece sosyalizmle sınırlı olmadığını, sadece sanat ve politikayla sınırlı olmadığını... İki yazarın hayatından yola çıkarak sanatın büyük dönüştürücü gücünü anlatıyoruz biz. Büyük ideallerinin yıkıldığını da görüyorsunuz. "İvan Ivanovik Var Mydy, Dok Mydy?" oyunu hayallerinin ülkesinde yasaklanıyor. Diğer insanlardan farklı olarak bizim elimizde bir silahımız da var elbette, yazmak. Nâzım da ben de aynı lüğe sahibiz. Kendi sözümüzü söylemeye başlıyoruz. Sözümüzü söylerken sosyalizm hayallerinden vazgeçmiyoruz.

■ Nâzım Hikmet, Türkiye'nin en büyük şair ve sanatçılarından biri. Siz de çağdaş yazarlar, sanatçılar içerisinde en önemlilerinden birisiniz. Nâzım Hikmet ile birlikte aynı filmde izminizin geçmesi, sinemada bizim izleme şansını bulmamız konusunda ne hissediyorsunuz?

Film biraz da Nâzım Hikmet'in benim ustam olduğunu anlatıyor. İki eşit yazar değil, bir usta ve o büyük ustanın peşinden giden, önce çömer olan bir yazardan söz ediyoruz. O genç adamın giderek kitlelerle buluşmasından söz ediyoruz. Keşiften yollar da birbirleri çok benzer. Örneğin Moskova. Moskova, Nâzım'ın şairliğinde de çok önemli çünkü Mayakovski tarzı söyleme geçiyor. Moskova'nın politik etkilerinin ötesinde, şairinde de çok büyük dönüşüm sağlıyor.

Benim de yazar olmamda Moskova büyük bir rol oynuyor. Evet; ben devrimciyim, solucum ama benim ideal toplumum o değil. 25 yaşında diktatörlük koşullarında sahte pasaportla gidiyorum oraya. Ama gördüğüm şey hayal kırıklığı. Devrimci çalışmalarına elbette devam ediyorum ama aklımda hep yazar olma fikri var. Dolayısıyla İkinci

de hayatlarındaki kırılma noktasını orada yaşıyoruz. O anlamda Nâzım ile aynı filmde yer almak olağanüstü bir şey. Şahane bir durum diye düşünüyorum.

■ Nâzım Hikmet "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşesine" diyor. Ancak insanlar ne birbirleriyle ne de doğayla yaşayabiliyor. Son olarak Kazdağları'nda bir koyun var. Bu bağlamda düşünceleriniz neler?

Nâzım'ın özlemi hepimizin, bütün sol düşüncenin özüdür. Marx'ın Komünist Manifesto'da anlattığı şeyin özü tam olarak budur. İdealimiz, ütopyamız budur. Bunun tam karşıtı, "Yaşamak tek başına ve bütün mallar benim olacak" şeklinde düşünen insanlar da var elbette. Kapitalizmin duygusu da budur. Onlar için bugün kazanacakları para çok önemli. Bu tabii ki hem insanlık hem de doğa düşmanı bir politikadır. Kapitalizmin insanlığı getirdiği nokta da budur. Bu düşünce doğayı ve insanlığı yok etmeye yöneliktir. Bu soyut bir şey değil, tam olarak da somuttur. Büyük oranda kapitalizmin payıyla doğayı zaten yok ettik. İnsanları da zaten yok etmeye başladık. İnsanlar sayısız olarak çoğalıyor ama insan ruhu tümüyle ortadan kalkıyor. Nâzım aslında burada doğru yaşamamanın formülünü veriyor. Bugün Kazdağları'nda yaşanan tam olarak insanın ve insanın anası olan doğanın yok edilmesidir. Sadece ormanlar, dağlar yok olmuyor. Ciderek büyük bir kültür yok olacak. Deniz yok olacak, hava yok olacak, hayat yok olacak. Olağanüstü mavi gezegen yok olacak. O yüzden bir de elbette Kazdağları'ndan, Hasankeyf'ten başlayacağız. Ülkemizin neresinde doğaya karşı bir saldırı varsa onu savunacağız. Hem doğayı, doğadaki canlıları, insanı savunacağız. Burada ya da başka bir

Olağanüstü mavi gezegen yok olacak. O yüzden biz de elbette Kazdağları'ndan, Hasankeyf'ten başlayacağız. Ülkemizin neresinde doğaya karşı bir saldırı varsa onu savunacağız.

mesale daha var. Bugün ulusal çıkartardan yana olduğunu söyleyenler, ulusalı temsil ediyoruz diye palayalar atanlar; ülkenin en önemli kaynakları yok edilirken, sağırlar, orman, toprak, deniz yok edilirken üç kurus iç sesiz kalmıyorlar, onları savunuyorlar. Bu bir ibret belgesidir.

■ Nâzım Hikmet yaşarken bu ülkede çok kıstı değer gördü. Siz ise yaşarken Nâzım Hikmet ile birlikte filmizin yapıyor. Hem Nâzım Hikmet'in yaşadıkları hem de bu konu hakkında neler diyebilirsiniz?

Solcu olmak itibarıyla ben de çok çile çektim. 15 yaşında buğrakıldım, öldü diye bırakıldım. Lisede okurken sürgüne gönderildim. 12 Eylül boyunca İstanbul'da yeraltındaydım. Fakat artık dünya çok küçük bir dünya. Nâzım'ın dünya çapında tanınması için Picasso'nun Pablo Neruda'nın ölüm orucuna yatması gerekiyordu. Bugün artık herkes istediği şeyi ulaşabiliyor. Nâzım'ın da Sovyetler'e gittikten sonra kitapları yayımlanmaya ve dünya çapında okunmaya başladı. Ben de dünyanın her yerinde okunan yazarlardan birine dönüştüm. Türkiye'de çok fazla insan tarafından okunuyor. Fakat hiç kuşkunuz olmasın ki, Türkiye'de işler biraz kötüye gittiğinde Nâzım'a yaptıklarının aynısını bana da yaparlar. Gram tereddüt etmezler.

Dünyanın her yerinden ilgi görüyor. Moskova'da bir Nâzım Hikmet sergisi yapılmış. Bir Arjantinli yanıma gelip Nâzım hakkında çok güzel şeyler söyledi. Ben de ayıp olmasın diye, "Pablo Neruda da çok büyük bir şairdir arkadaşlar" dedim. Adam da bana, "Pablo Neruda devrimi değiştirdi ancak Nâzım Hikmet devrimciydi. Daha büyük bir şair" dedi.

■ Yeni kitabınız Eylül ayında çıkıyor. Biraz bahsetmek ister misiniz?

Burada daha çok polisiye hikâyeler var. Ağırbaşlı olarak polisiye işledik, polisiye meraklılarına hitap ettik. Toplumsal sorunlar var evet, ancak esas olarak merakta okunacak, sonunda şaşırtaacak, ironik, biraz da parodik hikâyelerimiz var aldığımız bir Başkomiser Nevzat olacak. Üç tane roman gibi yer alıyor. Burada Kırılma Çığlığı ya da Kavim'deki gibi bir şey değil, çıplak polisiye. Benim üstümlerinde çalıştım, şunda da yazımın sürdürdüğü roman gelecek. Berlin Bergama romanı... Üç dört yıldır onun üzerinde çalışıyorum. Arada bunu çıkaracağız, ardından da okuyucuyu onlarla buluşturacağız.

Bu madeni istemeyoz gari!

“Göz göre göre ölüme bıraktılar bizi. Yok, istemiyoruz biz bu madeni. Tek diyeceğim bu. İstemeyoz gari! Başka da söyleyeceğim şey yoktur.”

Kazdağları'nda Kanada merkezli maden şirketi Alamos Gold'un siyanürlü altın arama faaliyetine karşı tepkiler sürüyor. 26 Temmuz günü başlayan nöbet, 5 Ağustos'taki kitlesel eylemle devam etti. Binlerce köylü, öğrenci, sanatçı, akademisyen, avukat, çevre savunucusu Kirazlı Balaban'da buluştu. Yaklaşık 2 kilometrelik yürüyüşün ardından maden sahasına ulaşan yurttaşlar; alkoşlarla, ısıklarla, ağzlarında "Altıncı filo, Kaz Dağı'nı terk et!" sloganıyla tel örgüleri aşarak inşaat alanına girdi. Bugüne dek yalnızca girişteki tel örgülerin arkasındaki kısım görüntülenebiliyorken, bu sefer talanın öte tarafını da çok daha net görmüş olduk. Yüz binlerce ağaç, yerini bir avuç taşla toprağa bırakmış. Hem de ne için? Yalnızca yüzde 4'ü bize kalacak olan altın için... İnşaat alanının ortalarında bir yerde duruldu ve basın açıklaması yapıldı. Basın açıklamasının ardından ismini öğrenemediğimiz bir teyzenin söylemleri çok dokunaklıydı: "Biz ormanımızı canımız gibi seviyoruz. Bizim ormanımızda bugüne kadar yangın bile çıkmamıştı. Bu kıyımaya yüreğiniz nasıl dayandı?"

Eylem sonrasında bölgeye fidan dikimi gerçekleşti ve Tarım Orman İşletmecisi

şantiyeye mühür vurdu. Dönüş yolunda birkaç yöre insanıyla sohbet etme fırsatı yakaladık. Bunlardan birisi ise Emine teyzeydi. Bayramiç'in Evdiler köyünden kalkıp gelmiş buralara. Çok doluydu: "Devlete güvendik ama bakın ne hale getirdiler memleketi. Bizim dağlarımızı yok etmesinler diye, çocuklarımız zehirli su içmesin diye; ağaçlarımız, hayvanlarımız telef olmasın diye geldik buralara. Devlet bilmiyor mu siyanür ne kadar zararlı? Niye yapıyorlar bunu bize?"

Bahçesindeki elma ağaçları çürümesin, suları kirlenmesin diye mücadele veriyor Emine teyze. Eşli de, komşuları da hemen hemen aynı şeyleri tekrar ettiler: "İstemeyoz gari biz bu madeni de, altını da. Gitsinler!" Görüştüğümüz herkesin duymak istediği tek bir söz vardı: "Biz bu madeni istemeyoz gari!"

Emine teyze ile vedalaştıktan sonra Tahsin abi ile karşılaştık, Tahsin Kumkumoğlu. Zamanında Zonguldak'ta kömür madeninde Jeoloji mühendisi olarak çalışıyormuş, aynı zamanda dönemin KESK Enerji Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası şube başkanymış. 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameli ile

işinden ihraç edilmiş, ardından Balıkesir'e yerleşmiş. Eylemi duyunca da kalkıp gelmiş Kirazlı'ya. Bu talanı nasıl değerlendirdiğini sordüğümüzda, "Hayatı bitirmektir bunun adı. Buna diyebileceğimiz hiçbir şey yok. Para her şey değildir. Parayı yiyemeyiz ama toprak her şeydir. Toprak hayatın kendisidir. Biz bu toprağı kendi ülkemize kalmayacak bir para uğruna mahvediyoruz" yanıtını aldı.

İki kilometrelik dönüş yolunun ardından nöbet alanına geri döndük. Kimisi geldiği otobüslere binip dönüş yolunu tutarken, kimisi de aç karınını doyurmaya sandviçlerin başına geçmişti. Tentelerin altında ekmeği elinde Hafize Demir ile göz göze geldik, oturduk sohbet. Kendisi Lapseki'nin Şahinli Köyü'ndü. Ona madenle ilgili düşüncelerini sordüğümüzda söylediği ilk şey diğerleriyle aynıydı: "Yok, istemiyoruz biz bu madeni. Tek diyeceğim bu. İstemeyoz gari! Başka da söyleyeceğim şey yoktur."

Başka söyleyecek bir şeyim yok dedi ama söyleyecek çok şeyi vardı belli. Tutamadı kendini, devam etti: "İçme sularımız hiç iyi değil. Öyle güzeldi ki suyumuz evlenince, çeşmelerden şırl şırl akıyordu. Ta işletimullara gönderdik suyu, sağlıklı değil

dediler. Deniz suyu içiyoruz resmen, valla tuzlu su içiyoruz. Doldurduk koyduk suyu önlerine, 'Biz içiyoruz, siz de için' dedik. İçmiyorlar."

Çocukların su yüzünden hastalandığından bahsetti Hafize teyze. "Çocuklar hastalanıyor, doktora gidiyoruz, 'su yüzünden' diyor. Ne yapabilirsin? Suyumu içmeden nasıl yaşayacağım? Hadi vasıtama olsa gideyim doldurayım dışarıdan. Vasıtası olan gidiyor getiriyor temiz suyunu, vasıtası olmayan da bakıyor. Dün komşuya yalvara yalvara getirttik. Ben kaç kere gideceğim bu komşuya? Köyümüzün ne arabası var ne de başka bir şeyi. Göz göre göre ölüme bıraktılar bizi. Her şey suyla dönüyor. Hadi içmiyorum da dışarıdan getiriyorum diyelim ama yemeklere yine bu suyu koyuyorum. Koymak zorundayım." Şu cümleleri kurarken gözlerinde yaşadığı çaresizliği görmek pek mümkündü. Ama inancını yitirmemiş belli ki. Kendi köyünün oradaki madenden çok çekmişler. Aynısı Kazdağları'na da yapılması diye gelmiş buraya. Gelininden duymuş eylemi, "Beni de götürün, ben de gileyim" diyerek çıkmış yola.

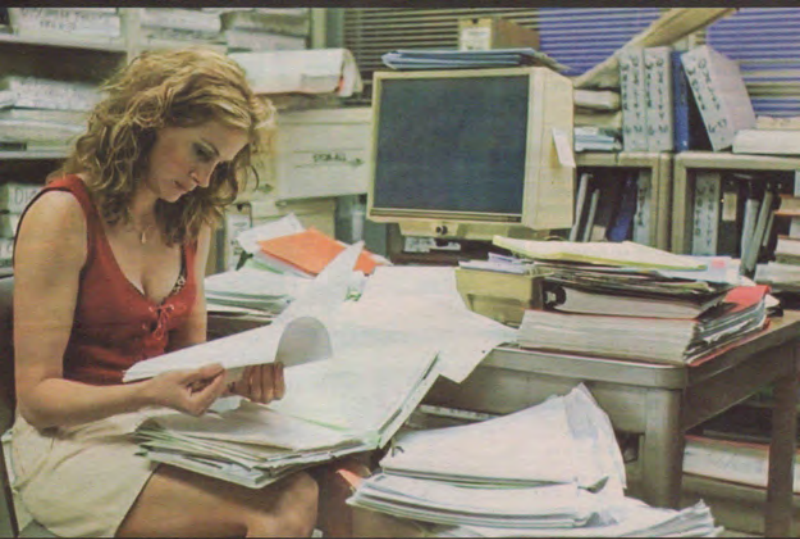
"Bırakıp giderler buraları" deniyormuş köylüler için. Hafize teyze tepkili, "Biz niye gidiyoruz? Biz gideceğimize onlar gitsin. Doğup büyüdüğümüz yerden biz gideceğimize, onlar dışarıdan gelmiş onlar gitsin! Hadi ben evi kaldırdım götürdüm, koca köy nasıl gidecek? Gidecek yerimiz mi var? İstemiyoruz yani, olmasın madeni!" diyor çıkışarak.

Köydeki havayı soruyorum, "Diğer köylüler nasıl yaklaşıyor bu duruma?"

"Muhtarlığına doydurdular, bazı köylüler de orada çalışıyor diye ses çıkarmıyor. Para veriyorlar, yardım dağıtıyorlar. 'Para gelsin de boş ver, varsın sağlık gitsin' diyorlar. Parayla sağlık olur mu? Olmuyor" diyor Hafize teyze. Ve devam ediyor: "Daha şimdiden hastalık kapladı köyü, çayımız çamur akıyor. Sen gelip parayı alacaksın, madeni alacaksın; bize ne kalacak geriye? Aman bize bir şey vermesinler zaten, istemiyoruz onların hiçbir şeyini. Yeter ki benim suyum olsun, sağlığını olsun. Parasına da lanet olsun bunların, alın teriyle ekmeğimizi kazanırız biz."

Hafize teyzeyi dinlerken gözüme bir pankart iliyor. Belki de tüm sözlerini özetleyen bir pankart: "Ölüler altın takmaz."

**"Yok, istemiyoruz
biz bu madeni.
Tek diyeceğim
bu. İstemeyoz
gari! Başka da
söyleyeceğim şey
yoktur."**

Beyazperdedeki deęişim hikâyeleri

“ Brockovich’in hikâyesi eylemsizlik lehine pek nedenimizin olmadığını gösteren örnek bir hikâyedir. Bu film izleyicisine büyük bir haz verir, doksanların sonunda Londra’daki Sokakları Geri Al hareketinde bir pankartta “hazzın sırrı direniştir” yazmaktaydı, tam da öyle. ”

Umut acil durumda kapıları kırmak için kullanacağımız bir baltadır. Umut dışarı çıkmazı sağlar, sonucu ne olursa olsun umut eyleme çağırır. Ernst Bloch umutla ilgili başyapıtında “umut... kendilerini bizzat parçası oldukları, oluşmakta olana eylemli bir şekilde fırlatan insanlar ister” diye yazıyordu. Umut bizi geleceğe bağlar, ve bu gelecek tahayyülü bugünü yaşanır kılar. Kazdağları’nda nöbet bekleyen, umutla ağaçları korumaya çalışan insanlar bu tür bir umudu barındırıyorlar içlerinde.

Kanadalı Alamos Gold Inc. firması, Çanakkale’nin tek su kaynağı Atıkışır Barajı’nı besleyen Kazdağları’ndaki su havzasında siyanürle altın arayacak. Bu faaliyetin ekosisteme nasıl bir zarar vereceğinin farkında olanlar, kafasını kaldırıp Kazdağları’nda nöbet tutup, Saldı Gölü’ndeki millet bahçesine, Obruk Gölü’nün

turizme açılmasına, sürekli karşımıza çıkan anlaşıl mazkaralar karşılığın başarı hikâyeleri yazıyorlar. ABD ve Kanada’nın çok uluslu devşirketlerinin, ceplerine birkaç kuruş koyarak köylülerin ellerinden aldığı toprakları, cennet gibi tropikal ormanlarını kısa sürede yok ettiği Endonezya’ya bakın. Bu hale gelmemek için, geleceğe en azından onurlu bir itiraz bırakmak için ses çıkarmak gerek. Aksi halde ya görmezden gelip sıranın sizin evinize gelmesini beklersiniz ya da hiçbir şeyin değişmeyeceğini umarak depresyona gidersiniz.

Depresyonun en belirgin özelliklerinden biri bu durumdan asla çıkamayacağımız, hiçbir şeyin değişmeyeceği hissiyatıdır. Oysa bilmemiz gereken şudur ki şeyler her zaman iyi yönde olmasa da mutlaka değişirler. Yapmamız gereken, en olumsuz görünen durumda dahi bir şeyler başarabileceğimizi

kendimizi ve çevremizi etkileyebildiğimizi örnekleri hatırlamaktır. Geçmişteki iyi hikâyeleri hatırlamak ve anlatmak bize iyi gelecektir. İnsanlar hikâyelerle yaşar, ancak sadece dinleyici değil anlatıcı olmak da gerek! Umut belirsizliğin hikâyesidir, ancak kendini Orwell’in dediği gibi geçmiş üzerinden kurtar. Sinemanın anlattığı değişim hikâyelerinin de önemi burada ortaya çıkıyor biraz. Beyazperdede zaman zaman öyle önemli değişim hikâyeleriyle karşılaşırız ki yılmadan direnen ve sonunda başaran kahramanların hikâyelerini izlemek bize iyi gelir. İki hikâyeden bahsedelim.

Erin Brockovich önemli bir aktivist, dünyayı dolaşır ve insanlara “Siz de yapabilirsiniz. Bir kişi bir şeyi değiştiremez. Ama kalabalıklaşırsanız, önünüzde kimse duramaz” diyor, ülkemize de gelmişti. Brockovich’in gerçek hikâyesinden uyarlanan

Mehmet Ali & Akşam Sefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Julia Roberts'ın başrolünde olduğu 2000 yılı yapımı film sinemanın en iyi aktivist filmlerinden biridir. Brockovich, California'daki bir emlak dava dosyasının içindeki sağlık raporlarını incelediğinde korkunç bir gerçekle karşılaştı. Kazdağları'nın endişelerine çok benzer bir durumdu bu. Bölgede yaşayan pek çok insan 1960'lardan bu yana Krom 6 zehirine maruz kalıyordu ve buna Pasific Gas ve Electric Company'nin tesislerinden yer altı sularına zehirli atıklar sızdırması sebep oluyordu. Hukuk eğitimi olmamasına ve aslında tesaadüfler eseri kendini bir hukuk bürosunda bulmuş olmasına rağmen, Brockovich giriştiği hukuk mücadelesi sonunda Pasific şirketini altı yüzden fazla bölge sakinine üç yüz otuz milyon dolar ödemeye mahkûm etmeyi başarmıştı. Brockovich'in hikâyesi eylemsizlik lehine pek nedenimizin olmadığını gösteren örnek bir hikâyedir. Bu film izleyicisine büyük bir haz verir, doksanların sonunda Londra'daki Sokakları Geri Al hareketinde bir pankartta "hazzın sırrı direniştir" yazmaktaydı, tam da öyle.

Bir başka ilham verici hikâye bağımsız sinemacı Gus Van Sant'ın filmi Promised Land (2013) olabilir. Bu tür doğa katliamlarında büyük şirketlerin tekliflerine karşı gelemeyen yerel halkın durumuyla ilgilenir film, ellerine hiç görmedikleri miktarda para geçtiğinde doğa katliamını görmezden gelebilen biraz da çaresiz insanlarla. Çok tanidik. Promised Land'de Steve Butler (Matt Damon) arazilerinin altında kaya gazı olan çiftçilerle bir enerji firması adına anlaşma imzalayan bir satış elemanını canlandırıyor. Ancak bu kaya gazı kuyularına kasabanın fen öğretmeni çevre risklerini öne çıkararak itiraz ediyor. Ardından çevre aktivistleri kasabaya geliyor ve kaya gazı bittikten ve kuyular kapandıktan sonra bölge halkının çevresel ve sağlık problemlerini kimin ödeyeceği sorusunu gündeme getiriyor. Tıpkı bizdeki altın madeninin ardından her şeyin eskiye döneceği sözlerinin pek gerçekçi olmaması gibi burada da halk ve hatta şirketin görevlisi Steve filmin sonunda başlarına gelecekları fark ediyor.

Erin Brockovich ya da Promised Land gibi hikâyeler insanların üzerinde doğa katliamını detaylarıyla anlatan bilimsel bir yazıdan çok daha etkili olabilirler. Bu ve buna ekleyebileceğimiz A Civil Action, Avatar, China Town gibi birçok film değişimin nasıl gerçekleşeceği konusunda da ipuçlarına sahiptir. Bütün bu hikâyelerden çıkan ders özetle şudur aslında, doğa katliamları sürecek, gezegen daha çok ısınacak, savaşlar çıkacak ama bunların niceliği ve geriye nelerin kurtarılabileceği bizim eyleme geçip geçmemize bağlı olacak. Eyleme geçme cesaretini bulmak için ise geçmişte, yaşamış değişimlere ya da iyi hikâyelere bakmak gerek.

ALİ DENİZ USLU

YOL

Kendimden kaçmak için saptığım patikalar
Artık vızır vızır bir otoban
Emekli bir cellat, küskün bir kozmonot, kıdemli bir yalancı otostopta
Yanım boş, arka koltuklar da öyle
Ama bagajda işlenmemiş cinayetlerin torbalarla
Yenilginin temsilcileri yanılığın kapısını çalıyor
Ham hayallerin okyanusunda sondaja çıkmışım
Dağlardan gelen bir nakarat susmuyor
Anonlar, sirenler, ziller artık geride
Ben ve uyumsuz birkaç dostum,
Dilini bilmediğimiz coğrafyaların şaraplarındayız
Kadeh kadeh, misra misra yanıyoruz

"Modernite Sonrası"ndan "Gerçek Sonrası"na

Artık Türkçemize de girmiş olan İngilizce terimleri kullansaydım bu yazının adı, "Postmodernizm'den Post Truth'a" olurdu.

"Postmodernizm" bütün dünya dilleriyle hemen hemen aynı zamanda Türkçeye de giren bir terim; şu anlama geliyor:

Dışımızdaki nesnel gerçeği, yani bizden bağımsız olarak var olan doğal ve toplumsal gerçeği, deneylerimizle algılamayı reddeden... Deneysel-yansılabilir bilgiyi savunun pozitivistmiş sanki bir din gibi bir inançmış gibi sapıtarak kötüleyen...

"Sen neye inanıyorsan, dışındaki doğal ve toplumsal gerçek odur" diyen...

Dogmatik inançları, gerçek bilginin önüne geçiren...

Bir bütün ile o bütün meydana getiren parçalar arasındaki nedensel ve diyalektik ilişkileri reddeden...

Bir bütünün parçalarını, onları medya alanı getiren bütünün bağımsız olarak ele alan...

Sonuç olarak:

- 1) İnsanları, kendi dışlarındaki nesnel doğal ve toplumsal gerçekten koparan...
- 2) Bireylerin çevreye uyum yeteneklerini zedeleyen...
- 3) Kişilerin toplumsal ve psikolojik dengelerini bozan...
- 4) İnsanları marjinal tarikatlar, cemaatlere, dini mezhep ve gruplara, gerçek dışı beklentilere yönlendiren...
- 5) Politikacıların her türlü gerçek dışı yargı ve vaatlerini haklı gören ve gösteren...
- 6) Bireylerin kendi dışlarındaki nesnel doğal ve toplumsal gerçeği reddetme ve gerçek olmayan/olamayan şeylere inanma haklarını, sadece kültürel olarak değil, mantıken, ahlaken, hukuken ve daha da önemlisi siyaseten de savunma...

Bir düşünce akımı.

"Modernite Sonrası"nın yani

"Postmodernizm" in "Gerçek Sonrası"na yani "Post Truth" a yol açması beklenen bir gelişmeydi:

Çünkü "Gerçek Dışı", "Gerçek Sonrası" gibi terimlerle Türkçeye çevirmeye çalıştığımız ama esas anlamı "Çarpıtılmış Gerçek", "Gerçeğin Sapırılmış Hali" anlamlarını taşıyan "Post Truth" kavramını siyasal edebiyata sokan politikacılar, zaten gerçekleri kendi görüşlerine göre eğip bükmekte ve sapıtarak yorumlamaktaki maharetleriyle tanınan kişilerdi.

"Post Truth" kavramının Türkçeye aktarılmasındaki sıkıntı, bir kültürel sanat-edebiyat terimi olan "Sürrealizm" söz-cümlünün "Gerçeküstçülük" terimiyle ifade edilmiş olmasından kaynaklanıyor.

Bilindiği gibi "Sürrealizm", kültür ve sanatta, "gerçek dışı", "gerçek üstü" kavramlarını ifade eden bir terimdir.

Akla ve çevremizdeki nesnel gerçekliğe karşı, bilinçaltını, rüyalarımızı savunun bu akımın kurucusu şair veya zar

André Breton bu görüşü şöyle niteliyor:

"Sürrealist eser aykırılıklarla, zıtlıklarla, gerçeğe hertürlü baği kesmiş, yitirmiş olayı kendini gösterir. Sürrealizm, gerçek dünyasının terscesidir, o hayal dünyanın içindeki gerçekçi elemanları soyut, soyut elemanları da gerçek olabilir. Sürrealizmde gerçeğin normal açısı büsbütün kapanmıştır."

Breton'un bu sözlerinin ne anlam ifade ettiğini, en iyi Salvador Dalí'nin resimlerinde görebiliriz.

Postmodernizm, sanatta ve edebiyatta "felsefi anlamda", çok genel ve kaba olarak "algılanan gerçeğin dışına taşan" yaklaşımları ifade eden bir akım

Bu açıdan, başta Dalí'nin resimleri olmak üzere, Postmodernist edebiyatı ve sanatı önemsiyor ve seviyorum.

O kadar önemsiyor ve seviyorum ki, Profesör S. Dilek Yalçın Çelik gibi uzmanların, "Postmodernist Türk Edebiyatı" eserleri arasında değerlendirdiği "Hocafendi'nin Sandukası" adlı bir roman bile yazdım.

Bu romanda, tarihsel ve güncel gerçeklerle, romanın kendine özgü hayali gerçeklerini harmanladım. Herhalde bunu yapmakta da çok başarılı oldum ki, bazı okurlarım, kitapta alıntılar yaptığım ama gerçek olmayan mektupların peşine bile düştüler.

Ama postmodernizmin, toplumbilimde, siyasette ve ekonomide, pozitivistimin karşıtı, deneyseleçliğin bir alternatifi

olarak kullanılmasından hiç hoşlanmıyorum.

Postmodernizm, siyasal bağlamda İslamcı politikacıların ve yazarların çok sevdiği bir kavram:

Esas olarak pozitivistim yani deneyseleçlik karşıtı olarak kullanılıyor. Bilindiği gibi

gerçeği algılamakta kullanacağımız yeni bilgiler elde etmenin tek yöntemi deneyseleçlik, yani pozitivistimizdir.

Tabii pozitivist yaklaşıma elde

ettiğimiz bilgileri, özellikle toplumsal bilimlerde kullanabilmek için, bazı modellere gereksinimimiz vardır ve bunların başında da diyalektik gelir.

Yani diyalektik, pozitivistimin karşıtı ya da alternatifi değil, tam tersine onun tamamlayıcısı ve anlamlandırıcısıdır.

Oysa, postmodernizm, pozitivistim reddedenlerin kullandığı biçimde çok kısaca, deneyseleçliğin, yani dışımızdaki gerçek dünyanın, tabii bu arada, toplumsal gerçeklerin

"Postmodernizm ve 'Post truth', gerçeklerden kopuş, gerçekleri eğip bükme, değiştirmek, sanat ve edebiyatta özellikle resimde hoşuma gidiyor... Ama iş ekonomide, toplumbilimde ve tarihe gelince tepemi attırıyor... Siyasette yapılması ise midemi bulandırıyor!"

de reddedilmesi anlamına geliyor.

İşte geriatçıların postmodernizme sarılmaları, bu "gerçeği reddetme" ve kendi "dogmaları" bağlı kalma eğilimlerinden kaynaklanıyor.

Kendini filozof sayan, sağa sola çamur atan dedikodu yazıları yazan, İslamcılar tarafından yüceltilen kötü bir şairimizin, televizyondaki bir söyleşide açıkça belirttiği gibi, "Birdışımzdeki gerçek vardır, bir de kalbimizdeki hakikat. Kalbimizdeki hakikat, dışımzdeki gerçek dünyadan daha güçlüdür. Dışımzdeki gerçekliğün fazla bir anlamı yoktur. Asıl doğrular ve gerçekler bizim kalbimizdeki inançlardır." diyorlar.

Çok kısacası postmodernist kültür, dini siyasete alet edenler tarafından, gerçeğin yadsınmasına ve çarpıtılmasına dayalı bir yaklaşım olarak kullanılıyor.

Toplumsal ve siyasal gerçekleri saptıran eylem ve söylemleri içeren bir kültürün, fırsatçı, demagog politikacılar tarafından kullanılmaması olanaksızdı.

Aslında biz Türkiye'de çok uzun süredir, demokrasi adı altında demagogji yapan, yani halkın duygularını okşayarak onları aldatan politikacıların eylemlerine tanık oluyoruk. Ama Batı'da bu akımlın politikacılar tarafından benimsenerek kullanılması, dünya kültürünü çok yönlü üretim ve tüketimiyle biçimlendiren Amerika Birleşik Devletleri'nde başkan seçilen Trump'ın siyaset sahnesine kıymasıyla gündeme geldi.

Elbette dünyanın popüler siyasal kültürünü de etkileyen ABD'deki "uzmanlar" hemen Trump'ın "Postmodern" siyasal eylem ve söylemine yeni bir terim uydurarak "Post truth" dediler.

Türkçeye "Gerçek sonrası", "Gerçek ötesi" "Gerçek karşıtı", "Olgu sonrası" "Olgu ötesi", "Olgu karşıtı" gibi sözcüklerle çevrilebilecek olan "Post truth" Oxford Dictionary tarafından İngilizcede 2016 yılının kelimesi olarak seçilmiş, derhal kültürel ve siyasal literatüre girdi. "Post-truth", bir sıfat olarak, kamuoyunun biçimlendirilmesinde duyguların ve kişisel önyargıların, nesnel gerçeklerden daha etkili olması durumunu belirtiyor.

Bugüne kadar kullandığımız ve bildiğimiz terminolojile, nasıl "Postmodernizm", nesnel gerçekğin inançlarımızı ve önyargılarımızı göresaptırılması ise, "Post truth" da aynı işin, duygular ve önyargılar kullanılarak siyasal liderler tarafından kamuoyu oluşturulması için yapılması anlamına geliyor:

Yani duygularını okşayarak, halkı kandırmak... Yani demagogji: Siz buna ister "sahtekârlık" deyin, ister "yalancılık", ister "politikacılık", ister "liderlik"...

"Postmodernizm" ve "Post truth", gerçeklerden kopuş, gerçekleri reddetmek, gerçekleri eğip bükme, değiştirmek, sanat ve edebiyatta özellikle resimde hoşuma gidiyor... Ama iş ekonomiyi, toplumbilime ve tarihe gelince tepemi attırıyor... Siyasette yapılması isemidemi bulandırıyor!

SİNEM KEYİK

ANADOLU MASALLARI EVVEL ZAMAN İÇİNDE...

Geçmiş dönemlerde masallar sadece çocuklara yönelik değil, her yaşa her kesime hitap edebilecek nitelikteydi. Anadolu masallarında bildiğimiz yörelerden izlere sıkça rastlanır. Halk inançları, iyi kalpli insanlar, rüyalar, devler, padişahlar, sihirbazlar, gerçek ötesi yaşantılar, umutlar, güzellikle asırlardır mayalanan masallar. Masallar, insanların ve hayatın bin bir yüzüyle çevrelenen kültür denizidir. Bir türlü büyüymeyen çocuklardaki masallar...

PEMBE BULUT

Bu masalda, iyi kalpli ve güzeller güzeli Pembe Bulut adında bir kız yaşarmış. Yatağında hiç kalkamayan, bacakak kimsesi olmayan Fatma Kadın'a yardım etmeyi kendisine vazife edinmiş. Kimsesi olmayan Pembe Bulut'un bakanı sayesinde, Fatma Kadın ayağa kalkmış. Başucundaki sandığından çıkardığı aynasına "Benim için yaptıkları teşekkür ederim" diyerek Pembe Bulut'a hediye etmiş. Aynayı alan Pembe Bulut, "Ninediğim çok teşekkür ederim. Yıllardır senin güzel yüzünü seyreden bu ayna, benim en değerli eşyam olacak" demiş. Bu sözler karşısında duygulanan Fatma Kadın, "Benim sana söylemem gereken bir sırım var. Bu ayna, bana annemin annesinden yadigar. Kendisi sihirbazmış ve bu ayna da sihirlî; zor ve tehlikeli anlarda 'açıl aynam açıl', dediğin zaman açılır, seni içine alır; dönmek istediğin zaman, 'aynam beni yerime götür'; dediğinde hemen kendini istediğin yerde bulursun." Aradan aylar geçmiş ve kötü sel basmış. Pembe Bulut kaçmak istemiş, selden dolayı odasından çıkamamış. Aynasını alarak, "Açıl aynam açıl!" demiş. Birden kendisini; açığı uzun bir yolda cennet kadar güzel, kiraz çiçeğiyle dolu bir ülkede bulmuş. Rüyadaymış gibi hissettiği bu güzellerdebirdeğerdekan, kendisine sihirlîyaynayediyeden nineakınagelmış. Onun şimdi nerede olduğunu düşünürken, nineyi sularındaçırınırken görür gibi olmuş. "Tehlike içinde olan bir insanınyardımına koşmadıkça, onu kurtarmadıkça, benim mutluluğumun ve hayatımın ne anlamı kalır?" diye düşünmüş. Hemen geriye dönmek için aynasına "Aynam beni yerime götür" demiş. Uykusundan uyandığında kendisini odasında bulmuş. O anda ayna yere düşerek parçalanmış. Her parça gülmüş balığa dönüşmüş. Balıklar kapıya doğru yüzerken, Pembe Bulut onları takip etmiş. Başını dışarıya uzatınca kapının önünde bir kayıkçı görmüş. Kayığa binen Pembe Bulut, "Hemen nineyi kurtaralım" demiş. Gülmüş balıkların, onlara yol göstermesiyle nineye gitmişler. Nineyi kurtararak kayığa almışlar. Nine, "Sizin gibi insanların yaşadığı bir dünyada her şeyin çaresi bulunur" demiş. Sular çekilerek denize karışmış, gülmüş balıklar önlerinde serpilip kalmışlar. Nine, "Bu balıklar sizin için olsun bir ihtiyacınızı karşılar" demiş. Kayıkçı ile Pembe Bulut evlenerek mutlu mesut yaşamışlar. Nine de, öncünce kadar onların mutluluğuna ortak olmuş.

Benbeniken, deve tellal, kediler hamaliken, sansar muhtar, tilkiler berber iken, kurbaga tüccar, yılanlar urgan, hırkalor yorganiken, güzel babam bey yazında, benzeniz humul an beğimde var yok iken, her öglen babamın beğiniği tenger mungur sallar iken, keçilerinakalını koyunlar karpur, sinekler saz çalarken, anem su içir, devler eletken gezeriken, epek kılavaz, karga arpa biçerken, ölkenin birinde...

Duyduk duymadık demeyin, masal masal metlodi, hadıqlı patladı. Kurbaga uğradı, karga kardeş domdan atladı, tombul tilki hopladı, mürur kedî müradı. Masal masal matizaz, kaymanan bağı taz, merdivenden çıkamaz, masallarda uyanmaz.

Bir varmış, bir yokmuş: develer tellal iken, keçiler berber iken...

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, devler top oynarken eski harman içinde...

NASIL BİR PARÇA İSTERDİNİZ?
ROMANTİK Mİ OLSUN?
ÖYLE YA, HER ŞEY TIKIRINDA!
EĞLENELİM!!

LÜTFÜCÜBÜM! BEN HEPSİNİ
VAPIYORUM FAKAT,
GÖZLERİMDEN
ATEŞ ÇIKARTAMİYORUM.
O NASIL OLUYOR?!

İŞİTTİN BELKİ...
BETON ŞABAN
DERLER...AYIPTIR
SÖYLEMESİ
O BENİM.

FUKARALIKTIR.
HER BİR ŞEVİN BAŞI
HAKİM BEV...

PARKA GİDECEK MİŞ
İKİ GÖZÜMÜN ÜSTÜNE...

BEN, KÖR GENÇ BİR
DİLENCİYİM.
SOKAK SOKAK GEZERİM.
BENİ GÖREN
ZENGİNLERDEN
BİRAZCIK YARDIM
İSTERİM...

Oyuncağın yolculuğu

Çocukluğumuzda dair ha fızamızda kalan nadir şeylerden biri de oyuncaklarımızdır. Yeni bir oyuncak alındığında günlerce süren heyecanımız olurdu. Şimdiki çocuklar o zamanlara göre çok daha şanslı, hem daha fazla hem daha bilinçli oyuncaklar üretiliyor. Yıllardır eski yerli oyuncak koleksiyonu yapan Coşkun Karakaya'yla Ümraniye sirtlarında bir evin bodrumunda biriktirdiği oyuncaklarının içinde, geçmişten bugüne oyuncak dünyasını konuştuk.

■ Merhaba Coşkun abi, nereden geliyor bu oyuncak merakı?

Aslına bakarsan çocukluktan geliyor. Eskiden şimdiki çocuklar gibi çok oyuncu olan çocuklar değildik. Herkeste birer ikiye oyuncak olurdu geri kalan oyuncaklarımızı çiviyle, çamurla filan yapırdık. Gördüğümüz oyuncaklara heves ederdik. O yıllardaki hevesim şimdi bir tutkuya dönüştü, uzun yıllardır özellikle yerli oyuncaklar topluyorum.

■ Şimdi yerli oyuncak deyince benim aklıma bir marka gelmiyor. Eskiden yerli oyuncak markaları var mıydı?

Tabii ki onlar camarka sayabiliriz. Ama en önemlilerden birkaç örnek vermeme gerekirse, başta Altın, Aslan, Fatoş, Eyp, Alasya, Nekur, Cürel, Ege oyuncak gibi markalar sayabiliriz. Bu markaların her biri özel ve nitelikli Ki oyuncaklar üretti.

■ Bu markaların bugüne ulaşmış olanları var mı? Özel olarak hangi ürünleri değerliydiniz? Şimdiki ulaşan bir marka yok. Çin sanayisinin piyasaya girmesinden sonra böyle küçük, nitelikli markaları batırdı. Her markanın kendine özgü ürünleri vardı. Mesela Eyp düdüklü vardı o zaman çok yaygın ve sevilen oyuncaklardı. Altın markasının oyuncakları pahalı ve diğerlerine göre daha kaliteli olurdu. O yüzden şimdide bulunduğu daha değerli parçalar olur.

■ Eski bir oyuncuğın fiyatı ortalama ne kadardır?

Bu oyuncuğın kondisyonuna, kutusuna ve temizliğine göre değişir. Yani aynı ürünü 30 liraya da bulabilirsiniz, 3 bin liraya da... Bu fiyatı belirleyen o ürünün temizliği ve kutulu gibi faktörler.

■ Bir kutu fiyata bu kadar değiştirebiliyor musunuz?

Tabii kutulu olması koleksiyon değerini iki katına çıkarır. Ama bizim toplulumumuzda bir ürün alındığında yer kaplıyor diye kutusu

çöpe atılır. Kutulu şekilde saklama kültürümüz olmadığı için böyle ürünler bulmak inanılmaz zor oluyor. Bu sebepten kutulu ürünleri çok daha fazla paraya bulabiliyorsunuz. Avrupa'da her ürünü kutulu şekilde sakladığı için bu orada bir kültür olduğu için orada çok fiyat fark etmez ama bizde ürünün kutulu olması önemli bir ölçüt.

■ Yerli oyuncakların marka isimlerinden anladığım kadanyla herkes kendi atölyesinde oyuncaklar üretiyor ve markasına da kendi ismini veriyormuş.

Evet evet, başlarda küçük atölyelerde üretiliyor. Mesela Fatoş oyuncakları kızına oyuncak alamayıp kendi diken bir kadının kurduğu ve büyüttüğü bir marka. Altın yıllarda bazı markalar yağ tenekelerinden oyuncak üretiliyor. Kullanılmış yağ tenekelerini alıp temizliyor tersini çevirip oyuncak yapıp satıyor. Şimdi bazı tenekeler arabalara tamir etmek için açtığımızda iç tarafında yağ markalarının isimlerini görürüz.

■ Özellikle Avrupa'dan ülkemize birçok oyuncak markası girmiş. Bizden yurtdışına açılan markalar oldu mu?

Aslında birkaç deneme oldu ama kabul edilmedi. Tenekeden yapılmış oyuncaklar hem güvenli hem de hijyenik bulunmadığı için yurtdışına açılmadı. Özellikle İngiltere'ye sokulması yasaklanan tenekeler oyuncaklarımız var.

■ Nereden bulup topluyorsunuz oyuncakları?

Bu oyuncaklarını toplamak için çok geziyorum. Bazen bir evin deposundan çıkıyor bazen de bitpazarı tezgahından. Nerede ne zaman bulacağınızı bilmezsiniz. Bir de çoğu eski olduğu için meraklısı olmayan biri oyuncuğın değerini anlayamaz.

■ Senden oyuncak isteyen olduğunda satıyor musun?

Yani bunların her birini toplamak için çok emek verdim. Bu yüzden hiçbirinin maddi karşılığını koymadığım için satmıyorum ama koleksiyon yapanlara veya oyuncak müzesi kuran arkadaşlarıma yardımcı olmaya çalışıyorum.

■ Son olarak söylemek istediğin bir şey var mı?

Oyuncağın hayalleri geliştirir ve şekillendirir. Doğru oyuncak doğru hayali, doğru hayal doğru insanı yetiştirir. Çocuklarınızı şiddet içeren oyuncaklardan çok, hayal gücünü artıracak oyuncaklara yönlendirin.

Oyuncağın hayalleri geliştirir ve şekillendirir. Doğru oyuncak doğru hayali, doğru hayal doğru insanı yetiştirir.

AFRİKA'DAN İSTANBUL'A GELENLERİN ÖYKÜSÜ

Ofsayta düşmemek için ekmek kavgası veriyoruz...

“Sahtekâr menajer nedeniyle geldim, 5 kişiyle birlikte. Ödemeyi de Gana'da yapmıştım. Türkiye'ye geldiğimde menajer yoktu.”

Futbol uzun zamandır dev bir endüstri. Elbette Türkiye de bu endüstriden hatırı sayılır düzeyde payını alıyor. Ama İstanbul'un göbeğinde, şişli Feriköy'de 'bambaşka' bir futbol var: Afrikalı göçmen futbolculardan bahsediyoruz. Nijerya, Kamerun, Liberya, Gana, Fildişi, Gabon, Senegal, Mali, Fas gibi ülkelerden gelenlerden...

Bir çarşamba sabahı, futbol topu peşinde koşan Afrikalı göçmen gençlerin hayatlarını, hikâyelerini merak ederek, Feriköy Stadyumu'na doğru adımıyorum. Bir süre onları stadyumun dışarısından izlemeye karar veriyorum. Kimisi, antrenman öncesi ısıyor, kimisi koyu bir sohbette dalmış... Herhalde antrenörlerinin gelmesini bekliyorlar diye düşünüyorum. Sonrasında içeriye girme kararı veriyorum ve ses kayıt cihazının 'kayıt' tuşuna basarak, onların hikâyelerini dinliyorum.

Feriköy Stadyumu'nda 'keşfedilmeyi' bekleyen Afrikalı futbolcuların büyük bir çoğunluğu, menajerler tarafından kandırılmış. Türkiye'de Süper Lig veyahut Birinci Lig'de bir takımda oynayacakları

belirtilerek getirilmişler buraya. Geldiklerinde ne kulüp, ne de ciddi paralar ödedikleri menajerleri bulabilmişler. Parasız, kulüpsüz, bir başına kalmışlar 16 milyonluk İstanbul'da... Futbolculardan yüzü gülmeyenler' kervanına katılmaları da belli ki böyle olmuş. Bu yüzden de çoğunluğu, futbol dışında düşük gelirli, uzun çalışma sürelerinin olduğu işlerde çalışmak durumunda.

Feriköy Stadyumu'nda 'ciddi' bir takımda yer almak için, profesyonel futbolcular gibi idmanlarını aksatmadan yapan onlarca Afrikalı var. Haftada üç gün idman yapıyor, sahanın parasını da kendi ceplerinden veriyorlar. Kışın sayının az olduğunu, yazın 50'nin üzerinde futbolcunun olduğunu öğreniyoruz.

Keşfedilmek için ter döken bu gençlerin tek bir hedefi var, o da 'profesyonel' olmak. Bir nevi, imkansızlıklara karşı yazmalarının en unutulmaz gölünü atmak istiyorlar. Bir dizi konudan şikâyetçiler; ancak onlara göre, profesyonel futbolcu olmalarının önünde en büyük engel, oturma izni. Buna bir de TFF'nin geçen günlerde aldığı yabancı kontenjan konusundaki yasak kararı eklendince, tablo daha da olumsuz bir hal alıyor.

MAÇ ÖNCESİ DUA

İlk olarak Gıft ile buluşuyorum. Bu esnada Gıft dahil, tüm futbolcular orta sahada dizilmiş dua ediyorlar. Maç öncesi gerçekleştirilen bu ritüelin, "sakatlanmamak ve ciddi bir kulübe transfer olmak" için yapıldığını aktarıyorlar.

Gıft, sekiz sene önce Nijerya'dan Türkiye'ye gelmiş. Futbolcu olma hayaliyle gelip, 'menajer çetmesi' yiyeceklerden sadece biri. Önceden 'topçu' olmak için Feriköyspor'a ait

sahada koşturan Gift, bugünlerde Afrikalıların yardımcı antrenörülüğü yapıyor. Gift'e, "Neden Türkiye?" diye sormamla birlikte başlıyor sohbet...

Gift, "Çünkü futbol!" yanıtını vermekle yetiniyor. Eyleye diğer futbolcuların gösterirken, "Sen görüyorsun şimdi, hepsi çok iyi futbolcu" diyor ve Bölgesel Amatör Lig'e (BAL) getirilen yabancı kontenjan yasasına tepki gösteriyor.

Yardımcı antrenör Gift, bir dönem Süper Lig'de de top koşturan, Yeni Amasyaspor'un futbolcusu Cideon Adinoy San'i'den gururla bahsediyor. "Buradan çıktı, profesyonel oldu" diyor.

Gift, şöyle sürdürüyor, sözlerini: "Buradakiler; Kurtuluş, Avclar, Esenyurt ve Mecidiyeköy gibi yerlerde yaşıyorlar. Pazartesi, çarşamba ve cuma günleri antrenman oluyor. Sahanın parasını kendimiz topluyoruz, 300 TL. Para vermediğimizde top oynamayız."

DOLAR PROBLEMİ!

Gift, şöyle noktallıyor sözlerini: "Başka bir iş yapmazsam yemek yiyemem. Futbol bittikten sonra, dış alıp işe gidiyorum. Kargo ofisleri aracılığıyla Nijerya'ya gömlek gönderiyorum. Tekstil işi. Ama şimdilerde biraz sıkıntı var, dolar problemi!"

Peşine Jokie ile laflıyor. 6 sene önce gelmiş Türkiye'ye. "Hangi takımda oynamak isterdin" diye soruyor. Gülecek, "Beşiktaş ve Fenerbahçe" diye yanıtıyor. "Biraz zorla yaşıyor burada. Futbol için geldik. Menajer sana yardım edecek denildi, yardım etmedi bana. Futbol da çok zor... İkametgâh, oturma izni verilmiyor. Kargo işiyle yavaş yavaş para kazanılıyor ama şimdi şartlar çok daha zor, çünkü dolar yükseldi."

TEK İŞİM FUTBOL

Sözü daha sonra 23 yaşındaki Mohammed alıyor. 1 yıl önce Sierra Leone'den Türkiye'ye yerleşmiş. Antrenman nedeniyle haftanın 3 günü Esenyurt'tan Feriköy'e geliyor. Şöyle diyor, Mohammed: "Ben

Türkiye'yi çok seviyorum. Antrenman için 10 TL veriyorum. Antrenman bitince çok yoruluyorum, para ise ailemden geliyor. Tek işim futbol. Türkiye'de futbol çok problem, büyük isimler istiyor her kulüp. Oynuyorum burada, menajer gelmedi. Gelmelerini istiyorum."

MENAJERİM KANDIRDI

Devamında da Olagbemi Daniel Oriyomi ile görüşüyor. 1998 doğumlu Daniel, Nijerya'dan Türkiye'ye yeni gelenlerden. Sol kanatta oynuyor, Nijerya'da 2011'den 2016'ya kadar 'Teslim Thunder Balogun FC', 2018'e kadar ise 'Water FC Abuja' kulüplerinin formasını terletmiş. Aktarıklarına göre, oynadığı takımlarda şampiyon olmuştu bile var.

Daniel'in Türkiye'ye gelişini merak ediyorum. Hikâyesini, "Menajerim tarafından kandırıldım, oyuna getirildim. Herhangi bir kulüp yok, yani çalıştığım. Kulüp olmamasına rağmen, param da işe edilmeli" diyerek anlatmaya başlıyor.

Daniel, şöyle devam ediyor: "Güvenli bir iş bulamadığım için çalışmaya da başlamadım. Şimdilik bir planım yok. Çünkü param yok. Şimdi Türkiye'de bir kulüp bulmayı umuyorum."

GELDİĞİNDE MENAJER YOKTU

Ganalı Benn ise hikâyesini şöyle anlatıyor: "Çeçen yıl orada geldim. Oynamak istediğim işim Türkiye'ye geldim. Başka bir şans varsa tabii ki denerim. İdman günlerinde buraya Merter'den geliyorum. Tek işim futbol. Türkiye'de insanlar çok iyi. Sahtekâr menajer nedeniyle geldim, 5 kişiyle birlikte. Ödemeyi de Gana'da yapmıştım."

Türkiye'ye geldiğinde menajer yoktu."

Feriköy'deki futbolcuları 'çalıştıran' isim ise Julius Kugor. Eski Fenerbahçeli Stephen Appiah'ın teyzesinin oğlu olan Kugor, bir dönem Balıkesir'de Erdek Belediyespor ve İstanbul'da Topkapıspor'da oynadı. Feriköy'deki organizasyonun 'tepesinde' yer alan Kugor, aynı zamanda Afrika Topluluğu Derneği Başkanı. Kugor'un kurduğu JK Futbol Akademisi var.

"Yıllardır Türkiye'deyim. Ganalıyım, eski futbolcuymum. Başka ülkelerde de oynadım. Örneğin Tunus... 2008'de Antalya'da Şifo Mehmet Hoca ile idmana çıktım,

sonra olmadı. Burada antrenörlük yapıyorum" diyerek başlıyor anlatmaya.

'Sahtekâr menajerleri' soruyorum. "Çok, çok" yanıtını veriyor ve ekliyor: "Bu oyuncular, sahtekâr menajerler var ya, şöyle geldiler buraya. Şu anda Antalya'da böyle 24 Ganalı futbolcu var, menajerlerin kandırdığı."

Kugor, TFF'nin kararına değinerek sonlandırıyor sözlerini: "BAL Lig ve Süper Amatör'de oynamamaları çok kötü olur. Afrika'dan Türkiye'ye geldiler. Buradalar, çünkü ekmeke parası..."

Futbol için mücadele veren isimlerden biri de İbrahim. Nijerya'dan geçen yıl Türkiye'ye gelmiş ve şu anda Mecidiyeköy'de oturuyor. "Türkiye'ye futbol için geldim. Ağabeyim burada, o yüzden gelmem kolay oldu. Nijerya'da da futbol oynuyordum. Galatasaray'ı tutuyordum, futbol dışında da bir işim yok."

BİR ANADAN DÜNYAYA GELEN YOLCU

RESİMLİ ŞARKILAR

BURAK AĞDEMİR

GÖRÜNCE,
DÜNYAYA GÖNÜL VERDİN Mİ?

KİMİ BÖVÜ, KİMİ BÖCEK, KİMİ KUL...
MERAK EDİP HİÇ BİRİNİ SORDUN MU?

BUNLAR NEDEN, NEDENİNİ SORDUN MU?

İNSAN ÖLÜR AMA U-RUHU ÖLMEZ.

BUNCA MAHLUKAT VAR HEÇ BİRİ GÜLMEZ.
CEHENNEM AZABI ZORDUR ÇEKİLMEZ,
AZAP ÇEKEN HAYVANLARI GÖRDÜN MÜ?

İNSANDAN DOĞANLAR
İNSAN OLURLAR...
HAYVANDAN
DOĞANLAR HAYVAN
OLURLAR...
HEPİSİDE BU
DÜNYAYA GELİRLER.
ANA HAKTIR,
SEN BU SİRRA
ERDİN Mİ...?

NEŞET ERTAŞ'A SAVAĞILLA...
NEŞET ERTAŞ - YOLCU

FINİTO

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsetesi

BARİŞ AKPOLAT

Sörf Rock kralları, tarikat lideri, grup seks ve yataktaki kurşun

The Beach Boys ABD'nin The Beatles'a verdiği cevaptı. Grubun üç önemli üyesi Wilson Kardeşler'in yaratıcılığı üst düzeydi. Ama... Çoğu grupta olduğu gibi onların da başarılarının yanında ürkütücü trajediler vardı.

The Beach Boys, sörf rock denen türün önde gelen gruplarından biri. 'Good Vibrations', 'I Get Around' ve elbette "Surfin' USA" şarkıların bilerek dinlemediyseniz bile mutlaka bir yerlerde duymuşsunuzdur. The Beach Boys 60'lı yıllarda fırtına gibi esti. 1966'da yayınlandıkları 'Pet Sounds' albümleri, müzikologlar tarafından müzik tarihinin en ilham verici albümlerinden biri sayılır. Produktörlüğü, solistleri Brian Wilson'a ait olan albüm, 1966'da yayınlandığında Amerikan Billboard 200 listesinde 10. sırada kalsa da İngiltere'de 2. sıraya kadaryükselmiş ve ilk 10'daki yerini tam 6 ay sabitlemişti. Armonik vokalleri ve genellikle dramatik yapısıyla dikkat çeken albüm adeta müzikal bir muccevherdir.

Her albümde hit şarkıların yanında banttaki boşluğu alsın diye öylesine yazılmış şarkılar olur. Müzik tarihinde bu gibi doldurma şarkılara 'Filler', hit şarkılara ise 'Killer' denir. Hatta bir albümü tarif ederken kullanılan "No Filler, All Killer" tabiri buradan gelir. Tükcü karşılığı "Boş Yok" olabirliyya da "Alayı Hit!" İşte Brian Wilson bu albümü "Türkindeboş şarkı olmayan gelmiş geçmiş en iyi rock albümü" hedefiyle yazmıştı. Altı kişilik The Beach Boys'un kayıttı 40'tan fazla müzisyenden yardım alması ciddi yetilerinin anlamamıza yardım ediyor. 'Pet Sounds'da bisiklet zili, klavsen, elektro teremin, flüt gibi rock'ta pek görülmeyen enstrümanların yanında tenekte kutu, köpek havlamaları, at ve

tren gibi alışılmışındındaseslerde enstrüman olarak kullanılmıştı. The Beatles ve "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band" albümüyle yarışmak için böyle bir güc sarf etmek şarttı. Grup lideri Brian Wilson istediği amaca ulaşmıştı.

The Beach Boys için gerekli girizgahı yaptığımı düşünüyorum. Pet Sound bile gruba saygı göstermek için yeterli bir albüm. Albümü merak edip dinlemeye başladıysanız The Beach Boys'un, tarihin gelmiş geçmiş en karanlık, psikolojisi derslere konu olan bir adamla kurulmuş bağlantısını anlatmaya başlıyorum. Tarihin en karanlık karakterlerinden biri dediğim adam Charles Manson.

Gerçek bir manipölör 'Aile' dediği kişileri uyuşturucu verip cinayet işlettiren ve ırk savaşını körüklemek için uğraşan bir ilgi delisi... Müzik yapma isteği 1964'te hapisteyken The Beatles'ı ilk duyduğunda gelmişti. Gitar çalmayı da hapiste öğrendi, çıkana kadar birtakım şarkılar da yazdı. Özgürlüğüne 1967'nin "Barış Yazı" olarak bilinen hippie hareketi sırasında kavuştu. Gitarı ve içinde yazdığı şarkılarıyla dışarı çıktığında The Beach Boys davulcusu Dennis Wilson'la tanıştı. Manson o yaz günlerinin büyük bir bölümünü müritleriyle ya da onun tabiriyle 'Aile'siyle birlikte Wilson'un evinde müzik dinleyerek, LSD kullanıp grup seks yaparak geçirdi. Müritleri yedi kişiyi öldürmeden tam 1 yıl öncesini okuyorsunuz şu anda.

O sıralarda herkese plak şirketiyle anlaşma yapacağını anlatıyordu. O anlaşma hiç gerçekleşmedi. Aslında Dennis Wilson onu bir şirketle tanıştırmıştı ama toplantıda Manson sinirlenip yetkililere bıçak çekince o iş de yarımsı bulundu. Aslında bu yazıya konu olan şarkı Charles Manson'un bir iddiasına dayanıyor...

The Beach Boys ABD'nin The Beatles'a verdiği cevaptı. Onların da ürkütücü trajediler vardı.

Manson'un iddiasına göre The Beach Boys, tarikat liderinden bir şarkı çaldı, sözlerini değiştirip kendisininmiş gibi kullandı. 'Never Learn Not To Love' adlı şarkı grubun

1968 tarihli 'Bluebirds over the Mountain' albümünde yer alıyordu. Şarkı, Manson'un yazdığı 'Cease To Exist' şarkısının hafifçe değiştirilmiş bir versiyonuydu. Manson'un tarikat üyeleriyle birlikte bir süre kaldığı evin sahibi Dennis Wilson şarkının ana yapısını pek değiştirmeden bir köprü bölümü ekleyerek kendisininmiş gibi imza atarak grupta kaydetti. Ünlü tarikat liderinin şarkıyı Wilson'a biraz para ve motosiklet karşılığında verdiği söylense de daha sonra şarkının ondan alındığını da iddia edecekti. Wilson bu şarkı yayınlandıktan sonra bir gün yatağını açtığında Manson'un ona bıraktığı bir kurşunla karşılaştı. Manson yıllar sonra hapisten verdiği bir röportajda şarkının sözlerini değiştirdiği için Wilson'ı tehdit ettiğini söyledi. Manson tarikatı bu olaydan tam 1 yıl sonra cinayetlere başladı. İçlerinde Roman Polanski'nin 8,5 aylık hamile eşi Sharon Tate'in de bulunduğu 7 kişi tarikat üyeleri tarafından vahşice öldürüldü. Wilson 1976'da RollingStone dergisine verdiği röportajda "Yaşadığım süre zarfında bu konudan hiçbir zaman bahsetmeyeceğim" dedi. 1983'teyse Kaliforniya'da 39 yaşındayken öldü.

Düşünsene, çıldırırırırın!

Üniversitenin son yazıydı, okulu uzattığını garantilemişim.

Hepsi benim suçum değildi, tam da final döneminde aldatılmış, bir restle evden çantamı alıp çıkmıştım. Orada burada kalarak, kafamda kırk tilki, boğazımda koca bir yumru, kanımda ekseriyetle ucuz şarap gezinirken sınavları verememişim.

Yazı arkadaşlarımla geçirmek yerine memleketi dönmeye ailem şaşırmış, sevinmiş belki de sevinmiş rolü yapıyorlardı.

Öyle güzel sevinmiş rolü yapıyorlardı ki bir türlü indığım dipten, bir sene daha okul masrafı çıkaracağımдан üstelik artık kalacak bir yerim olmadığı gibi 3 sene önce aldığımız bütün o ikinci el ev eşyalarını, annemin evden taşıdığı nesneleri, battaniyeleri, perdeleri dahil, çıktığım kapının ardından bıraktığımı söylememiştim.

Sigara içtiğimi hâlâ babamdan gizliyordum ve farkında olmadığını umuyordum. Lanet hava 40 derecedeydi, terliyordum, tavana bakmak ve kendime acımak dışında hobi bulamıyordum, nefes alamıyordum, nereden yeniden başlayacağımı bilemiyordum.

Güneş batınca bir bahane evden çıkıp biraz yürüyordum. İyi geliyordu muydu? Gelmiyordu. Sadece gözlerimin özgürce dolmasına yapıyordum, salsam yaşları rahat edecektim ama salamıyordum.

Her Anadolu şehrinin oraya mal olmuş bir delisi vardır. Bizimki de Kamil'di. Nereden gitsen her yol onun önüne çıkıyordu, sinirleri bozuyordu.

Yazılı olmayan bir kuraldır: şehrin delisi hoş görülür. Hiç hoş görsim gelmiyordu, karşı kıldırımdan elimde selam verip geçiyordum. Kamil'in deliliği dışarıdan pek belli olmuyordu. Sürekli sınıtması dışında.

Yaşadığımız dünyaya tüm algıları kapalı gibi yüzünde kesintisiz bir gülümsemeyle otururdu. Üstü başı pis değildi, eski bile değildi. Tek kat ufak bir dükkânı vardı. Ahşap heykeller, tahta oyuncaklar satardı. Bilmiyorum gerçi satar mıydı, vitrininde dururdu işte. Mobilya tamiri de yapardı, evlere montaja giderdi. Bir de işte yoldan geçeni durdurup dünyanın en normal şeylerini büyük bir şaşkınlık ve heyecanla anlatırdı.

"Gel gel bak ne buldum! Yılın ilk gelincigi bu, şuna bakar mısın? Nasıl da pembe ama değil mi? Kırmızı olur ya genelde bak bu pembe, acayip bir şey değil mi? İnsanın deliresigeler yaygelinciginebak hele."

"Kos koş taze ısırğandan gözleme yaptım soğumadan al bir lokma, böyle gözleme yememişsindir? Yedin mi? Yemedin di mi? Çünkü bu benim bile yaptığım en güzel gözleme oldu. Böyle bir gözleme olabilir mi? Başkası yapsa da şaşırdırım ama kendim yaptım iyice çok oldum. Zevkten çıldırırırın."

"Şu odunun güzelliğine bakar mısın? Dün budamışlar kocaman dal buldum, ağaç kadar neredeyse, şu damarların desenine bir bak, ressam çizse böyle yapamazdı. Gel otur çay koyayım da beraber düşünelim, ne yapsak bundan? Gerçi ne yapsak çok mükemmel olacak da yav bu nasıl bir desen, aklıma kaçıracağım. Budağın yerine bak nasıl da denk gelmiş."

Zaten kaçırmışsın aklını Kamil.

Kızılmaz da adama ama işte ne gereksiz bir neşedir bu? Bunca derdim arasında sırtansıfatınıuzaktan görüşüğe kaldırım değiştirtiyordu bana Kamil.

Bir gece bastırı sıcak, odaya kaçıyordum erkenden, evdekilere rol yapmak zor geliyordu belli bir süre sonra. Odada da vakit geçmiyorum. Cam açık ardına kadar, perde kıpırdamıyor. Havlu çarşaf sermiş annem yatağa, duştan

çıkıp sanınmışım gibi ıslak terimden.

Göğsümden koca bir sığır oturuyor. Bütün kaybettiklerimi yemiş, yutmuş, şişmiş 300 kiloluk bir sığır.

Sigara içesim var, yakamıyorum. Aslında içine hiçbir şey karıştırmadan sert bir votkayı kafaya dikesim var. Boğazımı acıtsın, vücudumdaki tüm gözeneklerden hava girer gibi yaksın. Kendi canımı fizikselacıtasımvar, kalbimi susturabilecek, beynimi uyutabilecek kadar.

Saat gece yarısını geçmiş, 25 saattir tavana bakarak çile dolduruyormuşum demek ki. Daha fazla dayanamadım. Terlikleri ayağıma geçirip, sessizce kapıyı çekip çıktım evden. Biraz nefes alırım diye. Önüme bakarak yürüyordum. Bir tenha sokak bulsam kendimi öylece yere atıp hıçkırmak, böğürmek, ulumak istiyordum.

"Yav bu nasıl bir içkiden acı biberli ballı içki mi olur aklıma kaçıracağım bu nasıl bir lezzettir, bu iki şey karışınca böyle güzel tat olur deseler insan inanır mı?"

Öyle güzel ki çıldırırırın, gel bak hiç böyle güzel bir şey tatmadın, of nasıl yakıyor yahu? Bu ne biçim yakıyor? Bir yandan da içim serinliyor, delirtecek bu lezzet beni. Gel gel bardak var içmezsen mutsuz ölürsün"

Kamil. Yine mutlu Allah'ın delisi. Ne içiyor bilmiyorum ama tam da dediği gibi bir şey içesim vardı. Ama sorarsa anlatasım yoktu. Ne diyeceğim bilmiyordum, kendim bile kendime soramıyordum cevaplardan korktuğumdan. Ne bileyim abicim giden bir yılma mı daha çok üzüliyorum elimde patlayan en büyükaşkım mı?

Alkol isteğiği bastı. Gıt tim oturdum dükkânının önündeki kendi yapımı sandalyeye. Bayağı da rahattı,

görüldüğünden oldukça daha rahat.

Susmayacak ama şimdi bu. Başlar yine elindeki bardağın ne kadar da muazzam olduğundan, camın inceliliğinden, esintinin verdiği serinliğin yüceliliğinden.

Öyle olmadı. İkimize de ufak bir bardakta acı biberli, ballı votka koydu, dört salatalık soydu, üzerine tuz döktü, limon sıkı. Eski pilli bir radyo getirdi, alaturka bir kanal buldu, tepemizdeki ağacın dalına astı, arkasına yaslandı. Şişenin dibinde iki parmak kalana kadar konuşmadı. Arada yüzüne bakıyordum, yine aynı şekil gülümsüyordu ama bana değil uzaklara bakıyordu. Gözlerinden yaşlar bu sayede rahatça akıyordu. Radyoda «Benzemez Kimse Sana» çalıyordu, «Lütfuna ermek için perişan olayım» diyordu, ben olmuştum, erememişim. O bitiyor «Titrerim mücrim gibi baktıkça istikbalime» başlıyordu, kimseye edemiyordum şikayet.

Sonra birden bana döndü. Gülmüyordu. Onu gülmezen görmek korkutucu olmuştu. Hiç deli bakmıyordum.

“Ben güzel sanatlarda heykel okudum. Çok güzel heykel yapıyorum ben, bütün hocalar yeteneği doğuştan derlerdi bana. Benim gördüğüm gibi görmesiniz hiçbiriniz o ağacı, odun der geçersiniz. Ben onun içinde yatanı bakar bakmaz anlarım. Büyük heykeltıraş olacaktım, ağaçla çalışan en büyük heykeltıraş olacaktım. Darbe olduğunu bile duymadım, ilk sergimi açacaktım. Evi atölyeye çevirmiştim, sabah akşam yontuyordum, başka malmelerle ağacı eşliyorum. Sabaha karşı kapım çaldı. Açtım, Ulaş’tı. O kille çalışır, benden geri kalır

yanı yoktu. Nefes nefeseydi, üstü başı çok kirliydi. Kıl kiri değil ama bildiğin çamur.

Saçları yağlanmıştı, yüzü yaranlanmıştı. Aranıyorum dedi, anlamadım.

Ne aranıyorsun? dedim.

Peşindelermiş, aradıkları

oymuş. Bedrilere gitmiş

ama Bedri evlenmiş,

karısı hamileymiş.

Onlara kıyamamış.

Bana gelmiş, başka da

kimse akına gelmemiş.

Darbe olduğunu ondan

öğrendim. Sokağa

çıkma yaşağı varmış ne

zamandır, ben zaten sokağa

çıkmadığımdan ruhum duymamış.

Bir zamanlar çok sessizdim ben, içime kapanıktım inanmazsın. Demek ondan, kimse de kapımı çalmamış, bir kişi de beni uyarmamış. Geldi Ulaş. 4 gece kaldı. Bir sabah uyanığımda gitmişti. Not bile bırakmamıştı.

Ondan 2 gün sonra polisler geldi. Kapıyı çalmadılar, kırdılar. Radyo istemistik komşudan ödünç, hiç de merhabamız yokken. O ihbar etmiş.

Tam 17 gün sürdü sorgum. Nerede olduğumu arımdan soran bile yoktu anlaşılan. 10 parmağım vardı, dördü kırıldı, hiç tırnağım kalmadı. Altı dışım gitti. Bir kez aşık olmuş, üç kadınlı sevmiştim. Bir daha hiç olmamış. 17 gün boyunca sadece biliyordum dedim. Çünkü biliyordum. Bilesem, biliyordum diyebilirdim biliyordum. Biliyorlarmı 8 sene verdiler. Çıktığımda bunları konuşmak istemiyordum. Annem babam yok benim biliyor musun?

Üç beş arkadaşım vardı, acıkdırlardan ilgilileniyorlardı. Seziyordum. Acınmak istemiyordum. Devam etmek istiyordum, birbirlerine fıslıydırlardı «iyi değil» iyi olmak istiyordum. Her şeyi geride bırakmak, Ulaş’a ne olduğunu hiç düşünmemek, ne ona ne

kendime ne o aptal radyoya, muhbir komşuya artık kimseye kızmak istemiyordum. İçerideki her günü zaten kızarak, öfkelenerek, kendime çok soru sorup hiç yanıt veremeyerek geçirmiştim. Hep tek başıma var olmaya çalışmışım. Mutluluk hep uzak bir ülkedydi, mutsuzluk doğarken boynumuza takılmış bir muska. O muskayı söküp atmak istiyordum. Bu ülkede zindan var, herkese yetecek kadar suç icat etmişler. Kimi ne zaman alacağı, kime ne kadar yazılacağı belli değil. 8 sene kaybetmişim, bir gün daha kaybetmek istemiyordum. Delirmediğime kimseyi ikna edemiyordum. Deliyeye bağladım. Kolayına geldi. Evet, dedim delirdim, alamyordum kendimi ertelenmiş her şeyi baştan sevmeye çalışmaktan. İşte o yüzden, çok da üzme kendini, sonra bir gün sıkılırsan kendini üzme, kimseyi ikna edemezsin artık gülmek istediğine. Gülmek o mutluluk denen uzak ülkeye açılan bir gemi, deniz mi tutuyor biliyorum, kimselerin gelmiyor binesi.

Nasıl ama acı biberli ballı votka, hiç böyle güzel şey içmemiştin değil mi?”

İçmemiştim Kamil abi. Hiç böyle güzel bir şey içmemiştim. O nasil bir votkaydı gerçekten de?

Eve sallanarak girdim, ayaklı askılığı devirdim. Gümbürtü koptu, pijamalarla fırladı odadan annemle babam.

Duvara tutunarak ayakta durabiliyordum.

“Anne, baba, ben okulu bitiremedim ama illa ki bitiririm. Her şeyimi de kaybettim ama bir yıl sonuçta, orada burada idare ederim, arkadaşlarım var benim.

Bir şey diyeyim mi? Kafam öyle güzel ki, siz hiç böyle güzel kafa görmüş müydünüz? Görmemişsiniz değil mi? Baksanıza şu kafama yahu, nasıl güzel? İnsanın çıldırması geliyor.”

ORHAN AYDIN

Küçük Sahne...

1 1977 İstanbul turnesindeyiz, mekân Beyoğlu Küçük Sahne. Bilenler bilir önceleri Ankara tiyatroları İstanbul'a öyle bir ya da iki gösteri için gelmezdi.

Hani hem maliyeti kurtarmaz kaygısı vardı hem İstanbul'da salonları dolduran seyirci çokluğu.

Atlas Pasajı Beyoğlu'nun orta yeri. Binanın tarihçesi belgeseli çekilecek kadar bir öykü zenginliğidir ancak bu öykünün içinde beni ve meslektaşlarımı, o dillere destan aşklar ve şirler ve şarkılar ve öyküler ve dostluklar diyen Kulis Bar'ın yanındaki küçücük ahşap gişinin önünden çıkılan ve buradayım diyen bir kapıyla açılıp üstünüze tiyatro tarihinin yaşadığı şömineli fuayisi, yukarıdan sarkan avize, duvarlardaki aplikler ve siyah-beyaz ya da sepya fotoğrafları ilgilendirir.

Büyüledirdim her seferinde. Mistik bir koku, sanki içeride oynanan oyunların teri, kostümlere, aksesuarlara, dekorata sinen emek ve akan bir nehir coşkusuındaki alkış seslerini duyuyordum.

Fuayenin orta yeri şenlik evi, deri-ahşap koltuklar, bir iki sehpa, köşede mermerli büfe ve salon giriş kapısının yanında adı gibi küçük bir müdüriyet odası. Bu odanın içinden tiyatro kulisesine giden saklı bir yol vardır, yalnızca orada oynayan oyuncuların ve yaratıcıların bildiği, binanın ara boşluğundan arkadaki alt küksekavuşursunuz.

Salon kapısını açınca replikler yağar üstünüze. Adları dillere destan ustaların ve sayısız tiyatro emekçilerinin replikleridir bunlar. Her sözcük bir ahenk. Girişteki 3 metrelik rampa, kahverengi koltuklu bu sihir dünyasının içine atar size. Başınızı çevirdiğinizde en arka sıranın ardında ışık odasını görürsünüz. Yürüdükçe sihir çoğalır, duvarlardaki yan gölgeli aplik ışıklarının altında adeta bir tiyatro tapınağının bağrındasınızdır. Titrer bedeniniz. Kulis kapısını yanında tuvalet kapısı, hepsi ahşap ve birer usta işi. Salondan sahneye çıkış için yapılmış 5 basamaklı merdiven mimarının en temel parçalarından biridir.

Sahneye çıkınca gümüş bir kutunun içindesinizdir, sahne gerisindeki pencereyi açarsanız İstiklal Caddesi'nin neşesi dolar içinize, sağda büyük bir tek kulis vardır genelde dekor deposu, sol da ise alta aynaları ahşap çerçeveli ışıl ışıl bir kulis ve yanından daracık ip ince nakışlanmış merdivenle çıkılan üst kulis.

Düşe dalıyorum, o üst kuliste Münir ağabeyi makyajını yapıp oyun şarkısını mırıldanırken düşünüyorum ya da Erol Günaydın ağabeyin sigarasını tütürerek kostümlerini giyişini.

Bu üst kuliste gözlerimi tavana dikip uyuyakaldığım günler var yüreğimde, o kadar taze ki, dün gibi.

Tiyatronun bir kedisini vardı ben adını 'Çalık' koymuştum, şaşı bakışlı, öyle sarımsan bir canavar, yukarıda sözünü ettiğim saklı yolun tiyatroya sızır, kendini sevdirmez bağır-çağır yemek ister ne varsa paylaşırısın, geldiği yoldan kaybolurdu. Burada uyuyakaldığım ilk gün ayakucumda yakalamıştım.

Vedat Nedim Törve Muhsin Ertuğrul ustalar yarattılar bu masalı.

Adı bugünlere kalmış iki şanlı mimar Halit Femir, Feridun Akozan ise nakış nakış örmüşler her santimini ve 295 koltuklu salonu hayata katmışlar.

Muhsin Ertuğrul 1951 yılında Fareler ve İnsan oyunuyla kapılarını açmış, ardından tüm dünyada ilk olan Nur Sabuncu'nun oynadığı Kadın Hamlet ile seyirci rekorları kırılmış, tarih 1955.

Tam 69 yıllık bir destan. Ülkemin tiyatro adına en temel yaratıcılarının borçlanarak kendine emekleriyle yaptıkları ilk özel tiyatrosu.

Haldun Taner, Ulvi Uraz, Sadri Alışık, Münir Özkul, Erol Günaydın, Gülriz Sururi, Engin Cezzar, Lale Oraloğlu, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Altan Erbulak, Yıldız Kenter, Sükran Güngör, Kemal Sunal, Nisa Serezli, Altan Çetinkaya, Mücahit Öflü gibi ustaların sesleri...

çoğalmış bu salonda, şarkıları şirilenmiş.

Uzunca yıllar tüm özel tiyatrolara ev sahipliği yaptı. Ulvi Uraz hocadan sonra Dormen Tiyatrosu, Gülriz Sururi Engin Cezzar Tiyatrosu ardından Dostlar Tiyatrosu ve sonra Ferhan Şenşor. Orta Oyuncuları bu salondan sonra SE5 tiyatrosuna geçti. Ali Poyrazoğlu yıllarca burada oyunlarını oynadı. Bizler gibi Ankara'dan gelen tiyatro gruplarını ağırladı.

En son Kültür Bakanlığı aldı ve Devlet Tiyatroları'na verildi. Adı Bediâ Muahhit Sahnesi olarak değişti.

Ancak ne oldu nasıl olduysa D.T. de kapının önüne kondu ve bu güzellikleri evi Türkler İnançlı tarafından satın alındı.

Şimdi daha dün baktım kapı duvar, pasajın girişinde sol taraftaki büyük kapıyla çıkılan o duvarları aynalı ve altın varaklı, işlemeli, tavan yüksekliği 6 metre olan ve yıllarca Devlet Resim ve Sanat Galerisi olarak var olan bölümde öyle.

İçeride neler oluyor bilinmiyor.

"Sinema Müzesi yapacağım" demiş Kültür bakanı.

Neden başka yer mi yok?

Böyle bir mimari doku ve milyonlarca anıyı yaşatan bir tiyatro salonu nasıl kurban edilir.

Buna neden susulur?

Koruma kurulları neden harekete geçip bu kül türel dokuyu koruma altına almazlar, neden?

Zaten her anlamıyla çoraklaşmış, kitapçı dükkânlarının kapanıp kaçması ya da çaputçu olduğu Beyoğlu'na neden yapılır bu işkence?

Neden geçmişe saygı duyulmaz neden?

Sorum açık, sizce bunun adı düşmanlık değil mi?

MARLA SINGER:

Dibe vurmadan
özgür olamazsın

Ekonominin dev şirketlerinin binaları kimliği belirsiz bir grup tarafından bombalarla yerle bir edildiğinde, o gecenin geriye kalan tek şey bir fotoğrafçının objektifine takılan Marla Singer ve sevgiliydi. Fotoğrafta Singer, sevgiliyle el ele binaların yıkılışını seyrediyordu. Singer'in adı yıllar içinde isyanın ve başkaldırının adı oldu. Sistemden hoşnut olmayanlara ismini veren Singer'la tanışmak için uzun zamandır bekliyordum. Röportaj yapmayı yüzlerce kez reddetmişti ama geçen hafta Baval derginin ofisinde bir yazı üzerine çalıştığım sırada ofis telefonundan beni arayan o oldu. Beni söyleşi için kanser hastalarının bulunduğu bir gruba davet etti. O gruba sadece testis kanserleri katılabiliyordu. O testis kanseri değildi, hiçbir hastalığı da yoktu...

Neden benimle burada buluşmak istediniz? Bildiğim kadarıyla hasta değilsiniz ama içerde rol yaptınız, siz ölmüyorsunuz, yalan söylüyorsunuz... Neden?

Her an ölebiliriz. Asıl trajedi ölmemem. Bir de tabii insanlar öleceğini sandıkları için konuştuğunda gerçekten dinliyorlar. Kendi konuşma sıralarını beklemiyorlar.

O gruplara giderek kendinizi mutlu mu hissediyorsunuz?

Evet bazen.

Sayın Marla, o gruptaki insanlar gerçekten ölüyorlar.

“Her an ölebiliriz. Asıl trajedi ölmemem. Bir de tabii insanlar öleceğini sandıkları için konuştuğunda gerçekten dinliyorlar. Kendi konuşma sıralarını beklemiyorlar.”

Oyle mi? Bekleyip, ölümü tarif etmemi dinlemek ister misin?

Siz bir başkaldırın adı oldunuz. Kapitalist sisteme karşı olan herkes sizin adınızı yazdı duvarlara. Ne hissediyordunuz?

Ben belki de sadece bir tümörün adiyim. Başka bir şey değil.

Sizi ünlü eden o fotoğrafta, el ele tutuştunuz adamın kim olduğunu hiç öğrenemedik.

Tyler benim başıma gelen en kötü şeydi.

Nasıl yani?

Bazen onun yalanı beni, benim yalanım da onu yansıttı. Duduğunuzda bir çizik gibidir, dokunmasanız geçecek ama dokunmadan da edemiyorsunuz. Öyle işte.

Söyleşi yapmayı neden kabul

ettiniz ve beni aradınız?

Duyduğuma göre antreman yapmışsın. Boşa gitmesin dedim.

Ne antremanı?

Benimle konuşmanın antremanını. Nasıl iyi gidiyor mu?

Tahminimden farklı diyelim.

Bu arada çok zamanım yok. Soru sormak için son 30 saniyeniz var.

Bir fotoğrafı ile tüm dünyayı etkisi altına alan o kadın aslında nasıl biri, kim umut oldu herkese?

Bir laf vardır bilir misiniz, “Kıçına tüy takılır diye tavuk olamazsın.” O kız çok sevimliydi evet ama nedense kendine olan inancını kaybetti.

Bu bir dibe vuruş mu?

Dibe vurmadan özgür olamazsın derti biri... Sorularınız bittiye gidiyorum.

Hayir, 15 saniyem daha var. Neden bu kadar çok sigara içiyorsunuz?

Onu boş verin. Siz elbisemi beğendiniz mi?

Evet çok güzel.

Bu elbiseyi eskiden 1 euroya aldım. Bu bir nedime elbisesi. Birir bir günlüğüne çok sevimli, sonra köşeye atmış. Bir Noel ağacı gibi. Onu yolun kenarına attığımızda süsleri hâlâ üstündedir. Cinsel suç kurbanı gibi.

“

Marsyas yaptığı müziğin verdiği coşkuyla Tanrı Apollon'a meydan okur "Lirine karşı flütüm" der. Apollon kabul eder ve ekler: Kazanan kaybedeni cezalandıracak.

”

Tanrı'yla aşık atan ozan

G ünlerden bir gün Olympos'ta tanrılar ve tanrıçalar arasında bir şölen tertip edilir. Şölene bütün tanrılar ve tanrıçalar katılır. Bilgeliliğin ve savaşın Tanrıçası Athena da şölene katılanlar arasındadır ve şöleni şenlendirmek için geyik kemiğinden yaptığı ve kendi icadı olan flütü çıkarır. Herkesin önünde çalmaya başlar, kendisi gayet iyi çaldığını düşünürken, Tanrıça Hera ile Aphrodite kendisine güler. Buna sinirlenen Athena neye güldüğünü sorar ve tanrıçalar flütü çalarken yanaklarının aldığı hale güldüklerini söylerler. Athena bu duruma sinirlenir, şöleni terk edip gökten iner. Phrygia'da bulunan bir nehrin başına geçer ve durgun kısmında flütü çalmaya başlar. Sudaki yansımasından kendi suratına bakar; gördüğü yansımada kendisiyle alay eden tanrıçaların haklı olduğunu kabullenir ve flütü nehre fırlatıp atar. Fırlattıktan sonra da bir lanet savurur: Flütü bulup alacak olan en korkunc şekilde cezalandırılacaktır.

Zaman geçer ve bir Phrygialı, aynı zamanda da Kybele müridi olan, Hyagnis ile Oligros'un oğlu Marsyas tanrıçanın fırlattığı flütü bulur. Bilmez bu flütün lanetini de bir tanrıçanın elinden düştüğünü de. Alır eline flütü ve çalmaya başlar. Zaman geçtikçe git gide flüt çalmakta kendisini ilerletir ve ilerlettikçe flütün sesine aşık olur. Derken Maiandros Nehri kıyısındaki sazlıardan da flüt yapmaya başlar.

Vakit geçer ve her trajik karakter gibi kibre

kapılır. Yaptığı müziğin dünyadaki en iyi müzik olduğunu ve müziğin, sanatın, şilrin ve daha nicelerinin tanrısı Apollon'dan bile daha iyi çaldığını bagıra çağırır söyler. Daha da ileri gider ve Tanrı Apollon'a meydan okur "lirine karşı flütüm" der. Apollon bu meydan okumayı kabul eder ve Phrygia'ya iner. Ancak Apollon yarışmaya bir şart koyar: Kim yenerse yenilenin cezasını verecektir.

Hakem olaraksa Bozdağ'ın tanrısı Tmolos'u seçmişlerdir. İki müzisyen de çalmaya başlar ve onlar çaldıkça Tmolos müziğe kapılır ve ikisinin de çok güzel çaldığını söyler. Yarışmanın ilk turu sonuç vermez. Bunun üzerine Apollon yarışmanın ikinci turunda enstrümanları tuttuğumuz yönün ters yönüne çevirip çalım der. Marsyas, tanrının tuzağına düşer ve teklifi kabul eder. Zira liri ters eline alınca yine aynı sesler çıkmaktadır, ancak flütü ters çevirince çıkardığı sesin alakası yoktur. Apollon çalar ve aynı büyüleyici, ahenkli sesler çıkarken, Marsyas'tan yalnızca flütü üfleme çalışmasının sesleri çıkar. Bunun üzerine Tmolos, Apollon'u galip seçer, ama kendi bölgesinde gerçekleşen bu düelloyu izleyen Phrygia Kralı Midas, flütün her türlü lirden daha iyi ses çıkardığını söyler. Yarışmanın hakemi tarafından galip ilan edilen Apollon, Kral Midas'a öfkelenir ve kulaklarının daha iyi duyabilmesi için kulaklarını eşek kulağına çevirir. O saatten sonra Kral Midas, Eşek Kulaklı Midas olarak anılmaya başlar. Öfkesini zapt edemeyen Apollon, bununla da kalmaz yakınlardaki bir çam veya çınar ağacına Marsyas'ı asar. Öfkesi dinmeyen Apollon, ağaçta asılı duran Marsyas'ın derisini de yüzer. Sonrasında Apollon, bu yaptığından utanç duyar ve lirini kırar. Marsyas'a üzülmür ve onu Phrygia'da bulunan bir nehre döndürür. Bir rivayete göre bu nehir Cine Çayı'dır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

AYDILGE

Rap müzikte mekanın sahibi kim?

“ *Rap'ın popülerleşmesini insanların pop müzikten sıkılmasına bağlayan bazı kesimler var. Acaba gerçekten öyle mi yoksa, rap muhalif duruşunu kaybedip poplaştığı için mi popüler olmaya başladı?* ”

Rap müzik, yasaklı maddeleri pohpohlayan, Amerikan özentisi imgeleri pompalayan bir anlamsız sözler yumağına mı dönüştü, yoksa tam aksine anlamlı bir baş kaldırsı, gerekli bir isyan ve özgürlük sembolüne mi?

Sizde durumlar nasıl biliyorum ama Rap müzik deyince benim kafam çok karışıyor. Kimileri için Rap müzik, sistemin çarpıklıklarına, haksızlığa, eşitsizliğe, ırkçılığa karşı duran, kafasının dikine giden bir kültür. Dayatılan yaşam biçimlerine ve rollerine çomak sokarak özgürlük arayan, müzik piyasasının kısır döngülerine de çelme takan bir başkaldırı... Hatta bu bağlamda rock müzikle de çok benzer bir duruşa sahip. Ama şimdi bakıyorum insanların çoğunun aktına Rap deyince silahlar, çeteler, bikipli popo sallayan kızlar, keşler, alkolikler ve son model arabalar geliyor. Kimileri bu durumu Rapçilerin artık Amerikan özentisi olmasına bağlıyor. Kimileri onların ahlak dışı ve özellikle gençleri kötü etkileyen söz ve kliplerinden dem veriyor. Kimileri de içeriği ne olursa olsun, sanatsal ifade özgürlüğünün gerekliliğini savunuyor.

Benim kafam çok karışıyor. Daha önce düet yaptığım, Sansar Salvo, Taladro ve sevgili Sehabe gibi isimleri düşünüyorum. Hepsini de fazlasıyla duyarlı ve güzel insanlar. Onları düşündükçe "Rapçiler söyledir, böyledir" diye atıp tutan insanların karşısına geçip, "bırakın şu ön yargıları artık" diyelim geliyor. Gerçi o ön yargıların

altı da çok boş değil hani biliyorum. Çünkü her müziğin içinde, hayatın her alanında olduğu gibi yanlış örnekler de var. Peki ama bu yanlış ve doğruya kim karar verecek? İşte mesele orada başlıyor. Doğru ve yanlışların birbirine karıştığı bir dünyada, benim kafam karışmasın da ne yapsın?

Ergenlik yıllarımda çok koyu bir rock dinleyicisiydim (Hâlâ da öyleyim aslında. Sadece artık rock faşisti değil pek çok müzik türünün takipçisiyim). En sevdiğim grupların çoğu madde bağımlıydı ve hatta bundan dolayı üyelerinden çok çoğu öldü. Tabii ki onlar madde kullanıyor diye o hayata özenmedim. Her duyduğumuzu yapacak olsak yandık zaten. Hatta o sevdiğim gençlik insanlarının ölmesi ve madde bağımlılığından dolayı yaşadıkları acılar, benim bu konuya karşı duyduğum kazanıma ve bağımlı kişilere yarımcı olacak etkinlikler yapmaya neden oldu. Peki ben özenmedim de özenenler olmamış mıdır? Olmaz olur mu? Bizler hayran olduğumuz insanların yediklerini, içtiklerini, yaşam biçimlerini taklit etmek isteriz. İçinde ölümlük modellerin geçtiği şarkı sözleri ve uyumşanım havalı bir şeymiş gibi görüldüğü bir kültür sadece Rap'te değil, pek çok müzik türünde var aslında. Ve binlerce insan da bu yıldızların yaşam tarzını taklit ediyor. Peki ne yapalım yani hepsini sansürelim mi? Bu gruplardan tamamen mahrum kaldığımızı düşünsenize. Hepsinin hapse atıldığını ve yasaklandıklarını? Dünyada The Beatles yasaklansaydı, bir sürü muhteşem şarkıdan mahrum kalacaktık. Ve o şarkıların ruhlarımızı kattığı pek çok zenginlikten de. Sonra Beatles'in zararlı olduğunu, tutuklanmasa gerektiğini söyleyenler, gün gelip şort giymenin de zararlı olduğunu, sapıklağa özendirildiğini söyleyebilir. Çünkü yasaklamak da bir çeşit bağımlılıktır adeta. Güç sahipleri bir kez yaşadığı tadına baktı mı, kendilerini yenilerinin tadına baktıktan, yeni yasaklar icat etmekten alı koyamazlar. Sonra etrafta, bizim nasıl yapamayız gerektiğini, ne giyip, ne içmeyi emreden demir parmaklıklar oluşur. Hem de öyle bir hızla oluşur ki içine düştüğümüz hapishaneyi fark edemeyiz bile. Peki çözüm ne? Bireylere karar verme hakkı tanımak mı? Herkes özgür olsun ve neyin iyi neyin kötü olduğunu kendileri mi karar versin? Yani kim ne yaparsa yapsın, nasıl bir hayat yaşarsa yaşasın, o kişiye özenip özenmemek kendi elimizde ve bu bizim sorumluluğumuzda mı olsun? Peki tamam ama 12 yaşındaki bir çocuk buna nasıl karar verecek? Çok hayranlık duyduğu "kafası çok güzel" ağabeylerini izlediğinde, nasıl bir şey yahu bu kafa güzelliği diye merak etmeyecek mi?

Eğri oturup doğru konuşalım. Uyuşturucu ticareti yapan büyük karteller müziği bir araç olarak kullanıyor. Villardır hem de. Çünkü müzik çok etkili bir silah (evet onlar için bir silah). Sürekli uyuşturucu madde isimleri içeren sözler müzikle dile doluyor ve o tarz bir yaşam normalleşiyor, hatta özendiriliyor. Kullanmayanlar süt çocuğu ya da tıfıl olarak aşağıyorlar. Örneğin ABD'de çok büyük çeşitler var ve bunlar hip hop'ın doğuşunda bizzat etkililer. Yaşa dışı madde satışından tutun da kadın ve silah ticaretine kadar pek çok kirliliğe bulaşp, müzik üzerinden de parayı döndürüyorlar. Yasak maddenin reklamı yasa yoldan yapılamaz biliyorsunuz. O yüzden müziğin içine, sözlerin arasına ve ünlülerin imajına yerleştiriliyor. Ayaklı uyuşturucu reklamı gibi dolayan yıldızlar var. Ama bu sadece Rap'te yaşanan bir sorun değil. Yıllarca rock müzik "sex, drugs and Rock'n Roll" örneğiyle anıldı. Ve aykırı olmak, asi olmak, sistemi sorgulamak aslında hep uyuşturucu kullanmak ile özdeşleştirildi. Hatta yaratıcı olmak bile o kadar çok maddelere bağlandı ki sanki bağımlı olmak, sanatçı olmanın bir mecburiyeti gibi yansıtıldı. Yaratıcılığın, farklı algı kaplarına sahip olmanın önemli bir yetenek ve uzun bir entelektüel alt yapı geliştirip çalışmaya alakası yokmuş gibi, kafayı türlü maddelerle açmak tek çareymiş gibi gösterildi. Sanat ve yaratıcılık ancak bu şekilde elde ediliyorsa, sanatçının kendi başarısı nedir ki diye soran olmadı...

Rap müzik, dışardan eleştiriledursun, kendi içinde de kendini eleştiriyor aslında. Eskiler, yeni Rapçilerin Amerikan özentisi olduğunu savunuyor. Tabii ki bunda da doğruluk payı vardır, ama zaten ölkemizde o kadar çok şey Amerikan özentisi ki... Filmlerimiz, pop şarkılarımız, o şarkılarda geçen sözler ve klipler Amerikan özentisi değil mi? Rap mi bir tek Amerikan özentisi? Ama Amerikan Kültür ve Edebiyatı mezuunu biri olarak çok net görebildiğim bazı durumlar da söz konusu. Bildiğiniz üzere hip hop, yoğunlukla siyahların yaşadığı New York Bronx'taki bunalımlı bir ortamda ortaya çıktı. Irkçılık, çeşitler, kavgalar, işsizlik, fakirlik... Özellikle de Amerika'da siyahların, beyazlardan gördükleri ırkçılık karşısında sürdürdükleri bir müzikal baş kaldırdığı aslında Rap. O yüzden hep beyaz polislerden kaçma halinden, silahlı çatışmalardan, çeşitlerden bahsedilmesi

normaldi. Şimdi Türkiye'de böyle bir ortam yokken, sürekli "polislerden kaçıyoruz, çok gangsteriz" tripleri biraz komik kaçıyor tabii. Hatta Norm Ender'in son şarkısında "polisler niye peşimizde?" diyerek diğer meslektaşlarıyla hafif dalga geçtiği bir bölüm var.

Tabii Rapçiler kendi içlerinde tartışkılan gibi klişe pop şarkılarındaki suya sabuna dokunmayan ya da öyle gereksiz atar giden yapan boş sözlerle de kızıyorlar. Ama son dönemdeki Rap şarkılarının içinde de çok dolu olduğunu söylemek ne kadar doğru? Yine Norm'dan örnek vereyim. Son şarkısında kendi meslektaşlarının sözlerinin boşluğunu eleştirdiği bir bölüm var: "Sabah yaptım krep kre. Ne güzel oldu breh breh" sözlerini ne zaman duysam gerçekten gülümsemeye başlıyorum.

Rap'in popülerleşmesini insanların pop müzikten sıkılmasına bağlayan bazı kesimler var. Acaba gerçekten öyle mi yoksa, Rap muhalif duruşunu kaybedip poplaştığı için mi popüler olmaya başladı? Günümüzde endüstri nesnesi haline getirilemeyen bir şey kaldı mı ki Rap kalsın? İçli boşaltılıp güzel paketlenen ve çok satan ürünlerle dönüşen diğer alternatif ve underground işler gibi Rap müzik de bu kültürel yozlaşmadan nasibini alıyor. Ben Fero'nun yaptığı şarkıda, Demet Akalın'ı bir eleştiri değil övgü nesnesi olarak kullanması da aslında çok net olarak şunu gösteriyor: Ben Fero da pop kültürün kendisini bir nesne olarak kullanmasından hiç rahatsız değil. Ama tabii Rap'in muhalif yanını ve anlamını korumak isteyenler durumdan rahatsız.

Evet gördüğünüz gibi benim de pek çokları gibi kafam karışık. Ama olsun kafa karışıklığı iyidir. En azından bir taraf olmak zorunda kalmadan farklı bakış açılarına açık olabilmek önemli bir özgürlük. Bir yandan da Rap müzikteki yozlaşmaya çok da şaşırılmak lazım. Çünkü neremiz doğru ki? Sanki TV'deki abuk cubuk, erkek egemen ve kabadayılığı, silah kullanmayı erkeklikmiş gibi gösteren diziler, kadına şiddeti, dedikoduyu normalleştiren programlar, ya da öpüşmeyi bile ayyıp bulup sanki öpüşen birini görüne halkın namusu gibi değerkmiş gibi aşırı sansür uygulayan sistemler ne kadar normal? Aşırı baskı ve sansür de bir çeşit uyuşturucu değil mi? Peki bu uyuşturucudan bizi kim koruyacak?

**Aşırı baskı
ve sansür de bir
çeşit uyuşturucu
değil mi? Peki bu
uyuşturucudan
bizi kim
koruyacak?**

STAND UP VE KUYRUK

Bundan yıllar önce Bahçelievler'de bahçeşiz bir evde oturan bir arkadaşım vardı. Kelime şakası yapmıyorum, gerçekten öyleydi. Bu arkadaşımın insanları dövmek gibi bir özelliği vardı. Herkesi dövüyordu. Herr-kesi ama. Herkesi. Bir gün beni aradı. "Alpay sana geliyorum" dedi. "Gelebilir miyim" yok, "geliyorum". "Gelme" deme gibi bir şansın da yok, çünkü dövüyor öyle bir şey olursa. Geldi. "Ben" dedi "stand-up'a başlamaya karar verdim" dedi. Dedim "Lan oğlum çok zor bir şey değil mi lan stand-up". "Dinle oğlum bir önce" dedi. Başladı anlatmaya. İnanamıyorum, bir mizah dahisiyle karşı karşıyım. Ölüyorum gülmekten. "Lan oğlum" dedim, "sen insanları niye dövüyorsun, insanların güldürsene". "Onun yeri ayrı, onun yeri ayrı" dedi. Ama nasıl bir komiklik. Olamaz böyle bir şey. Resmen açığa çıkmamış süper yetenek. "600 kişilik salon kiraladım ama kira ödemedim, salon sahibini dövdüm, ilk oyunum on gün sonra, aha bu da iki biletin" dedi. Biletler de öyle pahalı ki, bugünün parasıyla 100 lira, iki bilet 200 lira. Dişimden tırnağımdan artırıp o parayı verdim, sonra da günlerce ajlık çektim. Ağzımın burnumun kırılmasından iyidir yine. 600 bileti üç gün içinde zorlasattı. Oyun günü geldi salon tıklım tıklım. Bir komedyen düşünün ki ilk oyununda 600 kişiye oynuyor. Başladı anlatmaya. Salon nasıl kırılıyor ama. Oha, dünyanın en komik adamıyla karşı karşıyayız. Sonra bu böyle anlatırken izleyicilerden biri fırladı ayağa, "Tamam da kardeşim bir saatir Amerikalı bir stand-up'çının hikâyelerinin aynısını anlatıyorsun, aptırt ya" dedi. Bu zipçığı hemen oracıkta arkadaşımın adamları tarafından dövüldü, yaka paça salondan atıldı. Oyun öyle bitti. Arkadaşım bir daha sahneye çıkmadı. Fakat ilk ve tek oyunundan hayvan gibi para kazandı. Bu da böyle bir anımdır.

Bu arada bazen düşünüyorum da, insanların kuyruğu olsaydı nasıl olurdu acaba. Bence güzel olurdu. Hemen de statü göstergesi olurdu. Kuyruk tüyleri dökülenler olurdu mesela. Bilhassa da erkeklerin. Kel kuyruklarıyla dolaşırlardı öyle. Kadınların kuyrukları çoşum olurdu. Tüyleri kabarık, parlak, renkli, Allah'ım her şey.

yaparlardı kuyruklarına. Kuyruğunun bir teline kurban olunan kadınlar olurdu. Zaten bence her kadın hayatında bunu duymuştur. Saçının bir teline bir şekilde kurban olunmuştur. Ve bunu her erkek, en az bir kez, bir kadına, mutlaka söylemiştir. Bu söylemle ilgili aslında sayfalara dolusu yazabilirim ama gerek yok. Kim olursak olalım bizleri ayılaştıran bir kalıp bu. Ha kötü mü? Değil elbet ama iyi de değil. Bahsetmeyeceğim dedim ama yine durunamadım bak. Ama bahsetmeyeceğim. Ne diyordum kuyruk. Zapt etmesi zor olurdu. Kavgalarda kuyruğumuzdan çekenler olurdu. Koyacak yer de bulamadık kuyruğumuzu. Mutlaka isyan edip kestirenler olurdu. Hem de çok insan yapardı bunu. Kestirip kuyruklarını evin en şöhane köşesine asanlar da olurdu.

Ben şahsen kuyruğum olacaksak tilki gibi kabanık bir kuyruğum olsun isterdim. Bunaldığım da alırdım kuyruğumu koltuğumun altına, saatire kuyruğumu tarardım. Yeri gelir aç ama kuyruğum dik geçerdim. Kuyruğumu öylesine sever, öylesine severdim ki, "kuyruğum olmasa ne yapardım acaba" diye düşünürdüm hep. Bisiklet kullanırken kuyruğumu tekere kaptırmamak için mutlaka önlem alırdım. İnsan iki ayağı üzerinde yürümeye başlayınca kuyruğu kayboldu, sokumu kaldı yadigar. İnsanların içindeki en büyük özlem, farkında olmadan, kuyruğuna duyduğu özlem aslında. Atalarımızın kuyruğu vardı. Şimdiki kuyruksuzluk bence bizi hep eksik hissettiren. Öyle ama bence.

Şarkılara duygu seren, çilelere göğüs geren, Dertli gönlüllere giren, işte benim Zeki Müren.

Zeki Müren

Her gün âşık oluyorum. Ama insanlara değil, durumlara âşık oluyorum!

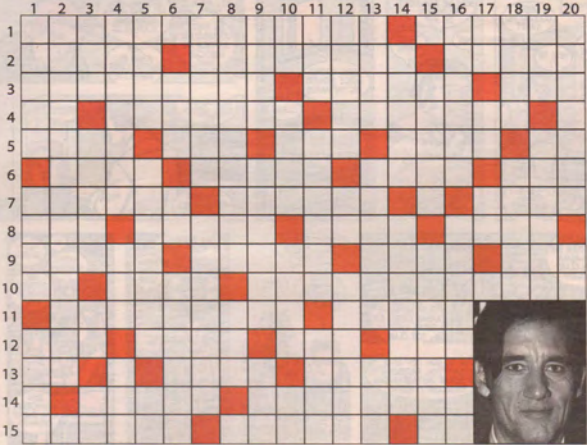
amy winehouse

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumluluğu: İleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Editöryat: Danyaman: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abay, Mustafa Kömüç
- Sokak Babı: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bayrak, Gizem Çelik, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak: İllustrasyon: Ekin Başak Akgöl
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@birgun.net
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Anıti Diliği Sokak, Özden Apartmanı, No: 16/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: UNIPRINT Beasm Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159
- Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Turkuvaaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Refik Durbaş'ın şiir kitabı - Ticaret mallarının konuldukları, korundukları yer. 2. "Ne efsunkar imişsin ey didar-ı hüriyet / ...aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten" (Namik Kemal) - İhtimal - Mehmet Rauf'un bir romanı. 3. Mirkelam'ın bir şarkısı - "George ..." (Macar Marksist filozof ve edebiyat bilimcisi) - Kars yakınındaki ören yeri. 4. Ateş - 2019'da yaşama veda eden, Nazım Hikmet'le hapis yatmış olan ünlü ressam - Akira Kurosava'nın bir filmi. 5. Futbolda topa bir vuruş biçimi - Birleşmiş Milletler Örgütü - İskambilde koz - Eski Yunan mitolojisinde, savaş tanrısı - Bir nota. 6. İkiyüzlülük - Sırbistan'da bir ırmak - Şair Özdemiir Asaf'ın soyadı - Bezek. 7. Bir kaya balığı - Duyurular - Katı, pek. 8. Tokyo'nun eski adı - Ses yitimi - İnsansız hava aracı - Zeki Ökten'in bir filmi. 9. Nesnenin kendisi - İflas - Falz - "... Ayhan" (İkinci Yeninin Keşişi). 10. Tarla sınırı - "Giyom ..." (Üstün okçuluk yeteneğiyle tanınan, İsviçre'nin milli kahramanı) - Françoise Sagan'ın bir romanı. 11. Kral Arthur ve Closer adlı filmlerde de oynayan İngiliz aktör (Resimdeki) - Tanırsal. 12. Bir kadın giysisi - Hızın artma / azalma kuvvetini ifade eden terim - Sessiz, uslu - Vaziyet. 13. Bir sayı - "Diana ..." (Endless Love adlı şarkısı da olan Amerikalı şarkıcı) - Bir Arap ülkesi. 14. "Kaldı ki, hatta" anlamında bir sözcük - Ödünç olarak. 15. Muhteva - İnam, vedia - Mühendis cetveli.

1. "Anton ..." (Vanya Dayı ve Üç Kızkardeş adlı oyunları da yaratan Rus yazar) - "...Olin" (Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği adlı filmde de oynayan aktris) - Posta paketi. 2. İntihar eden eşi Sergey Yesenin gibi sonu pek hayırlı olmayan Amerikalı ünlü dansçı. 3. Mason töreni - Yağ uru - Uzunçaların kısaltması - Bir bağlaç. 4. Her kovanda bir tane bulunan, yalnızca yumurta yapmakla görevli dişi arı - Eski bir Anadolu uyarlığı - Altın. 5. İcar - Geleneksel - "Jet ..." (Aktör). 6. Erik - Bağışlama - Bir balık türü. 7. "...Barthes" (Fransız felsefeci, göstergebilimci, edebiyat eleştirmeni) - Ivan Gonçarov'un romanı. 8. Bir tür gemici düğümü - "...Craven" (Elm Sokağı'nda Kabus ve Çığlık adlı filmleri de olan Amerikalı sinema yönetmeni). 9. Çanakkale'de bir burun - Çok pısmırmış yağda yumurta - Casablanca filmindeki piyanist. 10. Sahip iye - Emile Zola'nın bir romanı - Şehir - Arjantin plakası. 11. Sene - Yere çukur kazılarak yapılan bir tür küçük fırın - Kültür. 12. Pazarlıkta olabilecek düşük fiyat - Bir yüzey ölçüsü - Öykü. 13. Arap harflerinin en çok kullanılan el yazısı biçimi - Tonsuz beste - Vietnam takviminde yılbaşı. 14. Bir peynir türü - "Şoför ..." (Yeşilçam Sineması'nda önce Sezer Sezin'in, sonra Fatma Girik'in canlandırdığı karakter). 15. Balık akını - Uсталık. 16. Resmi olarak - Kıyı, yaka - Bir soru sözü. 17. Disprosyumun simgesi - Osmiyum simgesi - Asker. 18. Aşk duyurusu - Yunanistan'da, Orta Makedonya bölgesinde bir şehir. 19. Güzün kırkılan koyun tüyü - Şoför. 20. Seçkin - Genişlik.

Sayı: 47
Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1. Selim İleri-Ara Güler. 2. Ukulele-Endgame-Oval. 3. Kocayemiş-Kaşça-İot-Ka. 4. Ün-Nikotin-Honey-Tab. 5. Royal-Nital-Mi-Adamo. 6. Ümit-Ady-Mado-Azıl. 7. İt-Eleali Zenon-Mine.

8. Epitel-Ti-Er-mia-Ham. 9. Mo-ka-Et-Sartre-Kolye. 10. İl-Tabusal-Le-na Olin. 11. Nihavent-Aşit-Mr. 12. Mürén. 14. Aku-Anason-Rihel. 15. Rakun-Nizek-Yl.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Su Kürü - Emin Onat. 2. Ekonomi Politik. 3. Luc-Yitik-Hogur. 4. İlanat-Ta-jamili. 5. İlebi-Nu. 7. Le Monde-Tun-Zan. 8. İtiyat-Stres. 9. Reşit-Lisa-Ikon. 10.

in-Nami-Alatini. 11. Dk-Lazer-Sam. 12. Agah-Dertli-Üre. 13. Raşo-mon-Retorik. 14. Amani-Omen-Nem. 15. Gele-Ani-Amaney. 16. O Yaz-A-kort-Ll. 17. Lot-Dim-Ol. 18. Ev-Tallihl. 19. Rakam-Nayn. 20. La Boheme.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantev.org>

